

**UCHWAŁA NR 103/16
RADY MIEJSKIEJ W STRZEGOMIU**

z dnia 8 listopada 2016 r.

zmieniająca uchwałę Nr 85/16 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 24 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r. poz. 446 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr 85/16 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 24 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 załącznik otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzegomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Strzegomiu

Tomasz Marczak

**UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR 103/16
RADY MIEJSKIEJ W STRZEGOMIU**

z dnia 8 listopada 2016 r.

**zmieniającej uchwałę Nr 85/16 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 24 sierpnia 2016 r. w sprawie
przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 (LPR) jest dokumentem umożliwiającym realizację w sposób uporządkowany określonych w nim działań rewitalizacyjnych, mających na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów rewitalizacji Stare Miasto wraz z Grabiną w Strzegomiu oraz wsi Jaroszów. Uchwalony przez Radę Miejską w Strzegomiu LPR został poddany ocenie przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (IZ RPO WD). W wyniku oceny zaistniała konieczność skorygowania treści LPR w zakresie diagnozy społeczno-gospodarczej. W związku z powyższym koniecznym stała się zmiana programu uwzględniająca uwagi IZ RPO WD.

BURMISTRZ

mgr Zbigniew Suchyta

Unia Europejska
Fundusz Spójności

**LOKALNY PROGRAM
REWITALIZACJI GMINY STRZEGOM
NA LATA 2015-2025**

**REWITALIZACJA
GMINY STRZEGOM**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza stanu	4
2.1. Metodyka delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	4
2.2. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy	6
2.3. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie	14
2.3.1. Sfera społeczna	14
2.3.2. Sfera gospodarcza	28
2.3.3. Sfera środowiskowa	32
2.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	36
2.3.5. Sfera techniczna	40
2.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie	42
2.5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy	46
2.5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej	46
2.5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach	47
2.5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie	47
2.5.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie	49
3. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	60
3.1. Wizja rozwoju	60
3.2. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych	61
3.3. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)	69
3.4. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)	73
4. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	91
4.1. Mechanizm integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	91
4.2. Ramy finansowe	93
4.3. Partycypacja społeczna	96
4.4. System monitorowania	100
4.4.1. Podmioty zaangażowane w zarządzanie	100
4.4.2. Monitoring i ewaluacja	101
4.4.3. Zasady wprowadzania modyfikacji	105
4.5. Określenie zmian w obowiązujących aktach prawnych	106
5. Spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	107
Spis tabel	111
Spis rycin	112
Załącznik nr 1 Mapy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji	114

1. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 (LPR) stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem gminy w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na realizację wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy.

LPR został opracowany zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.*¹. W zakresie definicji związanych z rewitalizacją skorzystano również z *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*². Dokument uwzględnia zasady partnerstwa i partycypacji na każdym etapie jego wdrażania oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego gminy na rzecz poprawy ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego, podniesienia jakości życia mieszkańców i integracji społeczności lokalnej oraz rozwoju gospodarczego i poprawy dostępności komunikacyjnej. Programowanie działań rewitalizacyjnych uwzględniło również konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej (EFRR) ze wsparciem realizowanym w ramach funduszy ukierunkowanych na rozwój kapitału społecznego (EFS).

Zgodnie z zapisami w/w aktów prawnych LPR operuje następującymi pojęciami:

- rewitalizacja – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki;
- obszar zdegradowany – przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców);
- obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację; nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

¹ MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015 (wraz ze zmianami).

² Dz. U. 2015 poz. 1777.

2. Diagnoza stanu

2.1. Metodyka delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

Prezentowana w LPR diagnoza stanu stanowi wypadkową zaleceń wskazanych w "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r., a częściowo również w *Ustawie o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777). Zgodnie z przytoczonymi wyżej dokumentami diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących głównie zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania miasta i gminy.

Dla potrzeb wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie Strzegom określono zestaw wskaźników diagnozujących poszczególne sfery funkcjonowania gminy w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej (tab. 1). Starano się by przyjęte wskaźniki z jednej strony były zgodne z zapisami Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji, a także *Ustawy o rewitalizacji*, z drugiej w możliwie najlepszy sposób pozwalały na identyfikację negatywnych zjawisk zachodzących w przestrzeni gminy.

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie Strzegom

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Rok
Sfera społeczna	Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem [%]	2012-2014
		Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem [%]	2012-2014
	Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [osoby]	2012-2014
		Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców [świadczenia]	2012-2014
	Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców [wykroczenia]	2012-2014
		Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1000 mieszkańców [przestępstwa]	2012-2014
	Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej (język polski, matematyka) [%]	2015
		Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	2015
Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców [organizacje pozarządowe]	2014	
	Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców [członkowie]	2014	
Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych [%]	2014	
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem [%]	2012-2014	
Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	2014	

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Rok
		Indeks starości	2014
Sfera gospodarcza	Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców płacące PIT i CIT [podmioty gospodarcze] Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca [zł]	2012-2014 2012-2014
	Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy [zł] Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych [tytuły wykonawcze]	2012-2014 2012-2014
Sfera środowiskowa	Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie mieszkań komunalnych ogółem [%] Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]	2014 2014
	Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem na 1000 mieszkańców [obiekty budowlane] Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców ³ [obiekty]	2014 2014
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców [lokale mieszkalne] Dostęp do urządzeń sieciowych (kanalizacyjnych, wodociągowych, gazowych i ciepłowniczych) [%] Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych	2014 2014 2014
	Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców ⁴ Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej [%]	2014 2014
Sfera techniczna	Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców [budynki komunalne] Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r. w liczbie lokali mieszkalnych komunalnych ogółem [%]	2014 2014

Źródło: opracowanie własne

Mierniki zostały dobrane tak, by każde ze zjawisk było opisane przez min. dwa wskaźniki cząstkowe, co umożliwiło dokładniejszą identyfikację obszarów zdegradowanych. Dotyczyło to w szczególności zjawisk w zakresie sfery społecznej, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych. Część z przyjętych wskaźników ma charakter stymulant, a pozostałe są destymulantami. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki stopień rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w tym zakresie.

Standaryzacja wartości wskaźników cząstkowych w zakresie poszczególnych zjawisk społeczno-gospodarczych przebiegała w dwóch zasadniczych etapach. W pierwszym etapie

³ Za obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska uznano: dzikie wysypiska, obszary wymagające rekultywacji oraz przedsiębiorstwa wytwarzające odpady niebezpieczne.

⁴ Uwzględniono dane na temat: budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej, budynków niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz zapotrzebowania na dodatkowe punkty świetlne.

wartości wskaźnika dla poszczególnych ulic miasta i miejscowości w wiejskiej części gminy dzielono na klasy w zależności od stopnia nasilenia zjawisk negatywnych, przyznając im określone wartości punktowe od 0 (brak lub bardzo niski stopień degradacji) do 5 (bardzo wysoki stopień degradacji). Następnie wartości sumowano w obrębie analizowanych zjawisk, a wartości powstałego w ten sposób wskaźnika sumarycznego dzielono na pięć grup (klas), nadając im określone wartości punktowe:

- +2 dla wartości bardzo korzystnych;
- +1 dla wartości korzystnych;
- 0 dla wartości neutralnych;
- -1 dla wartości niekorzystnych;
- -2 dla wartości bardzo niekorzystnych.

Wartości korzystne i bardzo korzystne oznaczają rozwój społeczno-gospodarczy w zakresie analizowanego zjawiska, a wartości niekorzystne i bardzo niekorzystne degradację społeczno-gospodarczą. Identyfikacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy dokonano w oparciu o wartości wskaźników sumarycznych dla poszczególnych sfer, w szczególności uwzględniając obszary w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej.

W analizie wykorzystano głównie dane z zasobów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, a także dokumenty planistyczne i strategiczne oraz dostępne materiały kartograficzne. W zasadniczej części analizy diagnostycznej wykorzystano uśrednione dane dla lat 2012-14, dzięki czemu możliwe było wyeliminowanie skokowych (często incydentalnych) wahań, wynikających ze specyfiki wielu zjawisk. Bardzo szeroki zakres danych (zarówno w zakresie czasowym, jak i tematycznym) znacząco wpłynął na jakość opracowania. Ponadto do charakterystyki sytuacji społeczno-gospodarczej gminy na tle powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego posłużono się danymi z Banku Danych Lokalnych GUS.

2.2. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy

Gmina miejsko-wiejska Strzegom położona jest w północno-zachodniej części powiatu świdnickiego w województwie dolnośląskim. Gmina sąsiaduje z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów od wschodu, miastem Świebodzice od południa, gminą Dobromierz od zachodu oraz gminami Mściwojów i Udanin od północy. W sensie administracyjnym gmina składa się z miasta Strzegom i 22 sołectw (miejscowości wiejskich). Gmina Strzegom zajmuje powierzchnię 144,6 km², z czego 76,7% stanowią użytki rolne, 10,0% lasy, a 11,3% grunty zabudowane i zurbanizowane. Według danych GUS z 2014 r. gminę Strzegom zamieszkiwało 26623 mieszkańców, z czego 16643 (tzn. 62,5%) osób zamieszkuje miasto Strzegom, a 9980 osób miejscowości wiejskie. Większość mieszkańców gminy Strzegom stanowią kobiety, o czym świadczy wartość współczynnika feminizacji (na 100 mężczyzn przypada tu blisko 105 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła średnio 184 osoby na km² (w mieście 812 osób na km², a na obszarach wiejskich 80 osób na km²). Według danych Urzędu Miejskiego

w Strzegomiu największymi miejscowościami wiejskimi na terenie gminy Strzegom są (tab. 2): Jarosów (2013 mieszkańców), Goczałków (1319), Stanowice (1035) i Olszany (956).

Tab. 2. Liczba ludności w miejscowościach wiejskich w gminie Strzegom w 2015 r.

Miejscowość	Liczba ludności	Miejscowość	Liczba ludności
Bartoszków	210	Morawa	177
Goczałków	1319	Olszany	956
Goczałków Górny	254	Rogoźnica	718
Godziszówek	156	Rusko	386
Granica	256	Skarżyce	66
Graniczna	144	Stanowice	1035
Grochotów	100	Stawiska	76
Jarosów	2013	Tomkowice	355
Kostrza	706	Wieśnica	102
Międzyrzecze	256	Żelazów	187
Modłęczin	306	Żółkiewka	328

Źródło: opracowanie własne

Analizując wybrane wskaźniki (tab. 3), należy ocenić sytuację społeczno-gospodarczą gminy Strzegom jako przeciętną, co wskazuje na konieczność podjęcia rewitalizacji na jej terenie. Do szczególnie negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej w przypadku gminy można zaliczyć: dość wysoki poziom bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom przestępczości, niski poziom edukacji oraz dość niski poziom aktywności społecznej. W innych sferach do negatywnych zjawisk należą: niski poziom przedsiębiorczości, dość wysoki poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi, niski poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji oraz niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych.

Tab. 3. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzegom

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem [%]	6,4
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem [%]	2,8
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [osoby]	8,8
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców [świadczenia]	210
Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców [wykroczenia]	18,1
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1000 mieszkańców [przestępstwa]	4,9
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej (język polski, matematyka) [%]	64,6
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	54,3
Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców [organizacje pozarządowe]	3,1
	Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców [członkowie]	85,1
Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych [%]	52,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem [%]	12,1
Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	17,2
	Indeks starości	96,2

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców płacące PIT i CIT [podmioty gospodarcze]	64,6
	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca [zł]	377
Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy [zł]	5835
	Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych [tytuły wykonawcze]	143
Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie mieszkań komunalnych ogółem [%]	82,2
	Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]	10,5
Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem na 1000 mieszkańców [obiekty budowlane]	18
	Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców [obiekty]	2,9
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców [lokale mieszkalne]	3,0
	Dostęp do urządzeń sieciowych (kanalizacyjnych, wodociągowych, gazowych i ciepłowniczych) [%]	72,3
	Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych	84,6
Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców	27
	Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej [%]	52
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców [budynki komunalne]	45
	Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r. w liczbie lokali mieszkalnych komunalnych ogółem [%]	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, PUP, US.

Jednym z najważniejszych problemów społeczno-ekonomicznych gminy Strzegom jest niekorzystna sytuacja demograficzna. W latach 2010-2014 liczba mieszkańców w gminie zmniejszyła się z 27148 do 26623 osób, czyli o 1,9%. Z gmin powiatu świdnickiego bardziej niekorzystne procesy depopulacji wystąpiły jedynie w przypadku (tab. 4) gminy miejskiej Świdnica (spadek o 2,9%) oraz gminy wiejskiej Dobromierz (spadek o 2,0%). Co ważne w przypadku gminy Strzegom problem depopulacji dotyczy nie tylko miasta (spadek o 2,1%), ale również wiejskiej części gminy (spadek o 1,7%), co wyróżnia gminę Strzegom na tle innych gmin miejsko-wiejskich w powiecie świdnickim. W nich spadek liczby mieszkańców w mieście jest bowiem łagodzony przez wzrost liczby ludności na obszarach wiejskich, gdzie obserwowane jest zjawisko suburbanizacji (tab. 5). W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że przyczyną wysokiego tempa depopulacji w gminie jest wysokie saldo migracji do większych ośrodków miejskich i za granicę, mające charakter migracji zarobkowych lub związanych z edukacją, a także utrzymujący się trend ubytku naturalnego.

Tab. 4. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba ludności		Zmiana
	2010	2014	
woj. dolnośląskie	2 917 242,00	2 908 457,00	-0,3
powiat świdnicki	162 386,00	160 438,00	-1,2
miasto Świdnica	60 548,00	58 802,00	-2,9
miasto Świebodzice	23 323,00	23 197,00	-0,5
gmina Dobromierz	5 423,00	5 312,00	-2,0
gmina Jaworzyna Śl.	10 437,00	10 390,00	-0,5
gmina Marcinowice	6 514,00	6 530,00	0,2
<i>gmina Strzegom</i>	27 148,00	26 623,00	-1,9
gmina Świdnica	16 351,00	16 979,00	3,8
gmina Żarów	12 642,00	12 605,00	-0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Tab. 5. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle innych gmin miejsko-wiejskich w powiecie świdnickim

Jednostka	Zmiana liczby ludności w latach 2010-14		
	gmina ogółem	część miejska	część wiejska
Jaworzyna Śl.	-0,5	-1,4	0,6
Strzegom	-1,9	-2,1	-1,7
Świdnica	-1,5	-2,9	3,8
Żarów	-0,3	-1,7	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Procesy depopulacji w gminie Strzegom są w dodatku ściśle powiązane z procesami starzenia się i zmniejszającą się liczbą urodzeń. W latach 2010-2014 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie wzrósł z 16,1% w 2010 r. do 18,9% w 2014 r. (czyli aż o 2,8 punktu procentowego), a indeks starości w tym samym czasie wzrósł w gminie z 90,0 w 2010 r. do 112,1 w 2014 r. Na tle gmin powiatu świdnickiego (tab. 6) większym zaawansowaniem procesów starzenia się wyróżniają się jedynie miasta Świdnica i Świebodzice (w 2014 r. udział ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł odpowiednio 22,5% i 20,9%, a indeks starości 148,5 i 126,9). W pozostałych gminach powiatu sytuacja demograficzna jest znacznie bardziej korzystna (w żadnej z gmin powiatu udział ludności w wieku poprodukcyjnym nie przeważa udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym). Znaczny udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Strzegom wpływa także na dość wysoką wartość współczynnika obciążenia demograficznego (na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada tu 55,7 osób w wieku nieprodukcyjnym).

Tab. 6. Wskaźniki obrazujące sytuację demograficzną w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego za rok 2014.

Jednostka	Udział ludności w wieku			Indeks starości	Współczynnik obciążenia demograf.
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny		
woj. Dolnośląskie	16,8	63,5	19,7	117,4	57,5
powiat świdnicki	16,7	63,6	19,7	117,6	57,3
miasto Świdnica	15,2	62,3	22,5	148,5	60,6
miasto Świebodzice	16,5	62,6	20,9	126,9	59,8
gmina Dobromierz	18,0	65,8	16,3	90,7	52,1

gmina Jaworzyna Śl.	18,0	65,3	16,7	92,4	53,1
gmina Marcinowice	19,1	65,6	15,3	80,4	52,4
<i>gmina Strzegom</i>	<i>16,9</i>	<i>64,2</i>	<i>18,9</i>	<i>112,1</i>	<i>55,7</i>
gmina Świdnica	19,2	65,4	15,5	80,7	53,0
gmina Żarów	18,0	64,4	17,5	97,3	55,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Istotnym problemem społecznym gminy Strzegom jest wysoki poziom bezrobocia. Wśród gmin powiatu świdnickiego (tab. 7) wyższą liczbą bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym charakteryzuje się jedynie gmina wiejska Dobromierz. O istotności problemu w przypadku gminy Strzegom świadczy również relacja poziomu bezrobocia w gminie do poziomu bezrobocia w powiecie świdnickim i województwie dolnośląskim, gdzie wartości analizowanego wskaźnika są średnio niższe odpowiednio o 2,6 i 2,4 punktu procentowego. Warto jednak zauważyć, że w latach 2012-2014 dysproporcja ta uległa wyraźnemu zmniejszeniu (o 1,0 p.p. w relacji do średniej dla powiatu świdnickiego i 1,5 p.p. w relacji do średniej dla województwa dolnośląskiego), co świadczy o wyraźnej poprawie sytuacji na rynku pracy w przypadku gminy Strzegom. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że dużym problemem gminy jest bezrobocie wśród kobiet (większy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, kobiety stanowią również większość w grupie osób długotrwale bezrobotnych). Zwrócono również uwagę na bezrobocie wśród osób najstabiliej wykształconych (wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe), co może wynikać z braku dostatecznych lub zbyt niskich kwalifikacji.

Tab. 7. Poziom bezrobocia w gminie Strzegom w latach 2010-2014 na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. Dolnośląskie	7,8	7,5	8,3	8,2	6,6
powiat świdnicki	7,4	7,1	8,5	7,9	6,4
miasto Świdnica	6,1	5,6	7,4	6,9	5,4
miasto Świebodzice	9,0	8,0	9,1	8,4	7,4
gmina Dobromierz	12,7	12,1	13,4	12,3	10,9
gmina Jaworzyna Śl.	6,3	6,9	8,0	7,5	6,0
gmina Marcinowice	5,4	5,7	7,1	6,6	4,7
<i>gmina Strzegom</i>	<i>10,1</i>	<i>10,2</i>	<i>11,6</i>	<i>10,1</i>	<i>8,4</i>
gmina Świdnica	6,3	5,6	7,3	7,1	5,9
gmina Żarów	6,0	6,2	6,9	6,7	4,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Poziom bezrobocia w istotny sposób wpływa też na poziom ubóstwa. Gmina Strzegom cechuje się znaczną liczbą osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców. Z gmin powiatu świdnickiego bardziej niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa występuje jedynie w gminie Dobromierz, natomiast w pozostałych gminach powiatu poziom ubóstwa jest wyraźnie niższy (tab. 8). Warto jednak zauważyć, że w latach 2010-2014 liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy Strzegom znacząco się

zmniejszyła (z 13,6 w 2010 r. do 8,7 w 2014 r.), co świadczy o znaczącej poprawie sytuacji finansowej gospodarstw domowych w gminie. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* stwierdzono, że spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej świadczy o poprawie sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy Strzegom oraz mniejszego zapotrzebowania na świadczenia społeczne.

Tab. 8. Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. dolnośląskie	7,0	6,4	6,2	6,3	5,8
powiat świdnicki	8,7	8,0	7,5	7,7	6,8
miasto Świdnica	6,4	5,8	5,9	6,1	5,8
miasto Świebodzice	8,2	7,2	7,4	7,5	6,5
gmina Dobromierz	15,9	14,8	15,0	15,5	13,7
gmina Jaworzyna Śl.	10,8	9,5	8,7	9,2	7,5
gmina Marcinowice	11,1	8,8	8,3	9,2	7,7
gmina Strzegom	13,6	13,6	10,7	10,4	8,7
gmina Świdnica	8,0	7,8	7,4	7,5	6,3
gmina Żarów	4,8	3,8	3,9	4,4	4,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Do nie mniej znaczących problemów społecznych gminy Strzegom można zaliczyć m.in. stosunkowo niski poziom edukacji. Świadczy o tym zarówno średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (64,6%), jak i egzaminu gimnazjalnego (54,3%), które są nieznacznie niższe od średnich dla powiatu świdnickiego (odpowiednio 64,8% i 54,4%) i województwa dolnośląskiego (odpowiednio 65,9% i 55,1%). W przypadku sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej niższy wynik spośród gmin powiatu świdnickiego osiągnięty został w gminach: Jaworzyna Śląska, Świdnica i Dobromierz (tab. 9), a w przypadku egzaminu gimnazjalnego: w gminach Jaworzyna Śląska, Dobromierz i Żarów oraz w mieście Świdnica.

Tab. 9. Średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej i egzaminu gimnazjalnego w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego w 2015r

Jednostka	Średni wynik	
	sprawdzianu po VI klasie	egzaminu gimnazjalnego
woj. dolnośląskie	65,9	55,1
powiat świdnicki	64,8	54,4
miasto Świdnica	66,4	53,5
miasto Świebodzice	66,2	55,5
gmina Dobromierz	64,3	54,0
gmina Jaworzyna Śl.	57,7	53,3
gmina Marcinowice	68,3	56,7
gmina Strzegom	64,6	54,3
gmina Świdnica	61,1	56,8
gmina Żarów	65,1	51,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu,

O dość niskim poziomie aktywności społecznej w gminie Strzegom świadczy z kolei niska frekwencja w wyborach samorządowych (52,6%), mimo iż była zdecydowanie wyższa od średnich dla powiatu świdnickiego (46,0%) i województwa dolnośląskiego (44,7%) (tab. 10). Z gmin powiatu świdnickiego wyższą frekwencję niż w gminie Strzegom odnotowano jedynie w gminach Dobromierz i Marcinowice. Niski poziom aktywności społecznej ludności jest jednak problemem ogólnokrajowym, o czym świadczą niskie frekwencje (często poniżej 50%) w wyborach prezydenckich, parlamentarnych czy (w szczególności) samorządowych, które odbywały się w Polsce w ostatnich kilkunastu latach.

Tab. 10. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego w 2014r

Jednostka	Frekwencja w wyborach samorządowych
woj. dolnośląskie	44,7
powiat świdnicki	46,0
miasto Świdnica	40,9
miasto Świebodzice	46,5
gmina Dobromierz	59,1
gmina Jaworzyna Śl.	41,8
gmina Marcinowice	57,9
gmina Strzegom	52,6
gmina Świdnica	44,4
gmina Żarów	48,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Dość istotnym problemem gminy Strzegom jest też niski poziom stanu technicznego budynków mieszkalnych, o czym świadczy wysoki udział (62,2%) mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945 r. Z gmin powiatu świdnickiego wyższym udziałem mieszkań w budynkach powstałych przed 1945 r. charakteryzują się (tab. 11): gmina wiejska Dobromierz, gmina wiejska Świdnica, gmina wiejska Marcinowice i gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska. Problem niskiego poziomu infrastruktury technicznej w przypadku gminy Strzegom dotyczy jednak w szczególności wiejskiej części gminy, gdzie udział mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945 r. wynosi aż 76,3%. Na terenie miasta Strzegom jest on zdecydowanie niższy (55,0%), co wynika ze znacznych zniszczeń, jakie doznało miasto w czasie II wojny światowej.

Tab. 11. Udział mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945r. w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Udział [%]
woj. dolnośląskie	47,3
powiat świdnicki	54,6
miasto Świdnica	37,9
miasto Świebodzice	51,1
gmina Dobromierz	89,9
gmina Jaworzyna Śl.	73,5

gmina Marcinowice	78,1
gmina Strzegom	62,2
gmina Świdnica	79,4
gmina Żarów	68,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2002

Innym problemem społeczno-gospodarczym występującym w szczególności na terenie wiejskiej części gminy Strzegom jest niski poziom przedsiębiorczości. O ile gmina Strzegom jako całość, na tle gmin powiatu świdnickiego (tab. 12), charakteryzuje się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (110 w 2014 r.). Poziom przedsiębiorczości w przestrzeni gminy jest jednak mocno zróżnicowany. Na terenie miasta Strzegom na 1000 mieszkańców w 2014 r. przypadają aż 132 podmioty gospodarcze (wyższym poziomem przedsiębiorczości w powiecie świdnickim cechowało się jedynie miasto Świdnica – 142), natomiast na obszarach wiejskich gminy były to jedynie 74 podmioty gospodarcze (najniższy poziom przedsiębiorczości ze wszystkich gmin lub ich części w powiecie). Niekorzystnej sytuacji wiejskiej części gminy Strzegom nie poprawia także stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (z 65 w 2010 r do 74 w 2014 r.). W południowo-zachodniej części miasta znajduje się podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni 9,81 ha, której funkcjonowanie może przyczynić się do rozwoju gospodarczego gminy i zróżnicowania branżowego gminnej gospodarki (*Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020*).

Tab. 12. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego

Jednostka	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
woj. dolnośląskie	113,5	112,3	115,6	119,4	120,7
powiat świdnicki	109,4	109,0	110,9	112,9	113,3
miasto Świdnica	136,7	136,8	140,2	142,7	142,5
miasto Świebodzice	107,5	105,3	106,1	107,1	106,7
gmina Dobromierz	80,4	82,0	75,1	78,7	78,1
gmina Jaworzyna Śl.	74,8	74,8	75,0	74,5	77,4
gmina Marcinowice	76,0	77,6	79,5	83,1	82,8
gmina Strzegom	103,0	102,2	104,3	107,1	110,3
gmina Świdnica	85,3	84,7	86,8	88,6	89,3
gmina Żarów	85,0	85,7	88,0	89,7	88,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Osobnym problemem jest dość znaczne zróżnicowanie wartości analizowanych wskaźników w przestrzeni gminy oraz koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w określonych strefach (tzn. miejscowościach wiejskich lub ulicach miasta). Stąd też uznano, że właściwa identyfikacja występujących zjawisk negatywnych, a także miejsc ich koncentracji, będzie możliwa jedynie jeśli będzie rozpatrywana odrębnie dla miasta, jak i dla miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy.

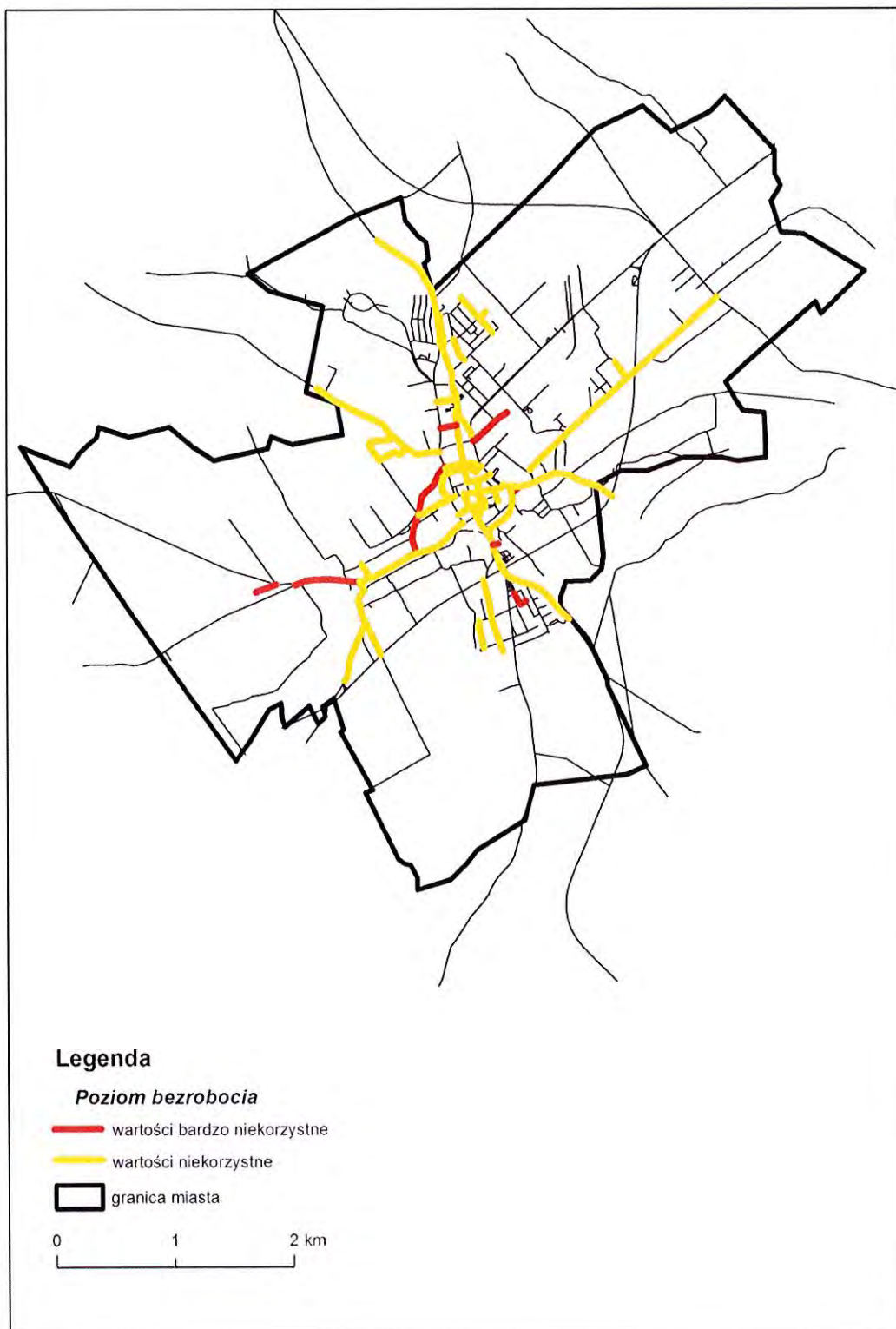
2.3. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie

2.3.1. Sfera społeczna

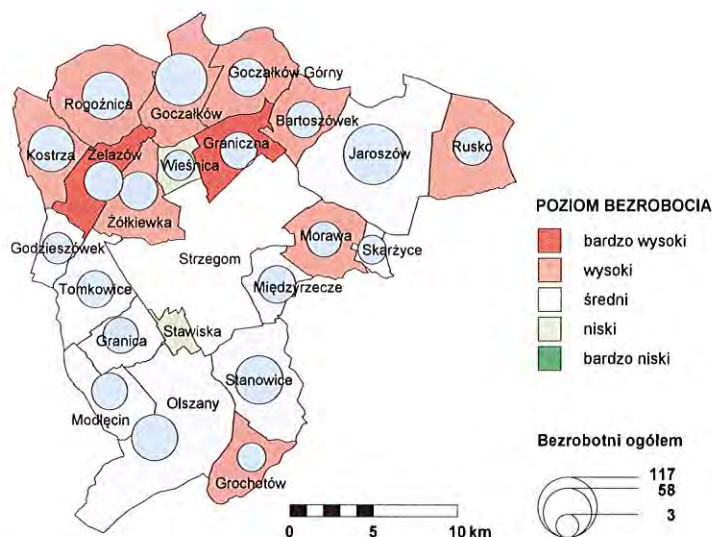
Poziom bezrobocia

Jednym z problemów społeczno-gospodarczych gminy Strzegom jest dość wysoki poziom bezrobocia. Wyraża się to wysokim udziałem bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (6,8%) i dużym udziałem bezrobocia strukturalnego (44%). Problem zagrożenia bezrobociem w większym stopniu dotyczy obszarów wiejskich gminy niż miasta. W przypadku miasta Strzegom (ryc. 1) niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu bezrobocia dotyczy ulic położonych w centralnej części miasta (m.in. Czarna, Kościelna, Krótka, Ogrodowa, Parkowa, Wolska) i na terenie Grabiny (Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic w innych częściach miasta. W przypadku miejscowości wiejskich gminy Strzegom problem bezrobocia dotyczy w szczególności wsi leżących w północno-zachodniej części gminy (ryc. 2), np. Goczałkowa, Granicznej, Rogoźnicy i Żelazowa.

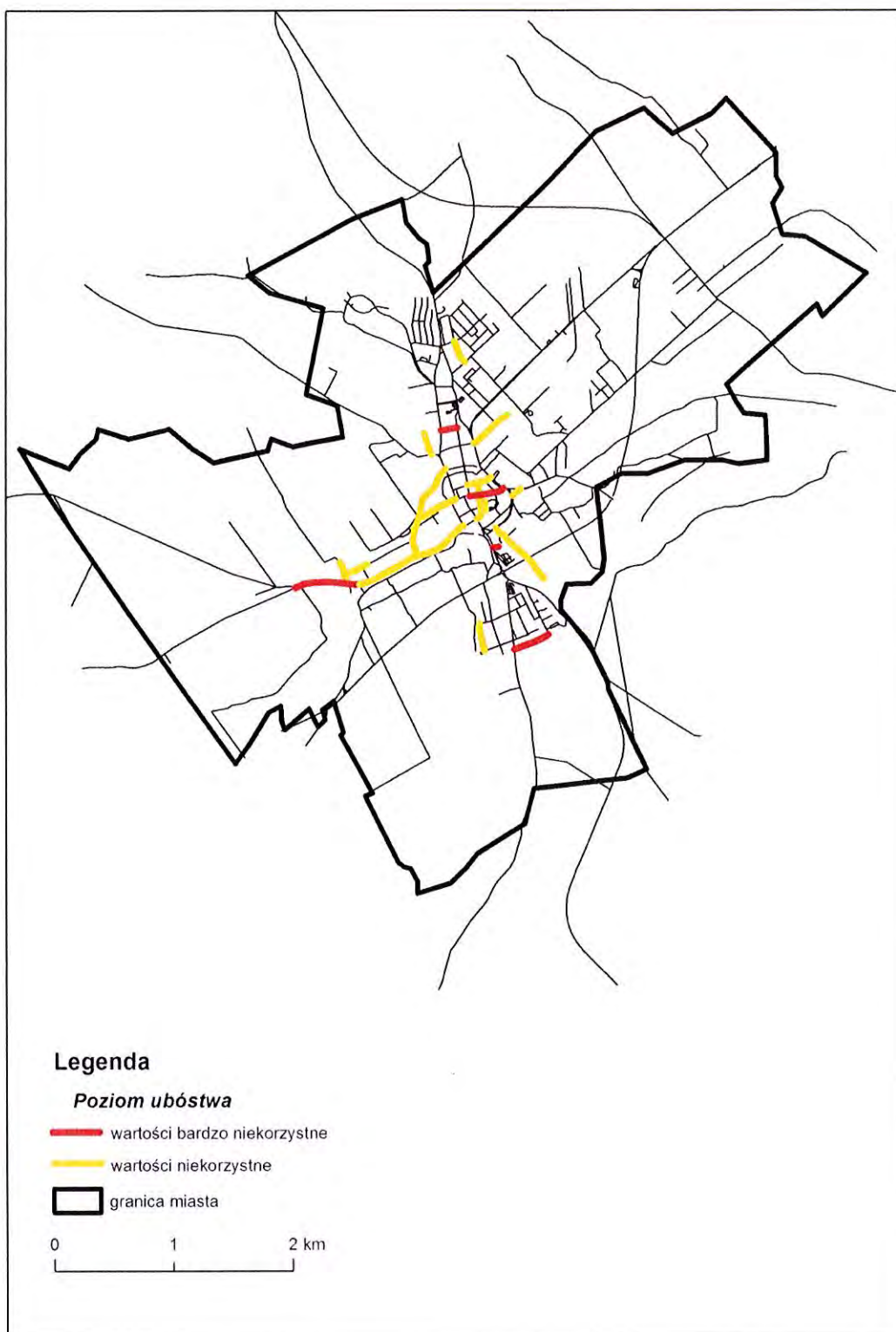
Ryc. 1. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia
Źródło: opracowanie własne

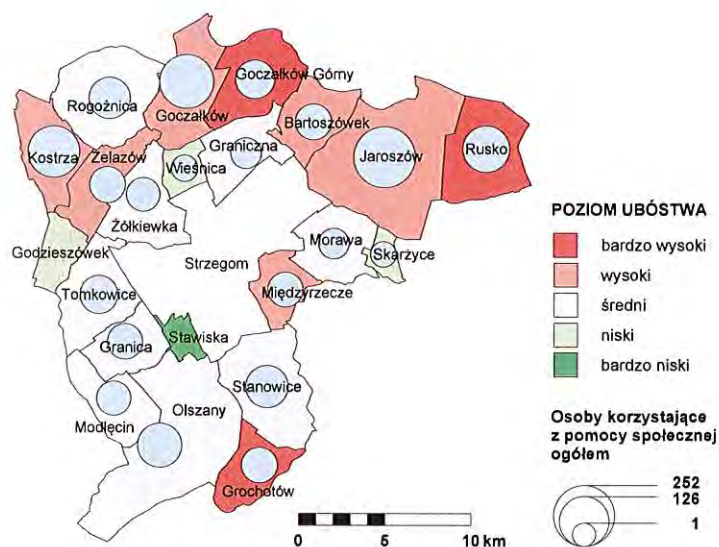
Ryc. 2. Poziom bezrobocia w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

Poziom ubóstwa

Jednym z najważniejszych problemów społecznych w gminie Strzegom jest wysoki poziom ubóstwa. Wyraża się to wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej (8,8%) oraz znaczną ilością świadczeń pomocy społecznej (210). Również i w tym przypadku na problem ubóstwa znacznie bardziej narażone są miejscowości wiejskie w gminie niż miasto, stanowiące siedzibę gminy. W przypadku Strzegomia uwidacznia się jednak problem koncentracji problemu ubóstwa na określonych ulicach (ryc. 3): tzn. Czarnej, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Jeleniogórskiej i Matejki, a także innych ulic położonych głównie na Starym Mieście i na terenie Grabiny. W przypadku miejscowości wiejskich w gminie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa dotyczy w szczególności wsi leżących w północnej części gminy (ryc. 4), zwłaszcza wsi Goczałków Górny i Rusko, a w mniejszym stopniu także Jaroszowa, Bartoszkówka, Goczałkowa, Kostrzy i Żelazowa.

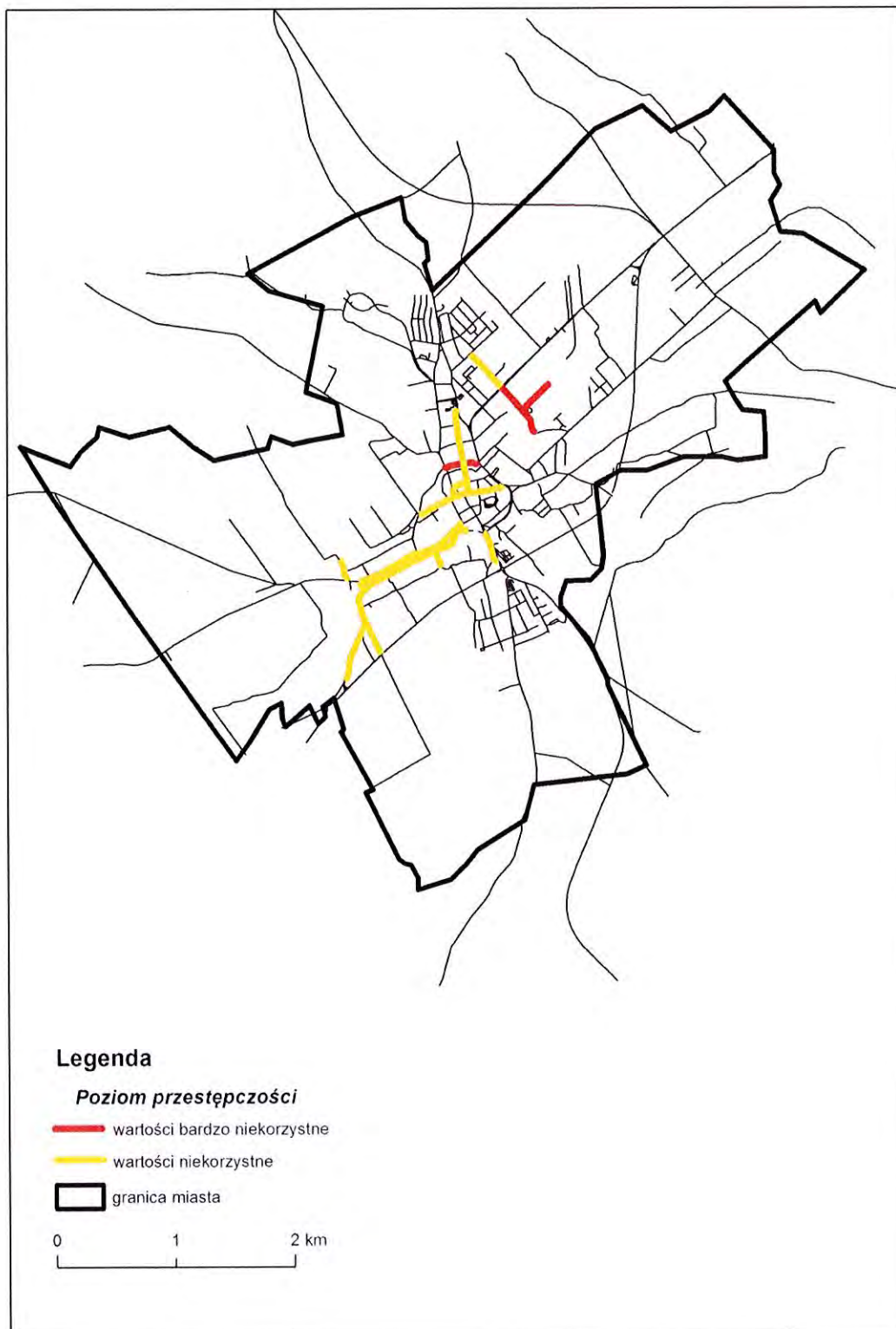
Ryc. 3. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa
Źródło: opracowanie własne

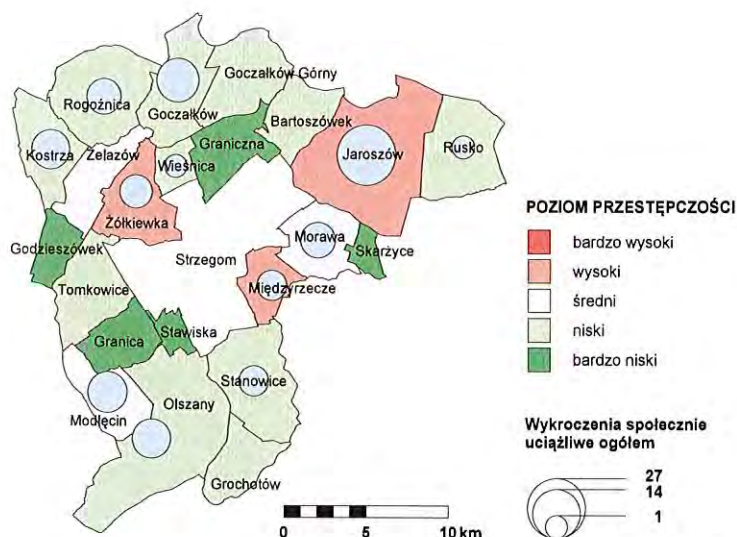
Ryc. 4. Poziom ubóstwa w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

Poziom przestępczości

Innym problemem społecznym gminy Strzegom jest wysoki poziom przestępczości. Wynika to ze znacznej liczby wykroczeń społecznie uciążliwych (18,1) oraz znacznej liczby przestępstw o charakterze kryminalnym (4,9) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Problem wysokiego poziomu przestępczości dotyczy w szczególności miasta Strzegom. Największa koncentracja zdarzeń przestępczych występuje na obszarze ulic Dworcowej, Czerwonego Krzyża, a duża na ulicach: Rynek, Dąbrowskiego, Krótka, Paderewskiego, Brzegowa, Dolna, Wałbrzyska, Górnicza, Mickiewicza i w sąsiedztwie dworca autobusowego (ryc. 5), a spośród miejscowości wiejskich gminy Jaroszewa, a w mniejszym stopniu także Międzyrzecza i Żółkiewki (ryc. 6). Pozostałe miejscowości wiejskie cechują się w większości niskim lub bardzo niskim poziomem przestępczości. W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono spadek liczby przestępstw popełnianych na terenie gminy, co wpisuje się w trend poprawy bezpieczeństwa w całym kraju. Najczęściej popełniane przestępstwa na terenie gminy to: kierowanie pojazdów po spożyciu alkoholu, kradzieże mienia, kradzieże z włamaniem i przestępstwa o charakterze gospodarczym.

Ryc. 5. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości
Źródło: opracowanie własne

Ryc. 6. Poziom przestępczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

Poziom edukacji

Poważnym problemem społecznym gminy Strzegom jest także niski poziom edukacji, co wyraża się niskimi wynikami sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (64,6%) oraz niskim poziomem egzaminu gimnazjalnego (54,3%). Ponadto problem ten w równym stopniu dotyczy miasta, jak i obszarów wiejskich w gminie. W przypadku Strzegomia niski poziom edukacji dotyczy w szczególności dzieci zamieszkujących na obszarze Grabiny (np. Dolna, Brzegowa, Górnicza, Jeleniogórska) (ryc. 7), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 8): Jaroszowa, Bartoszkówka i Ruska, a mniejszym stopniu także wsi leżących w południowo-zachodniej części gminy (Godzieszówek, Olszany, Tomkowice, Modłęczin, Granica, Stawiska).

Ryc. 7. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji
Źródło: opracowanie własne

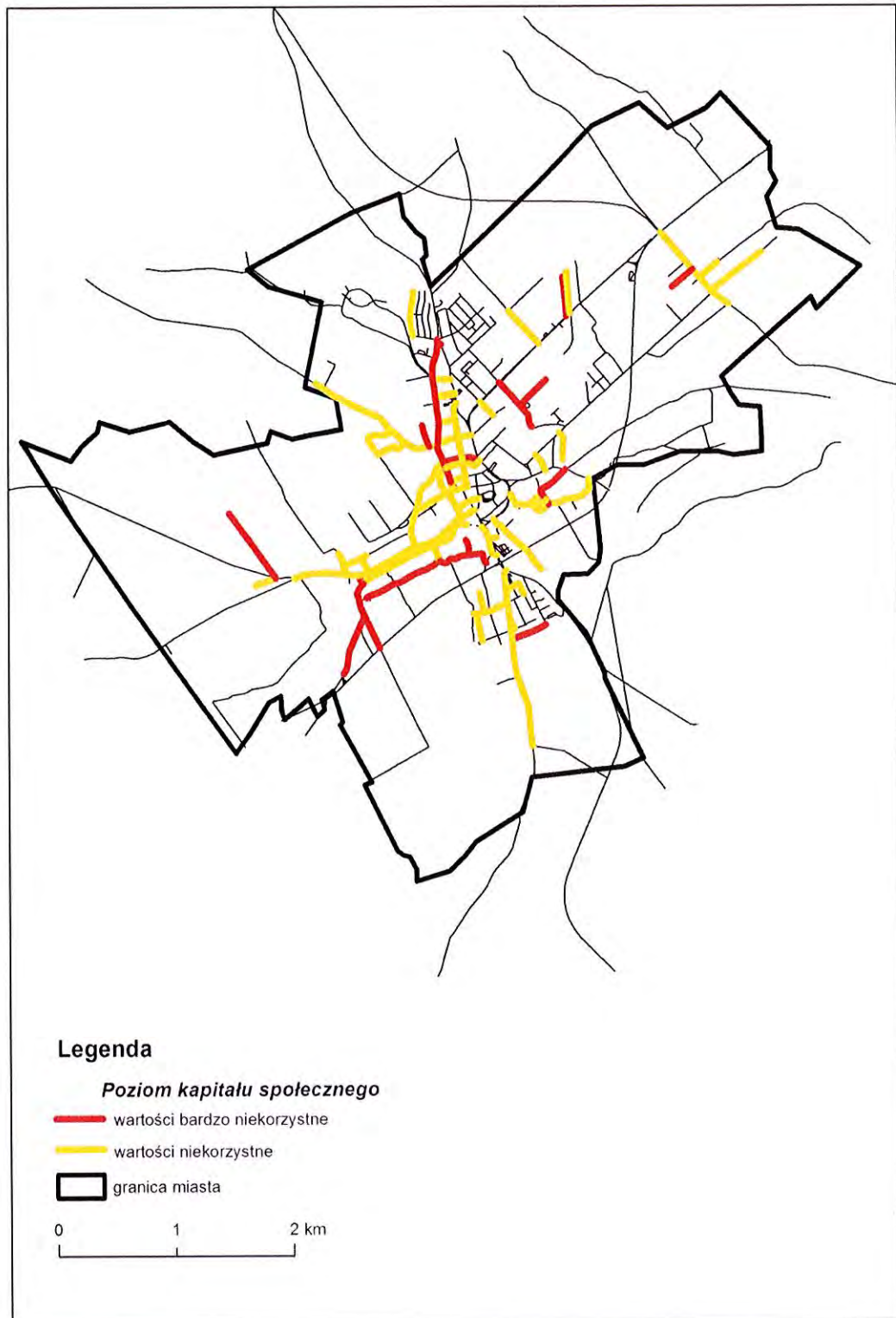

Ryc. 8. Poziom edukacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

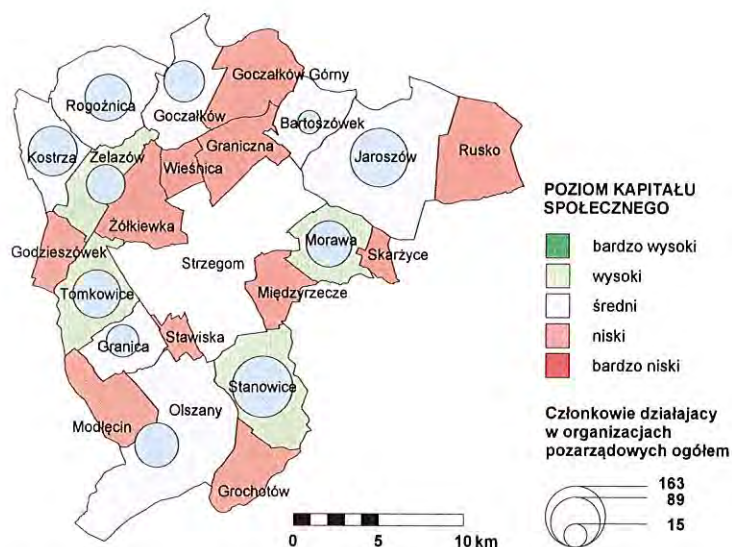
Poziom kapitału społecznego

Gmina Strzegom charakteryzuje się w miarę korzystną sytuacją w zakresie poziomu kapitału społecznego. Wpływa na to przeciętna liczba organizacji pozarządowych (3,1) oraz znaczną liczbą osób działających w ramach organizacji pozarządowych (85) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy czym nieco wyższym poziomem kapitału społecznego cechują się miejscowości wiejskie, a niższym miasto Strzegom. W przypadku miasta niski poziom kapitału społecznego dotyczy licznych ulic (ryc. 9), położonych w różnych częściach miasta, zwłaszcza tych o nieznacznej liczbie ludności, na których nie funkcjonują żadne organizacje pozarządowe. W przypadku wiejskiej części gminy niskim poziomem kapitału społecznego charakteryzują się wsie o niskiej liczbie mieszkańców: Goczałków Górny, Godzieszówek, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłęczin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Wieśnica oraz Żółkiewka (ryc. 10). W celu poprawy sytuacji w zakresie poziomu kapitału społecznego Gmina Strzegom systematycznie opracowuje i wdraża *program współpracy gminy Strzegom z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji działań publicznych*.

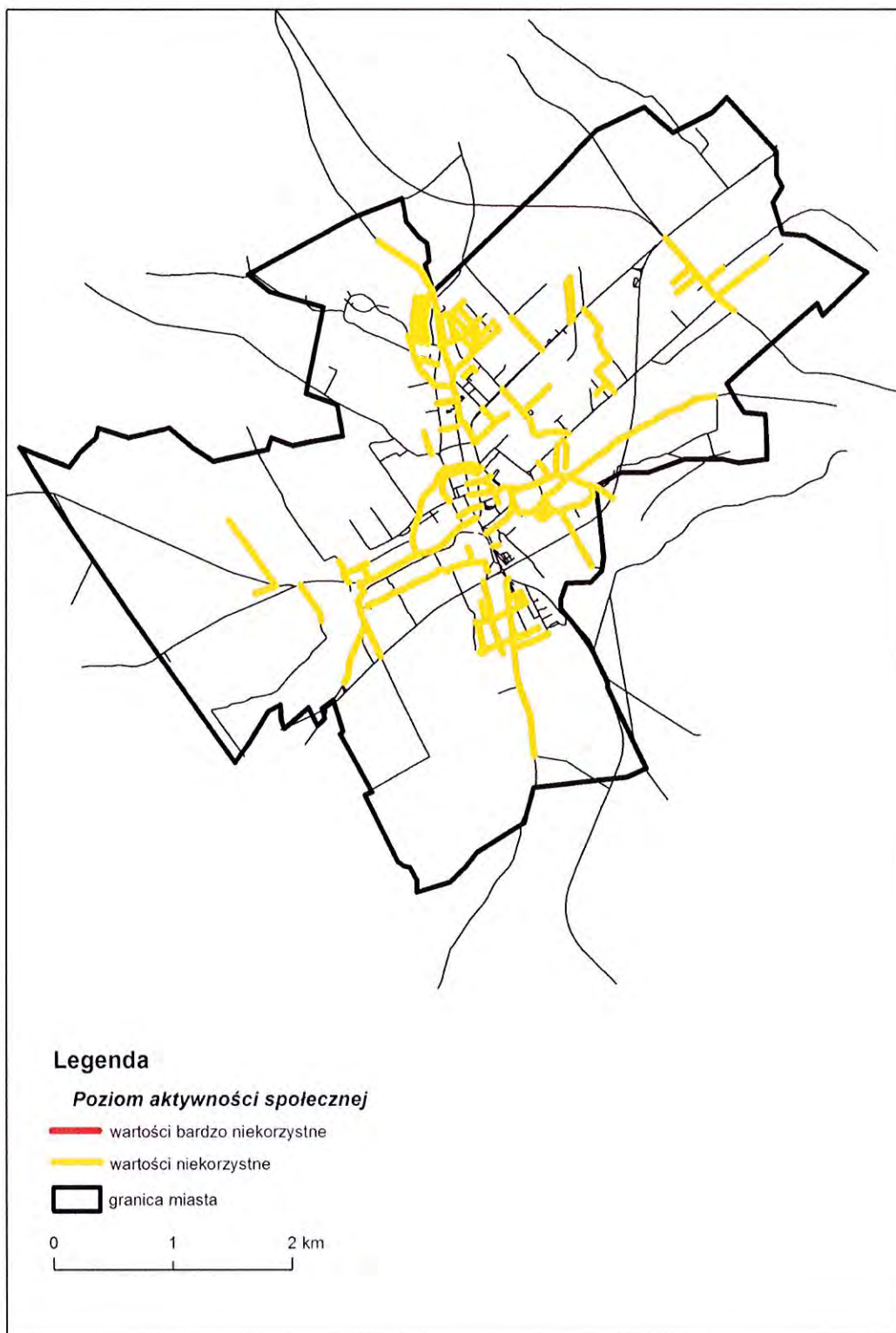
Ryc. 9. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację zakresie poziomu kapitału społecznego
Źródło: opracowanie własne

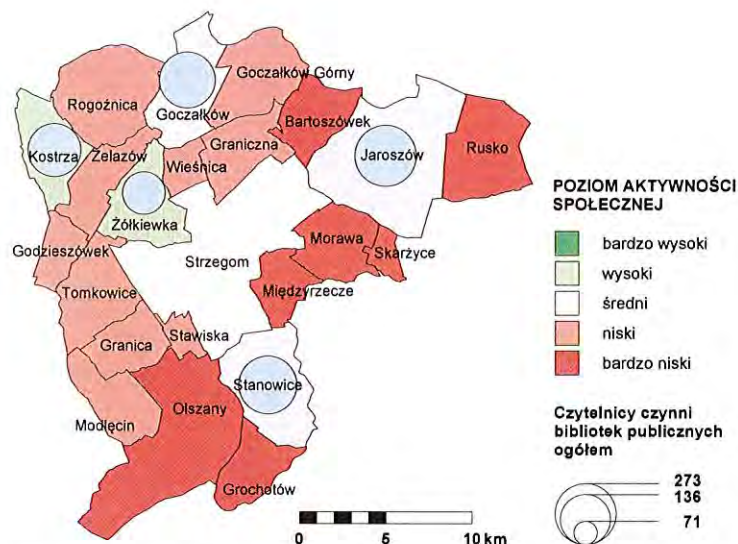
Ryc. 10. Poziom kapitału społecznego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

Poziom aktywności społecznej

Istotnym problemem społecznym w gminie Strzegom jest niski poziom aktywności społecznej mieszkańców. O ile gmina charakteryzuje się dość wysoką frekwencją w wyborach samorządowych (52,6%), to poziom czytelnictwa wyrażony liczbą czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców jest w gminie Strzegom jest bardzo niski (12,1). Dotyczy to zwłaszcza miejscowości wiejskich, gdzie poziom czytelnictwa wynosi 9,3% (przy 14,1% w mieście). Większość wsi w gminie cechuje się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu aktywności społecznej (ryc. 12). Dotyczy to w szczególności wsi: Rusko, Bartoszówek, Skarżyce, Morawa, Międzyrzecze, Grochotów i Olszany. W przypadku Strzegomia szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu aktywności społecznej występuje na ulicach (ryc. 11): Czerwonego Krzyża, Dworcowej, gen. Andersa, Jagodowej, Kościuszki, Malinowej, św. Jana, Wałbrzyskiej, Wałowej, Wodnej i Wydobywczej.

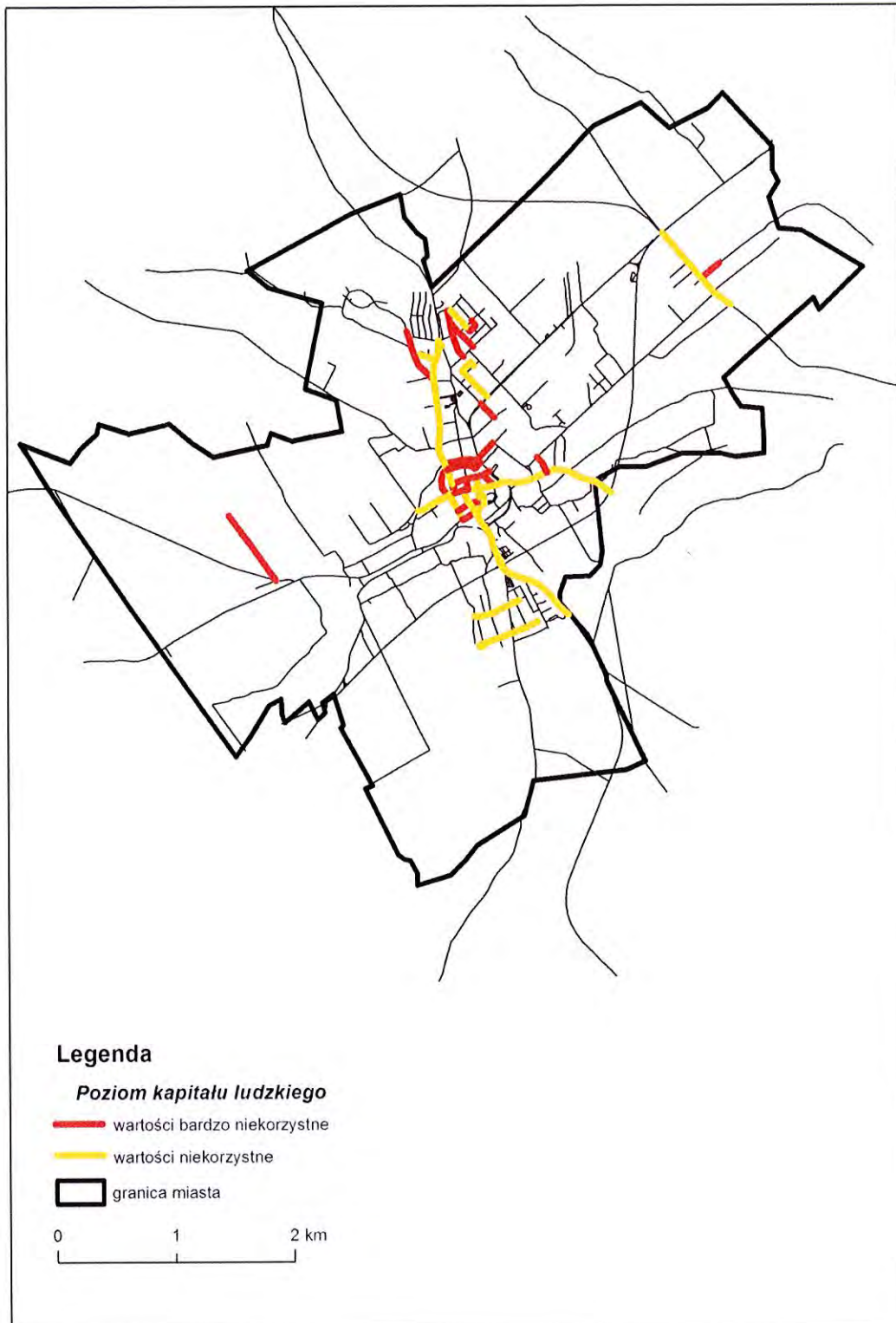
Ryc. 11. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej
Źródło: opracowanie własne

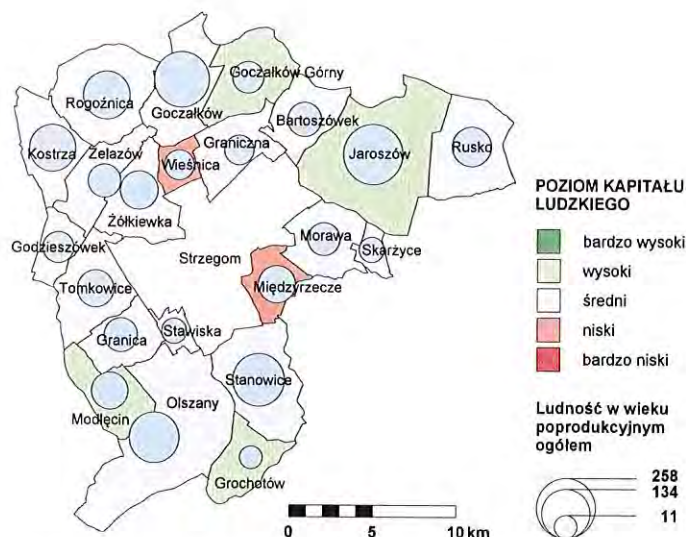
Ryc. 12. Poziom aktywności społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

Poziom kapitału ludzkiego

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem kapitału ludzkiego, co wpływa przeciętna wartość indeksu starości (96,2) oraz dość niski udział ludności w wieku poprodukcyjnym (17,2%). Warto jednak zauważyć, że sytuacja w zakresie poziomu kapitału ludzkiego jest zróżnicowana w przestrzeni gminy. Miasto Strzegom cechuje się znacznie mniej korzystną sytuacją w zakresie omawianego zjawiska (indeks starości wynosi 107,5, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym 18,6%, podczas gdy na obszarach wiejskich gminy wskaźniki te osiągają odpowiednio 79,0 i 14,9%). Niskim i bardzo niskim poziomem kapitału ludzkiego wyróżniają się ulice na Starym Mieście (Rynek, Kamienna, Ogrodowa, Szkolna) oraz ulice położone w innych częściach miasta (ryc. 14), jak np. Agatowa, Chopina czy Reja. W miejscowościach wiejskich najmniej korzystna sytuacja w zakresie poziomu kapitału ludzkiego występuje na terenie Wieśnicy i Międzyrzecza, natomiast pozostałe wsie cechują się korzystniejszą sytuacją w zakresie poziomu kapitału ludzkiego (ryc. 7).

Ryc. 13. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej
 Źródło: opracowanie własne

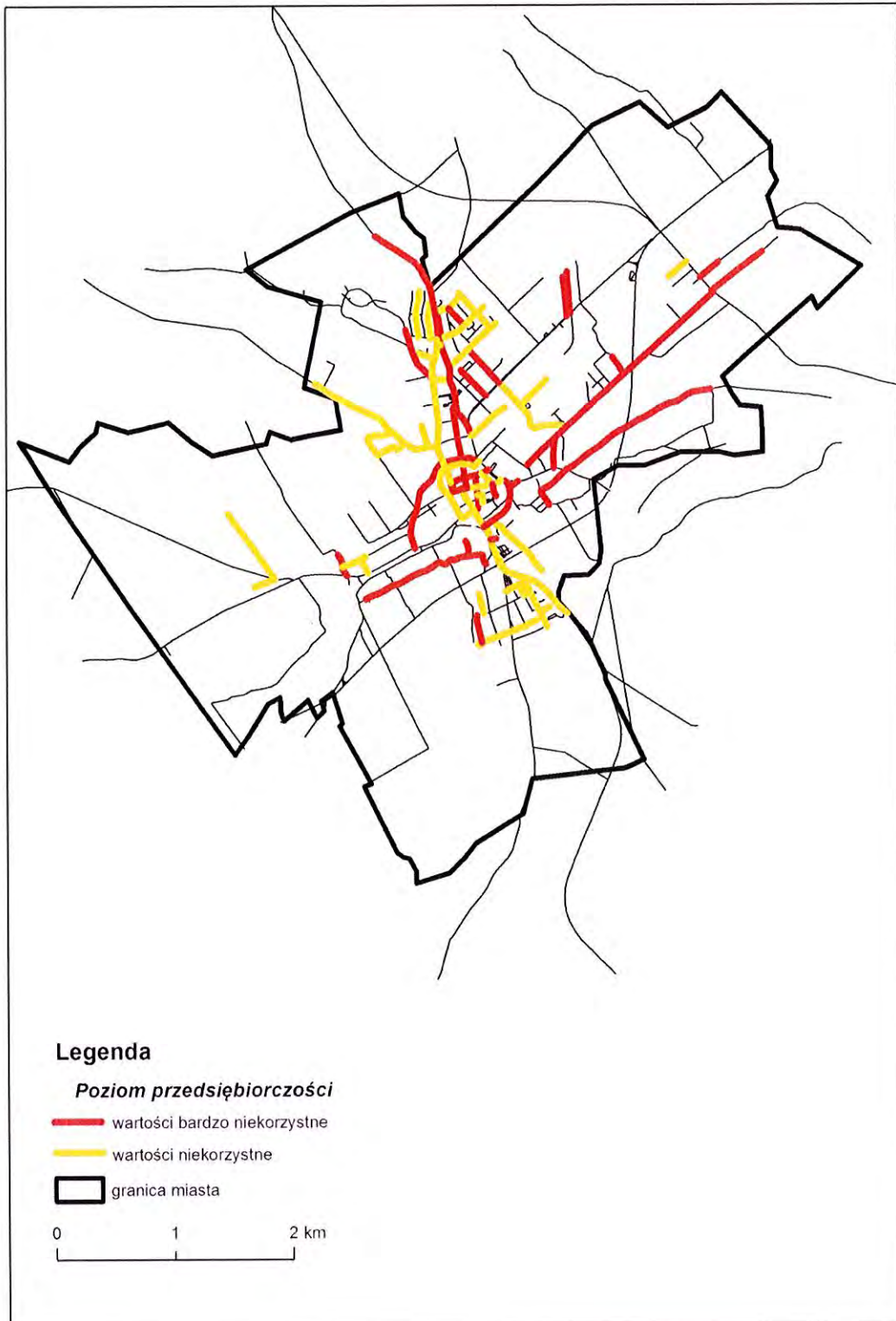

Ryc. 14. Poziom kapitału ludzkiego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

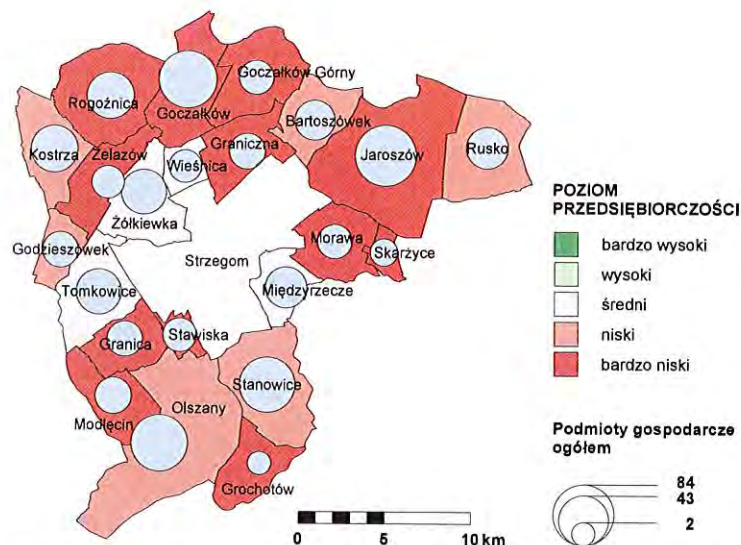
2.3.2. Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości

Gmina Strzegom charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, co wyraża się małą liczbą podmiotów gospodarczych opłacających podatek dochodowy PIT i CIT na 1000 mieszkańców (64,6) oraz niską wartością podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców w stosunku do liczby ludności (377 zł). Na tle obszarów wiejskich gminy wyższym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się miasto Strzegom (analizowane wskaźniki wynoszą tu odpowiednio 73 podmioty i 441 zł), jednak w odróżnieniu od większości miast o średniowiecznym rodowodzie centralna część Strzegomia (tzn. Stare Miasto) wyróżnia się stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości (ryc. 15). Niskim poziomem przedsiębiorczości cechują się także ulice z niską liczbą ludności, a także ulice położone na osiedlach mieszkaniowych położonych w południowej i północnej części miasta. Niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu przedsiębiorczości charakteryzuje się również większość (18 z 22) miejscowości wiejskich w gminie i to niezależnie od ich wielkości (ryc. 16). Dotyczy to w szczególności: Goczałkowa, Goczałkowa Górnego, Granicy, Granicznej, Grochotowa, Jaroszowa, Modłęcina, Morawy, Rogoźnicy, Skarżyc, Stawisk oraz Żelazowa.

Ryc. 15. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości
 Źródło: opracowanie własne

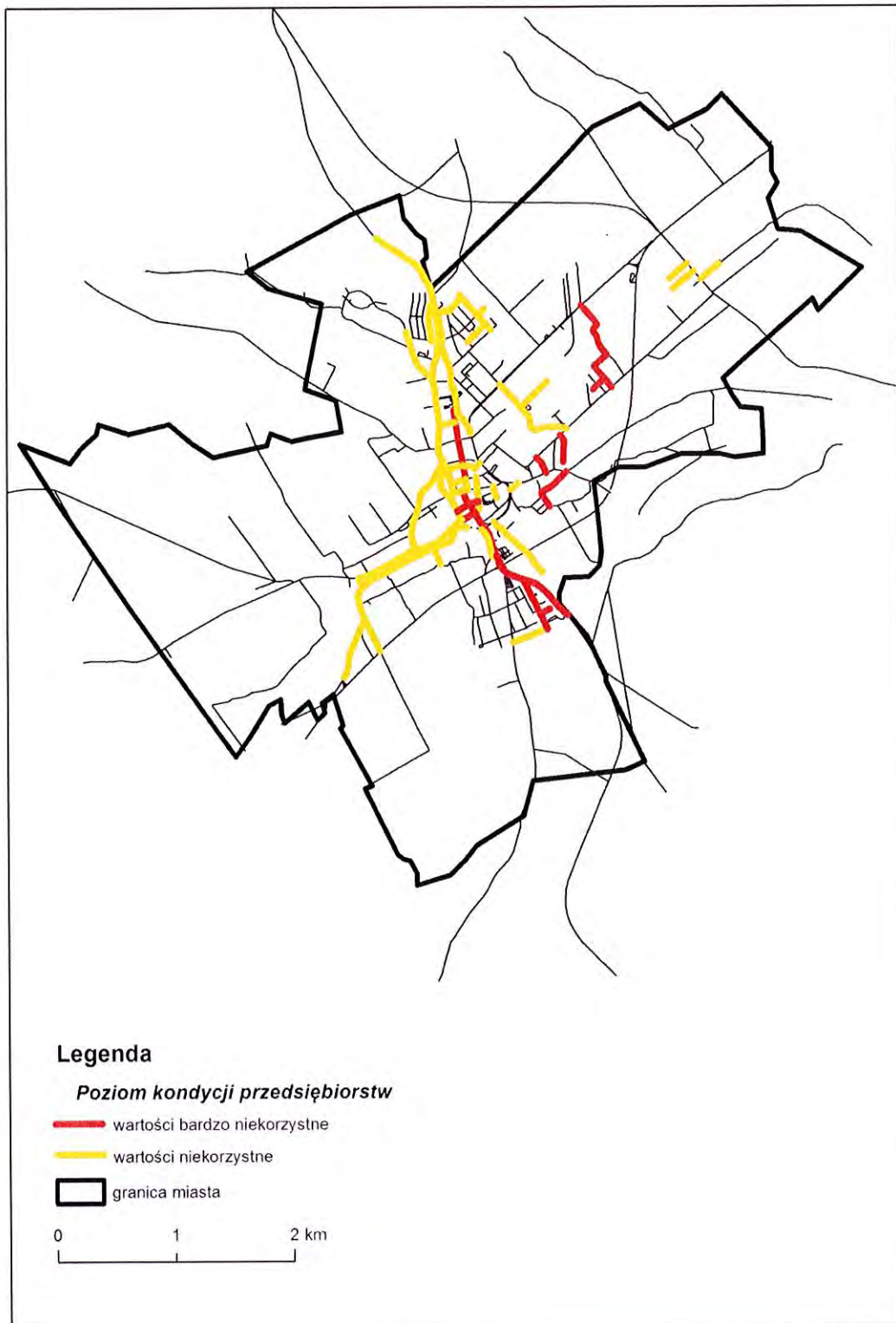

Ryc. 16. Poziom przedsiębiorczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

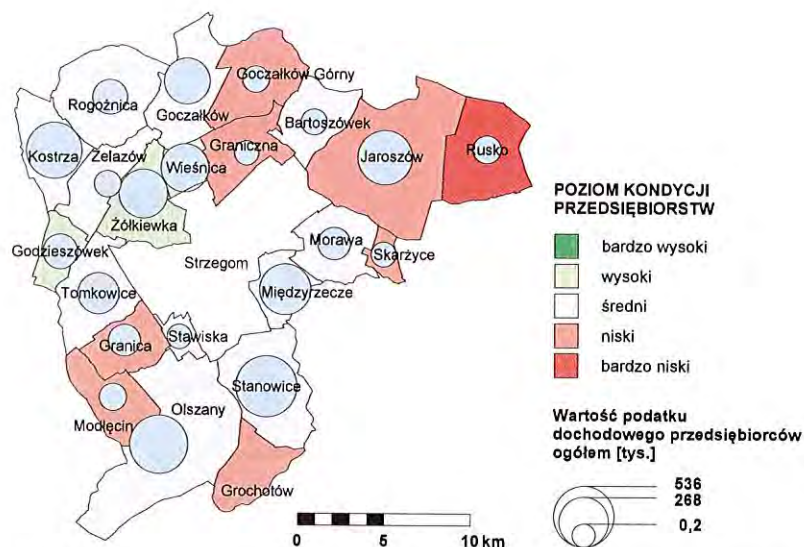
Poziom kondycji przedsiębiorstw

O ile gmina Strzegom cechuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, to istniejące na terenie gminy podmioty gospodarcze cechują się dość dobrą kondycją finansową. Wynika to głównie ze specyfiki funkcjonalnej gminy, której gospodarka opiera się na wydobywaniu granitu i iłów ogniotrwałych, kamieniarstwie, przetwórstwie przemysłowym, a także wysokotowarowym rolnictwie. Stąd też średnia wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców wynosi na terenie gminy ok. 5835 zł. Nieco niepokojącym zjawiskiem jest jednak znaczna liczba (143) tytułów wykonawczych wystawionych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych. Niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw cechują się podmioty zlokalizowane na ulicach położonych na Starym Mieście w Strzegomiu (np. Rynek, ks. Siwca, św. Tomasza, św. Anny), centralnych ulicach Grabiny (Brzegowa, Dolna) oraz na ulicach osiedlowych położonych w północnej i południowej części miasta (ryc. 17). W przypadku miejscowości wiejskich bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie kondycji przedsiębiorstw cechuje się wieś Rusko, a niekorzystną wsie: Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Modłęczyn i Skarżyce (ryc. 18).

Ryc. 17. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kondycji przedsiębiorstw
 Źródło: opracowanie własne

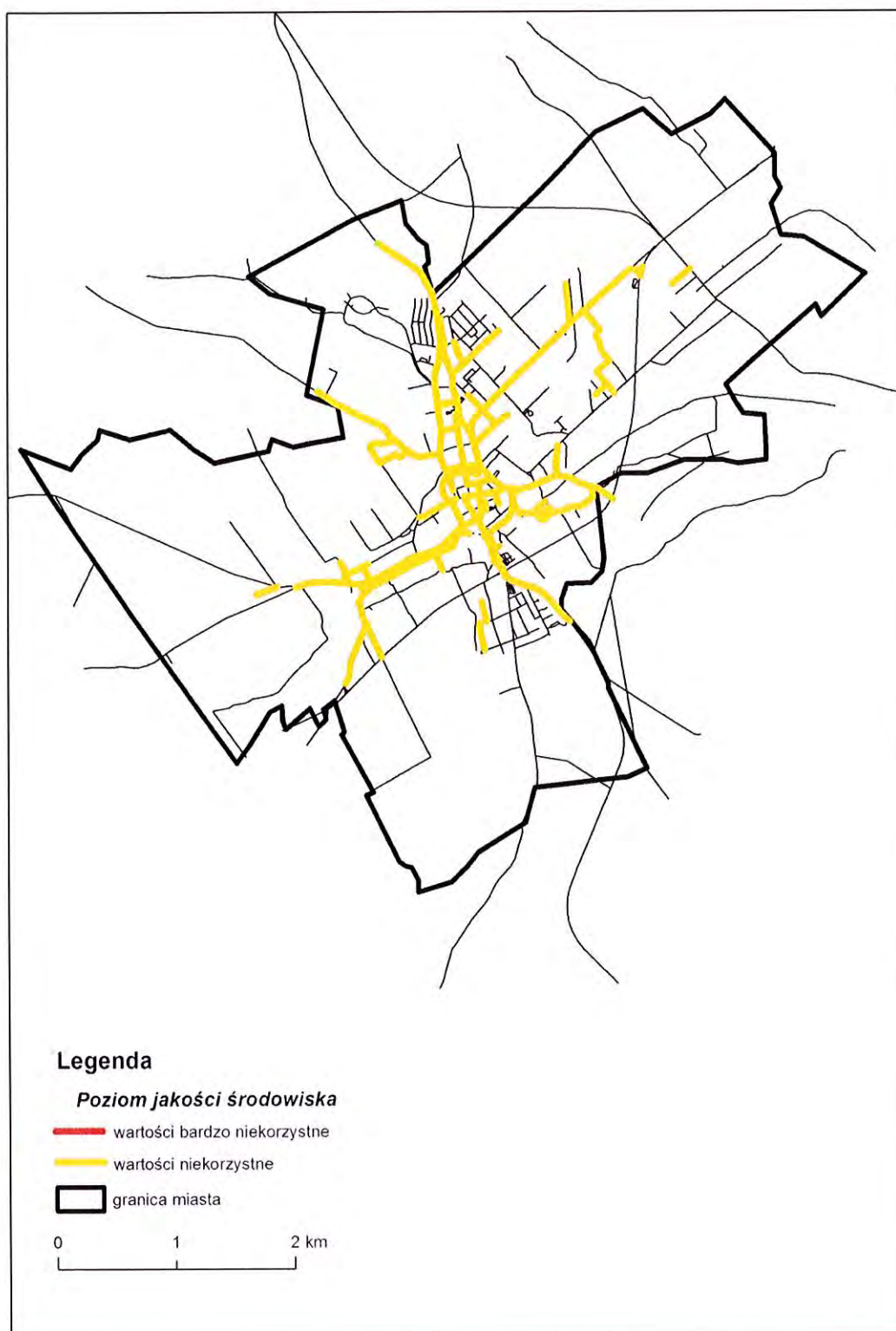

Ryc. 18. Poziom kondycji przedsiębiorstw w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

2.3.3. Sfera środowiskowa

Poziom jakości środowiska

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem jakości środowiska, na co składa się znaczny udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródłem niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa (82,2%) oraz niski udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej (10,5%). Problem niskiego poziomu jakości środowiska dotyczy większości miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 20), a zwłaszcza wsi Bartoszków i Rusko. Na terenie miasta Strzegom najmniej korzystna sytuacja w zakresie jakości środowiska dotyczy głównie ulic położonych na Starym Mieście (np. Kamienna, Kasztelańska, Krótka, Plac Jana Pawła II, Świdnicka) oraz na terenie Grabiny (Brzegowa, Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic leżących w innych częściach miasta (ryc. 19).

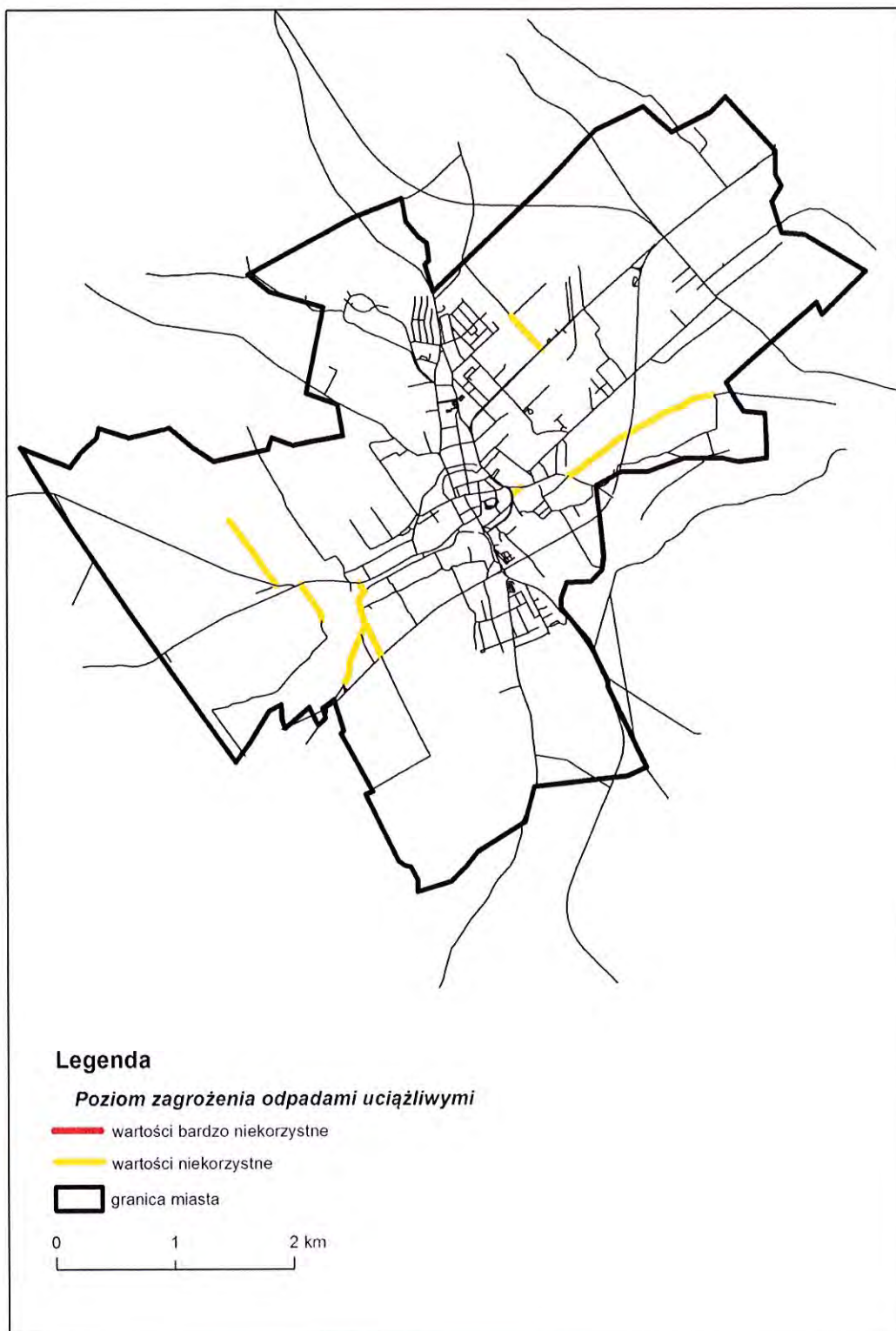
Ryc. 19. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska
Źródło: opracowanie własne

Ryc. 20. Poziom jakości środowiska w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

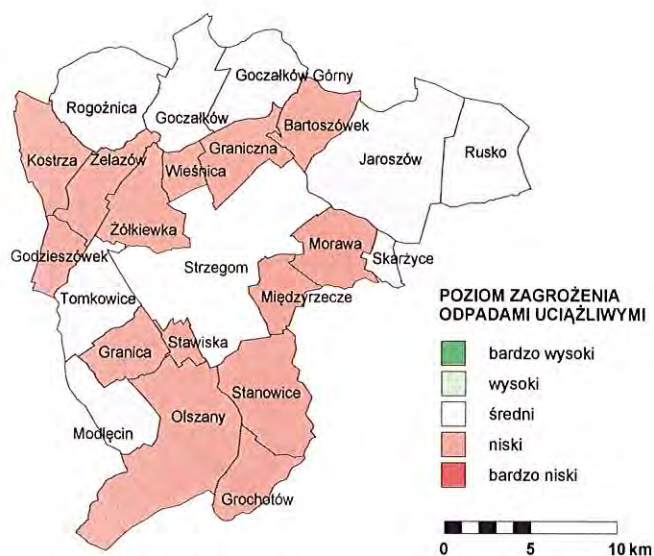
Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi

Gmina Strzegom, mimo dość dużego znaczenia górnictwa i przemysłu dla gospodarki lokalnej, cechuje się niskim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi, co wyraża się małą liczbą obiektów budowlanych pokrytych lub izolowanych azbestem (18) i bardzo małą liczbą obiektów obejmujących odpady uciążliwe dla środowiska (2,9) na 1000 mieszkańców. W przypadku miasta wysokim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi cechują się głównie ulice, na których prowadzona jest działalność górnicza lub na których zlokalizowane są duże obiekty przemysłowe lub magazynowe, np. Milenijna, Wałbrzyska, Wydobywcza (ryc. 21), natomiast w przypadku wiejskiej części gminy wsie: Bartoszówek, Godziszówek, Granica, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Stanowice, Stawiska, Wieśnica, Żelazów i Żółkiewka (ryc. 22).

Ryc. 21. Ulice Strzegonia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi

Źródło: opracowanie własne

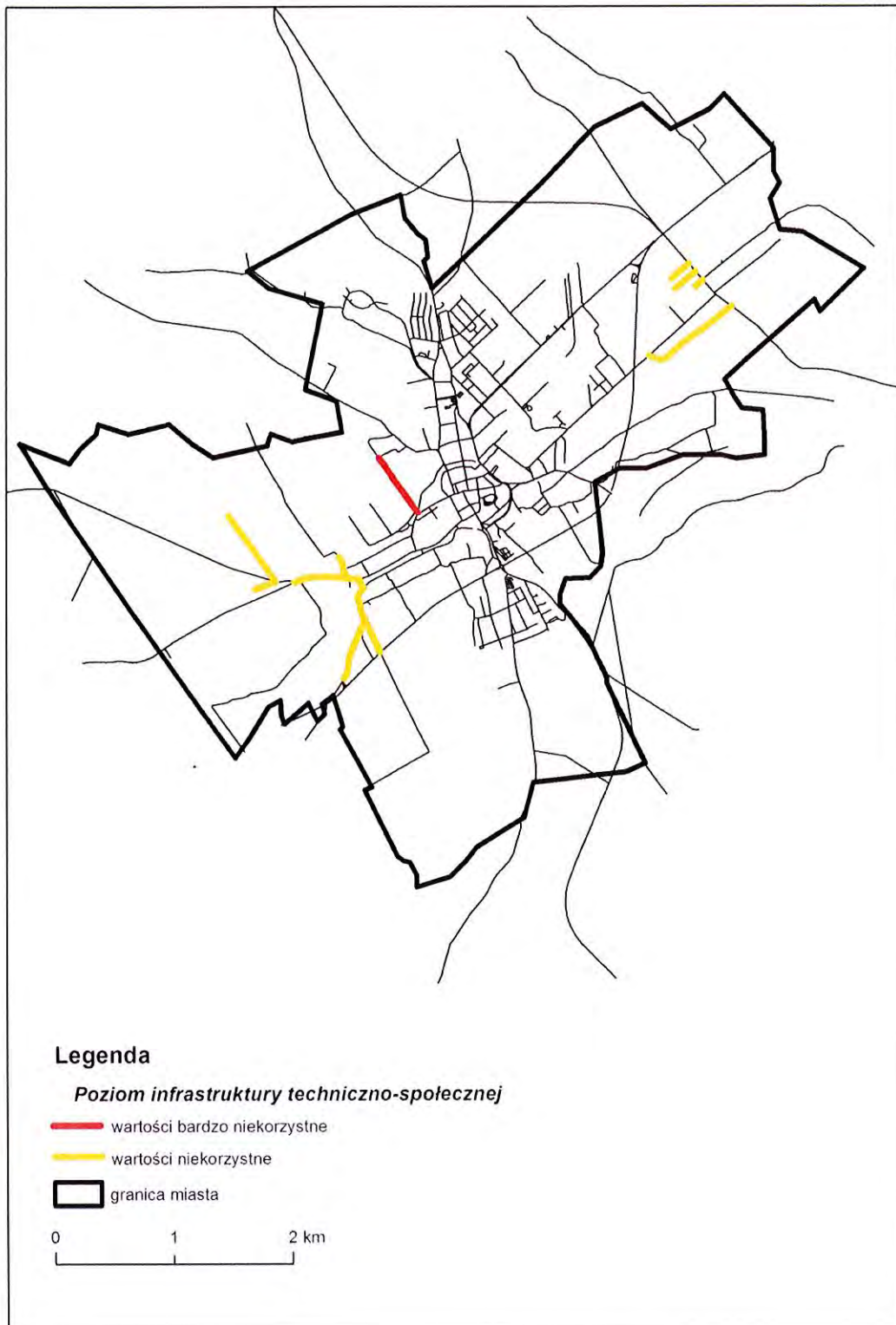

Ryc. 22. Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

2.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Poziom infrastruktury techniczno-społecznej

Gmina Strzegom charakteryzuje się wysokim poziomem infrastruktury techniczno-społecznej, na co wpływa dość wysoki dostęp do urządzeń sieciowych (72,3%) oraz wysoki dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych (84,6%). Należy jednak podkreślić niską liczbę lokali mieszkalnych socjalnych na 1000 mieszkańców (3,0). W przypadku miasta Strzegom niekorzystną sytuacją w zakresie infrastruktury techniczno-społecznej cechują się ulice położone na terenie Grabiny (np. Jeleniogórska, Kopalniana, Wałbrzyska) oraz pojedyncze ulice położone na obrzeżach miasta (ryc. 23), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie wsie (ryc. 24): Godziszówek, Olszany, Rusko, Stawiska i Wieśnica.

Ryc. 23. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej

Źródło: opracowanie własne

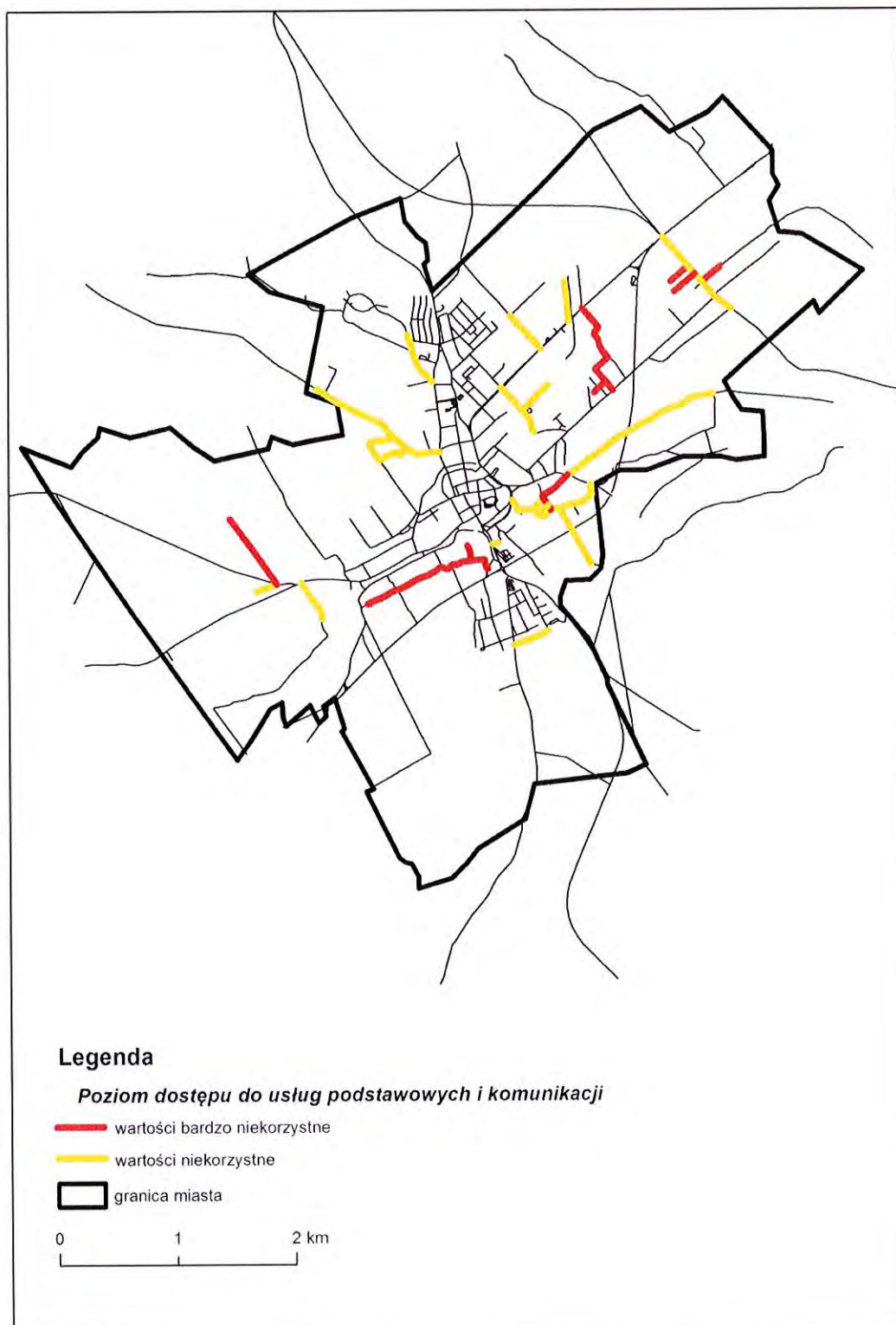

Ryc. 24. Poziom infrastruktury techniczno-społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
 Źródło: opracowanie własne

Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji

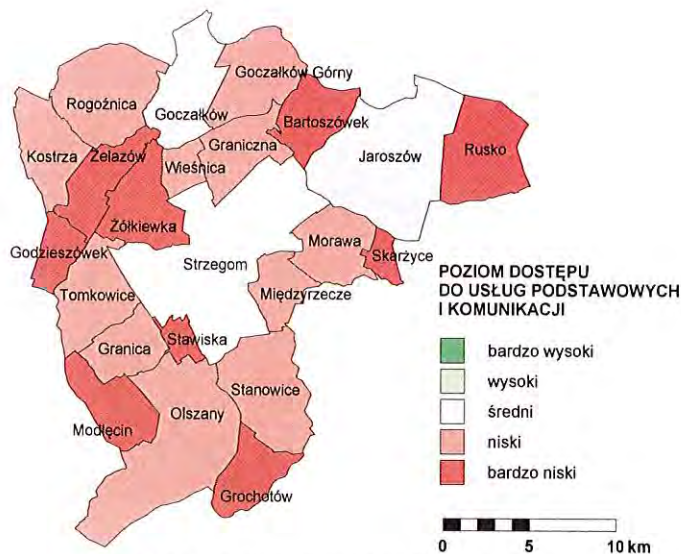
Gmina Strzegom cechuje się przeciętnym poziomem dostępu do usług podstawowych i komunikacji, co wyraża się niskim dostępem do usług podstawowych (27) oraz dość dużym udziałem długości chodników w stosunku do długości dróg o nawierzchni utwardzonej (52%). Problem z niskim dostępem do usług podstawowych i komunikacji dotyczy zwłaszcza miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 26), a zwłaszcza wsi: Bartoszków, Godzieszówek, Grochotów, Modłecin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Żelazów, Żółkiewka. W przypadku miasta Strzegom najmniej korzystną sytuacją w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji wyróżniają się ulice: Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Malinowa, Strzelnicza, Wodna i Wydobywca (ryc. 25).

Ryc. 25. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji

Źródło: opracowanie własne

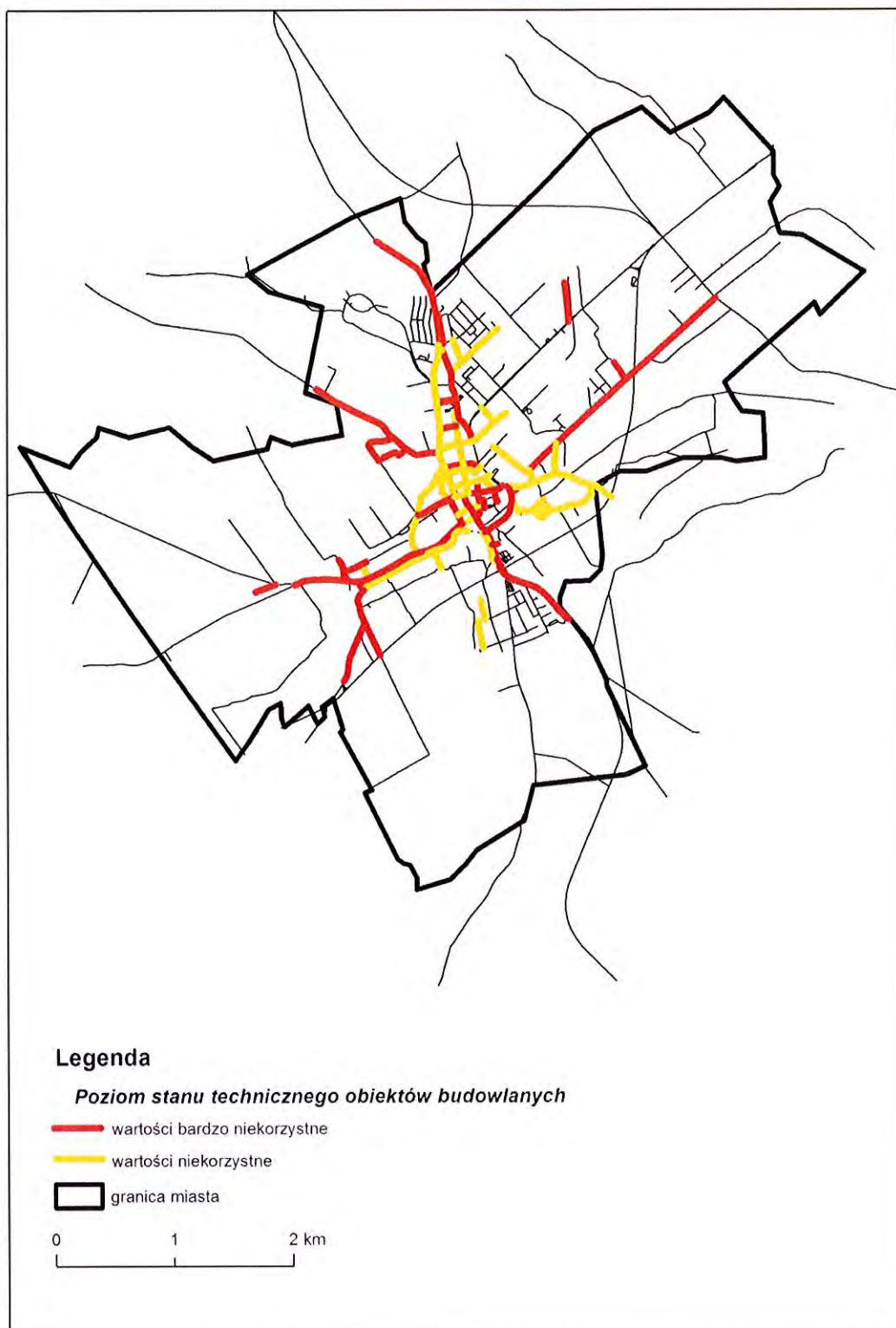
Ryc. 26. Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

2.3.5. Sfera techniczna

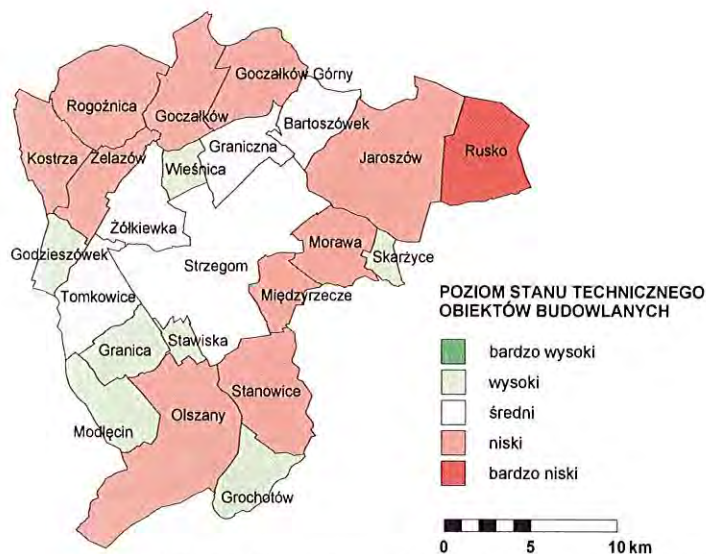
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych

Jednym z ważniejszych problemów społeczno-gospodarczych w gminie Strzegom jest niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych, na co wpływa dość wysoka liczba budynków komunalnych oddanych do użytkowania przed 1990 r. na 1000 mieszkańców (45) oraz niski udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r. (5,0). Problem niskiego poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych w nieco mniejszym stopniu dotyczy jednak miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy Strzegom. W tym przypadku najmniej korzystna sytuacja występuje we wsi Rusko (ryc. 28), ale także i inne wsie gminy cechują się niekorzystną sytuacją w zakresie analizowanego zjawiska. Na terenie miasta Strzegom ulice cechujące się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych koncentrują się na obszarze Starego Miasta (np. Dąbrowskiego, Kasztelańska, Kościelna, Świdnicka) oraz Grabiny (Jeleniogórska, Dolna, Brzegowa), a także na obrzeżach Starego Miasta (ryc. 27).

Ryc. 27. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 28. Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom
Źródło: opracowanie własne

2.4. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w gminie

We wniosku gminy Strzegom o przyznanie dotacji na „Przygotowanie programu rewitalizacji Gminy Strzegom” w konkursie organizowanym przez województwo dolnośląskie i Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju stwierdzono, że podstawowym założeniem jest wykorzystanie potencjału obszaru do zahamowania negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych.

We wniosku zaproponowano następujące cele i kierunki działań:

1. **Aktywizacja mieszkańców.** Wsparcie w zwiększeniu szans na zatrudnienie, aktywna integracja, wsparcie dla inicjatyw społecznych, w tym dotyczących aktywnych form spędzania czasu wolnego, poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych.
2. **Poprawy warunków dla rozwoju gospodarczego na bazie istniejących potencjałów.** Poprawa estetyki przestrzeni skutkująca zwiększeniem atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej, wsparcie dla samozatrudnienia i przedsiębiorstw społecznych, rozwój infrastruktury wspierającej firmy, rozwój infrastruktury sportowej wzbogacającej ofertę rekreacyjną.
3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.** Poprawa warunków zamieszkania, w tym w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej, poprawy stanu infrastruktury komunikacyjnej (ścieżki rowerowe), poprawa dostępności i jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz terenów zielonych.

W ramach planowanych działań założono, że partycypacja społeczna (uwzględniająca zaawansowane formy) zostanie zapewniona na każdym etapie procesu rewitalizacji, tzn. w trakcie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania. W pierwszej kolejności przeprowadzona została identyfikacja grup interesariuszy, które zostały poinformowane o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem LPR oraz zaproszone do

współpracy. Zaplanowane techniki włączenia interesariuszy obejmą 3 poziomy „drabiny partycypacji” – informowanie, konsultowanie oraz współdecydowanie. Jednym z takich działań były warsztaty problemowe Zespołu ds. Rewitalizacji, które zorganizowano 7 kwietnia 2016 r. Ich uczestnicy wskazali najważniejsze problemy społeczno-ekonomiczne gminy w zakresie poszczególnych sfer:

w sferze społecznej:

- jako problemy kluczowe: brak żłobków, niski poziom aktywności młodzieży i seniorów, brak motywacji mieszkańców do zmiany i rozwoju, brak obszarów centralnych we wsiach, brak miejsc spotkań i integracji mieszkańców (zwłaszcza młodzieży) oraz niski poziom uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym;
- jako problemy dodatkowe: wysoka emigracja ludzi młodych, niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji zawodowych, utrudniony dostęp do instytucji kultury (z uwagi na opłaty i odległość), patologie społeczne (nadużywanie alkoholu i innych używek), słabe wyniki egzaminów po 6 klasie i gimnazjalnych (poniżej średniej gminy i powiatu), dziedziczenie biedy i brak innej wizji własnej przyszłości oraz duża przestępczość;

w sferze gospodarczej:

- jako problemy kluczowe: brak dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz szara strefa zatrudniania;
- jako problemy dodatkowe: zbyt mało miejsc pracy dla kobiet, niskie zarobki i brak innego niż finansowe zabezpieczenia socjalnego, niskie zaangażowanie przedsiębiorców w życie społeczne, brak chęci do pracy za minimalne wynagrodzenie osób bez kwalifikacji, słaba kondycja finansowa i kadrowa lokalnych przedsiębiorców, brak ducha przedsiębiorczości, niedostateczna liczba przedsiębiorstw, niska aktywność przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków unijnych oraz niewiedza w zakresie pomocy ze strony gminy;

w sferze środowiskowej:

- jako problemy kluczowe: wysypisko śmieci w Jaroszowie, zapylenie i hałas z miejscowych wyrobisk i kamieniołomów, problem niskiej emisji w miejscowościach wiejskich oraz duże natężenie ruchu na DK 5 (i związany z tym brak obwodnicy Jaroszowa);
- jako problemy dodatkowe: dzięki wysypiska śmieci (Jarosów, Grabina), niewystarczająca powierzchnia terenów zielonych, emisja uciążliwych zapachów ze śłodowni, duże natężenie ruchu pojazdów ciężarowych na terenie Grabiny, zagrożenie związane z azbestem oraz mało pojemników na odpady i odchody psów;

w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- jako problemy kluczowe: brak obwodnicy Jaroszowa, brak ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, brak terenów rekreacyjno-sportowych, niska jakość terenów zielonych oraz brak miejsc spotkań na świeżym powietrzu;
- jako problemy dodatkowe: niski poziom komunikacji zbiorowej i mała liczba połączeń, niski poziom gazyfikacji, mała liczba placów zabaw, niedostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, duże natężenie ruchu kołowego, brak miejsc parkingowych, niedobór

sygnalizacji świetlnej oraz niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru;

w sferze technicznej:

- jako problemy kluczowe: zły stan techniczny budynków mieszkalnych wielorodzinnych i obiektów użyteczności publicznej, zły stan techniczny budynków przy drodze DK5, brak świetlic wiejskich oraz bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych;
- jako problemy dodatkowe: brak funkcjonalnych rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, zaniedbane podwórka oraz brak miejsc parkingowych.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono, że trend demograficznego starzenia się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych gminy. W kolejnych latach należy się spodziewać zatem większego zapotrzebowania na usługi zdrowotne, społeczne i kulturalne dostosowane do odbiorcy w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszająca się liczba urodzeń może z kolei przyczynić się do zmniejszenia się liczby uczniów. W tym kontekście istotne jest więc stwarzanie warunków umożliwiających rozwój rodziny (ułatwienie dostępu do opieki publicznej nad dziećmi czy upowszechnianie elastycznych form zatrudniania). Poważnym problemem gminy jest również ujemne saldo migracji. Wymeldowania z gminy Strzegom są w dużej części migracjami zarobkowymi. Większe ośrodki miejskie są bardziej atrakcyjnym i chłonniejszym rynkiem pracy, oferują też większe możliwości kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

Istotnym problemem gminy jest bezrobocie wśród kobiet, co może wynikać m.in. z profilu gospodarki gminy (która w dużym stopniu opiera się na przemyśle kamieniarskim, dającym zatrudnienie przede wszystkim mężczyznom) oraz ze zjawiska wielowymiarowej dyskryminacji kobiet na rynku pracy. Pełnienie przez kobiety podwójnej roli społecznej – osoby aktywnej zawodowo, a jednocześnie matki i niejednokrotnie opiekunki osób zależnych, utrudnia im wejście na rynek pracy, utrzymanie się na nim, a także awans zawodowy. Ze względu na stereotypowe postrzeganie roli kobiety, pracodawcy obawiają się zatrudniania kobiet. Gorsza sytuacja kobiet na rynku pracy wymaga wielopłaszczyznowych działań również ze strony samorządów, które mogą wpłynąć na dostępność i powszechność opieki przedszkolnej, a także propagować dobre praktyki wśród pracodawców, czy promować model rodziny partnerskiej angażującej ojców w proces opieki i wychowania dzieci.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zauważono też pogarszanie się stanu technicznego dróg w gminie, wynikające z dużego natężenia transportu ciężkiego, co związane jest z dominującym w gminie przemysłem kamieniarskim. Samochody wielkogabarytowe, wypełnione ciężkimi ładunkami, niszczą nawierzchnię dróg, stwarzając również uciążliwości związane z hałasem dla mieszkańców miejscowości położonych w sąsiedztwie miejsc wydobywania i obróbki kamienia. Do najważniejszych działań modernizacyjnych w sieci dróg zaliczono:

- remont drogi krajowej DK5 w Jaroszowie,
- wykonanie dodatkowego pasa ruchu na DW374 na ul. Kasztelańskiej,
- budowę obwodnicy Strzegomia,
- przebudowę odcinka drogi nr 2792D Rogoźnica – Kostrza,
- remont nawierzchni ulic w centrum Strzegomia.

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* zawarta została także analiza SWOT, określająca potencjał rozwojowy gminy (tab. 13).

Tab. 13. Czynniki warunkujące lub ograniczające rozwój gminy Strzegom

Mocne strony	Słabe strony
Zasoby naturalne (złóża kamienia) Dogodne położenie komunikacyjne Walory turystyczne gminy Dobrze rozwinięta baza sportowa miasta Zasoby kulturalne Tereny przeznaczone pod inwestycje Podstrefa Wałbrzyskiej SSE Kapitał ludzki (organizacje pozarządowe)	Monokultura przemysłowa Zanieczyszczenie środowiska przez przemysł Uciążliwa działalność kamieniołomów Niedostateczny stan infrastruktury drogowej Słabo rozwinięta komunikacja Nierównomiernie rozwinięta infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich Niewykorzystany potencjał turystyczny Niewystarczająca ilość uzbrojonych terenów pod inwestycje Dość wysokie bezrobocie (zwłaszcza kobiet) Niska aktywność społeczna
Szanse	Zagrożenia
Zewnętrzne źródła finansowania (w tym UE) Inicjatywy i programy rozwojowe Bliskość większych ośrodków miejskich Bliskość regionów atrakcyjnych turystycznie Inwestycje drogowe (krajowe) Wzrost popularności aktywnego stylu życia	Zbyt niskie dofinansowanie gminy z budżetu państwa, ograniczone środki z UE po 2013 r. Emigracja zarobkowa młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich Proces starzenia się ludności Zły stan infrastruktury drogowej

Źródło: *Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020*

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020* przedstawiono również cztery obszary problemowe:

I Obszar: Gospodarka gminy oparta o przemysł wydobywczy

- źródło zarobków mieszkańców, miejsca pracy,
- dochody dla gminy,
- mało zróżnicowany rynek pracy,
- wyższy odsetek kobiet wśród bezrobotnych,
- niewystarczająca ilość terenów uzbrojonych pod inwestycje.

II Obszar: Środowisko i zagospodarowanie przestrzeni

- degradacja środowiska,
- uciążliwa bliskość przemysłu w stosunku do osiedli ludzkich,
- niewystarczające działania przeciwdziałające degradacji środowiska,

III Obszar: Społeczność lokalna

- kapitał ludzki, NGO,
- niska aktywność społeczności lokalnej,

- bezrobocie (kobiety, młodzież),
- nierównomiernie rozwinięta infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich.

IV Obszar: Kultura czasu wolnego

- zasoby kulturowe: zabytki, Festiwal Folkloru, SCK,
- walory turystyczne (niewykorzystane),
- dobra infrastruktura sportowa w mieście,
- niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna na obszarach wiejskich.

2.5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy

2.5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

W myśl Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji istotę podjęcia działań rewitalizacyjnych na jakimś obszarze jest kumulacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy Strzegom wykazała ich koncentrację w określonych miejscowościach wiejskich gminy i częściach (ulicach) miasta. W przypadku miejscowości wiejskich na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej najbardziej narażone są wsie: Bartoszówek, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jaroszków, Międzyrzecze, Modłęczin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów i Żółkiewka (tab. 14), przy czym szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych występuje na terenie miejscowości Międzyrzecze i Rusko. W większości są to małe wsie liczące do 400 mieszkańców. Wyjątek stanowią Olszany (956 mieszkańców) i największa wieś w gminie, czyli Jaroszków (2013 mieszkańców). Na terenie miasta Strzegom na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej szczególnie narażone są ulice położone w centralnej części miasta (czyli na Starym Mieście, jak np. Dąbrowskiego, Krótka, Rynek, św. Anny) oraz na terenie Grabiny (Jeleniogórska, Wałbrzyska, Brzegowa, Dolna), a także pojedyncze ulice położone w innych częściach miasta (tab. 15).

Tab. 14. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Miejscowości
Bartoszówek, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jaroszków, Międzyrzecze, Modłęczin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

Tab. 15. Ulice Strzegomia wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Ulice
Kasztelańska, Malinowa, Miodowa, Brzegowa, Czarna, Matejki, Kopalniana, Parkowa, Rynek, św. Anny, Krótka, św. Tomasza Bohaterów Getta, Limanowskiego, Chopina, Paderewskiego, Kamienna, Konopnickiej, Rzeźnicza, Szarych Szeregów, Świdnicka, Wolska, Wrzosowa, Czerwonego Krzyża, Górnicza, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Ogrodowa, Wałbrzyska, Dolna.

Źródło: opracowanie własne

2.5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach

Przeprowadzone analizy wykazały degradację określonych stref w gminie (tzn. ulic w granicach miasta i miejscowości wiejskich) w zakresie pozostałych sfer, czyli gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W przypadku miasta Strzegom na kumulację negatywnych zjawisk najbardziej narażone są ulice:

- Agrestowa, Ametystowa, Anielewicza, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Bracka, Czarna, Ceglana, Czerwonego Krzyża, Dworcowa, Górnicza, Kochanowskiego, Kalcytowa, św. Anny, Kamienna, Kasztanowa, Kolejowa, Koszarowa, Kościuszki, Kwarцова, Malinowa, Morska, św. Jadwigi, Mickiewicza, Wałowa, Wrzosowa, Wspólna, Zielona, Kościelna, ks. Siwca, Legnicka, Piłsudskiego, Parkowa, Promenada, Rynek, Strzelnicza, św. Tomasza, Świdnicka, Wolska, Paderewskiego, Wodna **w zakresie sfery gospodarczej;**
- Wałbrzyska **w zakresie sfery środowiskowej;**
- Czarna, Kopalniana, Wałowa, Rybna, Wałbrzyska, Niepodległości, 3 Maja, Górnicza, Jeleniogórska, Konopnickiej, Wolska, Armii Krajowej, Dolna, Kwiatowa, Brzegowa, Czerwonego Krzyża, Krótka, Świdnicka, Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Legnicka, Reja, Matejki, Ogrodowa, Parkowa, Witosa, Wodna, Wydobywca, Kasztelańska, Kościelna, ks. Siwca, Malinowa, Strzelnicza, Szarych Szeregów, Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Milenijna, Miodowa, Morska, Plac Jana Pawła II, Promenada, Rynek, Rzeźnicza, Wrzosowa **w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej;**
- Czarna, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Górnicza, Jeleniogórska, Kasztelańska, Konopnickiej, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Legnicka, Matejki, Niepodległości, Plac Jana Pawła II, Świdnicka, Wałbrzyska, Wałowa, Witosa, Wolska **w zakresie sfery technicznej.**

W przypadku miejscowości wiejskich w gminie Strzegom na procesy degradacji narażone są wsie:

- Goczałków, Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Modłęcin, Morawa, Rogoźnica, Rusko, Skarżyce, Stawiska i Żelazów **w zakresie sfery gospodarczej;**
- Bartoszówek, Godziszów, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Olszany, Rusko, Stanowice, Morawa, Międzyrzecze, Stawiska, Żelazów i Żółkiewka **w zakresie sfery środowiskowej;**
- Bartoszówek, Goczałków, Goczałków Górny, Godziszówek, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Kostrza, Międzyrzecze, Modłęcin, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Skarżyce, Rusko, Stanowice, Stawiska, Tomkowice, Żelazów i Żółkiewka **w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalna;**
- Rusko **w zakresie sfery technicznej.**

2.5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie

Diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona dla gminy Strzegom wykazała kumulację negatywnych zjawisk w określonych strefach, a więc należy je traktować jako obszary zdegradowane w myśl Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie

rewitalizacji (tab. 16). Na szczególną uwagę z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych zasługują obszary, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i negatywną sytuacją w jednej ze sfer (tzn. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Obszar rewitalizacji powinien być także obszarem istotnym z punktu widzenia rozwoju lokalnego, a w przypadku obszarów miejskich powinien być zwarty przestrzennie. Wychodząc z powyższych założeń uznano, że w przypadku gminy Strzegom **obszar rewitalizacji** (Mapa obszaru w Załączniku nr 1) powinien obejmować: centralną część miasta Strzegom (Stare Miasto) wraz z Grabiną, gdzie ma miejsce szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, a także miejscowość Jaroszków, która jest największą wsią w gminie. Pozostałe wsie cechujące się niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą z uwagi na mniejsze znaczenie dla rozwoju lokalnego powinny być zaklasyfikowane jako obszary zdegradowane.

Tab. 16. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Strzegom

Obszary zdegradowane	Zakres przestrzenny
wymagające rewitalizacji	Miejscowości: Jaroszków ulice w granicach miasta Strzegom: Bohaterów Getta, Brzegowa, Czarna, Dolna, Górnica, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Kamienna, Kasztelańska, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Konopnickiej, Malinowa, Milenijna, Miodowa, Ogrodowa, Parkowa, Plac Jana Pawła II, Rynek, Szkolna, św. Anny, św. Tomasza, Świdnicka, Wałbrzyska, Wolska, Wydobywca,
pozostałe	miejscowości: Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłęczin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

W okresie 21-29.04.2016r przeprowadzono również proces społeczny w postaci zbierania uwag i opinii mieszkańców do zaproponowanego kształtu obszaru rewitalizacji.

Interesariusze zaproponowali poszerzenie obszaru rewitalizacji o ul. Malinową w Strzegomiu oraz w Jaroszowie o teren wykorzystywany jako boisko terenowe na potrzeby Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jaroszowie oraz nieznacznym poszerzeniu obszaru w rejonie osiedla "Hotele".

Dla ul. Malinowej przeanalizowano ponownie dane statystyczne i stwierdzono, że występują tam przekroczenia w sferach społecznych w szczególności w zakresie poziomu kapitału społecznego, aktywności społecznej i edukacji. Jednocześnie oceniono wpływ wskaźników z ul. Malinowej na wskaźniki społeczne całego obszaru rewitalizacji. Stwierdzono także degradację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (patrz punkt 2.5.2). W wyniku przeprowadzonej analizy ul. Malinowa została włączona do obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

W przypadku Jaroszowa analiza zjawisk negatywnych prowadzona była dla wsi jako całości, a proponowane przez mieszkańców do włączenia do obszaru rewitalizacji tereny mają charakter zurbanizowany. Podjęto zatem decyzję o korekcie tego podobszaru. Powyższe tereny mają istotne znaczenie dla społeczności lokalnej przede wszystkim mogąc być wykorzystane do realizacji celów rewitalizacji związanych z poprawą ładu

i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego i podniesieniem jakości życia mieszkańców i integracją społeczności lokalnej.

Stąd uwzględniono w Jaroszowie poszerzenie obszaru rewitalizacji o teren wykorzystywany jako boisko terenowe na potrzeby Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jaroszowie oraz obszar w rejonie osiedla "Hotele" jako spełniający warunki do uznania za obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

2.5.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie

Na wyznaczonych w trakcie analizy obszarach zdegradowanych leżących w granicach gminy Strzegom mieszkają 11094 osoby, co stanowi 41,2% ogólnej liczby ludności w gminie. Na obszarach rewitalizacji zamieszkuje 7790 osób, co stanowi 28,9% całkowitej liczby mieszkańców, natomiast wielkość obszaru rewitalizacji nie przekracza 18% powierzchni gminy Strzegom. Na wskazanych w analizie obszarach zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a zwłaszcza w zakresie wysokiego poziomu ubóstwa, bardzo wysokiego poziomu przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego i niskiego poziomu kapitału ludzkiego, a w mniejszym stopniu również w zakresie innych analizowanych zjawisk, których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie (tab. 17). Obszary zdegradowane wykazują ponadto negatywną sytuację w sferze gospodarczej, co przejawia się niskim poziomem przedsiębiorczości oraz dość niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw.

Tab. 17. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) i obszarów rewitalizacji (OR) w gminie Strzegom

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
	Ludność ogółem	26936	11094	7790
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem [%]	6,4	7,1	7,0
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem [%]	2,8	3,3	3,3
Ubóstwo	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [osoby]	8,8	11,3	11,2
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców [świadczenia]	210	280	283
Przestępczość	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców [wykroczenia]	18,1	24,0	31,6
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1000 mieszkańców [przestępstwa]	4,9	7,5	9,4
Edukacja	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej (język polski, matematyka) [%]	64,6	62,3	63,3
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	54,3	51,4	51,9
Kapitał społeczny	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców [organizacje pozarządowe]	3,1	2,3	2,1
	Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców [członkowie]	85,1	47,1	43,1
Aktywność społeczna	Frekwencja w wyborach samorządowych [%]	52,6	51,6	50,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem [%]	12,1	11,1	15,0

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
Kapitał ludzki	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	17,2	18,2	19,4
	Indeks starości	96,2	100,5	109,7
Przedsiębiorczość	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców płacące PIT i CIT [podmioty gospodarcze]	64,6	54,5	52,8
	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca [zł]	377	192	161
Kondycja przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy [zł]	5835	3521	3058
	Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych [tytuły wykonawcze]	143	129	157

Źródło: opracowanie własne

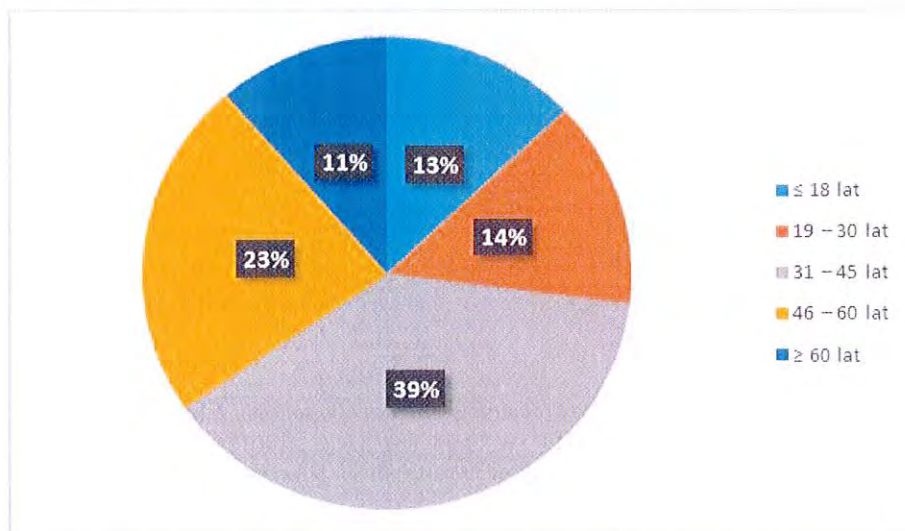
Uwaga: kolorem zaznaczono wartości wskaźników odniesione do wartości średniej dla gminy i wskazujące na występowanie stanu kryzysowego w zakresie poszczególnych zjawisk.

We wniosku gminy Strzegom o przyznanie dotacji na „Przygotowanie programu rewitalizacji Gminy Strzegom” w konkursie organizowanym przez województwo dolnośląskie i Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju stwierdzono, że przewidywany do wsparcia obszar, wyznaczony na podstawie wstępnej analizy wskaźnikowej dla wybranych sfer i problemów wg Wytucznych MIR, obejmie wieś Jaroszów oraz część miasta Strzegom (Stare Miasto i Graby). Obszar ten charakteryzuje się natężeniem negatywnych zjawisk zwłaszcza w sferze:

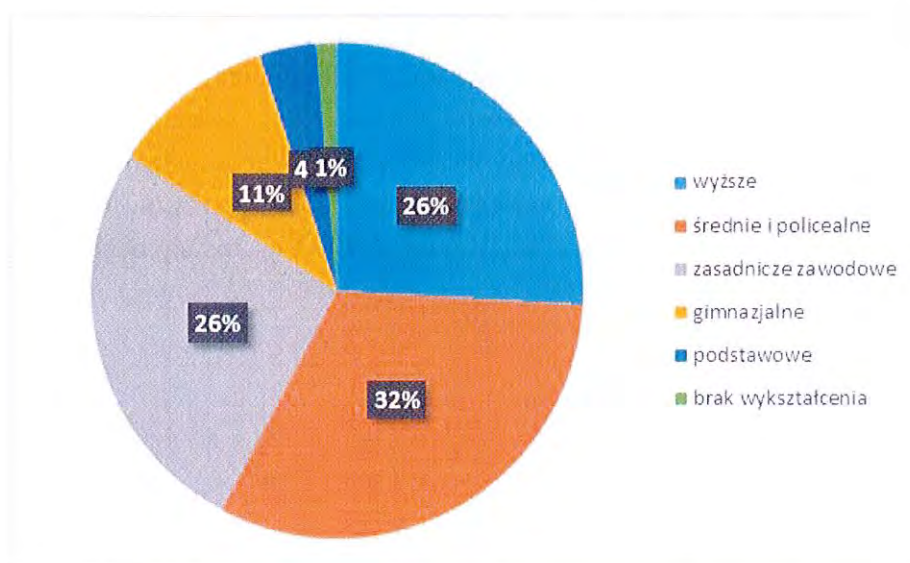
- **społecznej** – w tym: wysokim odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych, co prowadzi do ubóstwa, wykluczenia społ. i wzrostu przestępczości co potwierdzają wartości wskaźników na obszarze wsparcia w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 766, tj. 11% mieszkańców obszaru rewitalizacji. Średnia wartość tego wskaźnika na poziomie gminy wynosi 8,3%. Wskaźniki dot. przestępczości wskazują, iż na obszarze rewitalizacji dochodzi rocznie do 243 wykroczeń społecznie uciążliwych, co stanowi 49% wszystkich wykroczeń na terenie gminy, w tym aż 60% wszystkich czynów karalnych nieletnich. Liczba tych wykroczeń w 2014r. wzrosła w stosunku do 2013r. o 4,3%, podczas gdy na poziomie gminy odnotowano wzrost 1,4%.
- **przestrzenno-funkcjonalnej** – w tym: wysokim stopniem degradacji przestrzeni publicznej i niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną oraz sportowo-rekreacyjną. Procent mieszkańców nieposiadających dostępu do obiektu sportowego w promieniu 1 km - Graby 12,02%, miasto Strzegom 4,55%. Brak w Jaroszowie miejsca aktywności kulturalnej i integracji społecznej.

Spostrzeżenia te znajdują potwierdzenie we wnioskach płynących z ankiety dotyczącej problemów obszarów rewitalizacji przeprowadzonej na terenie gminy Strzegom w kwietniu 2016 r. W ankiecie wzięło udział 455 mieszkańców gminy (281 kobiet i 174 mężczyzn). Większość ankietowanych stanowili mieszkańcy obszarów wskazanych do rewitalizacji (332 osoby, czyli 73,0%), natomiast resztę osoby mieszkające w innych częściach gminy. Jeśli chodzi o wiek ankietowanych, to największe grupy stanowiły osoby (ryc. 29): liczące 31-45 lat (38,5%) i 46-60 lat (23,1%). W strukturze wykształcenia ankietowanych

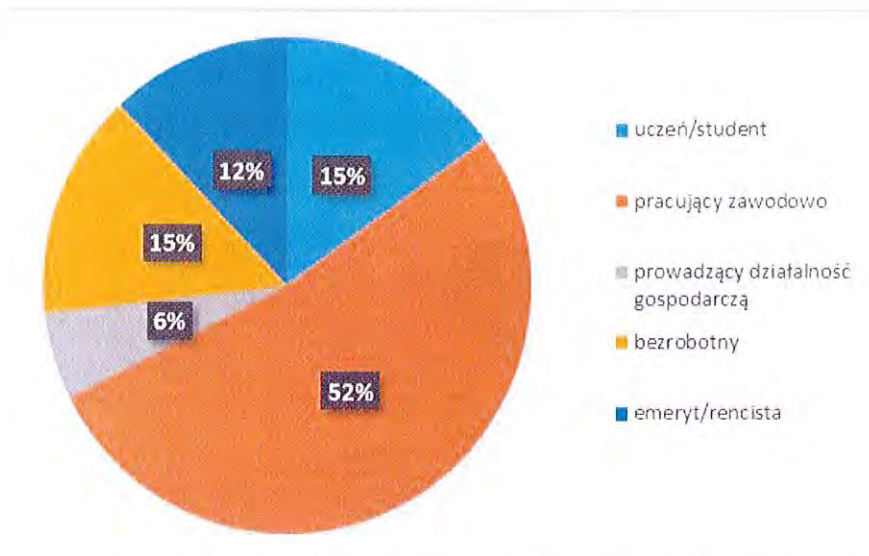
największy udział stanowiły osoby (ryc. 30): z wykształceniem średnim i policealnym (31,9%), zasadniczym zawodowym (26,4%) i wyższym (25,9%). Z uwagi na status społeczno-zawodowy (ryc. 31) większość ankietowanych stanowiły osoby pracujące zawodowo (52,5%).

Ryc. 29. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Struktura ankietowanych wg wieku
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Ryc. 30. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Struktura ankietowanych wg wykształcenia
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

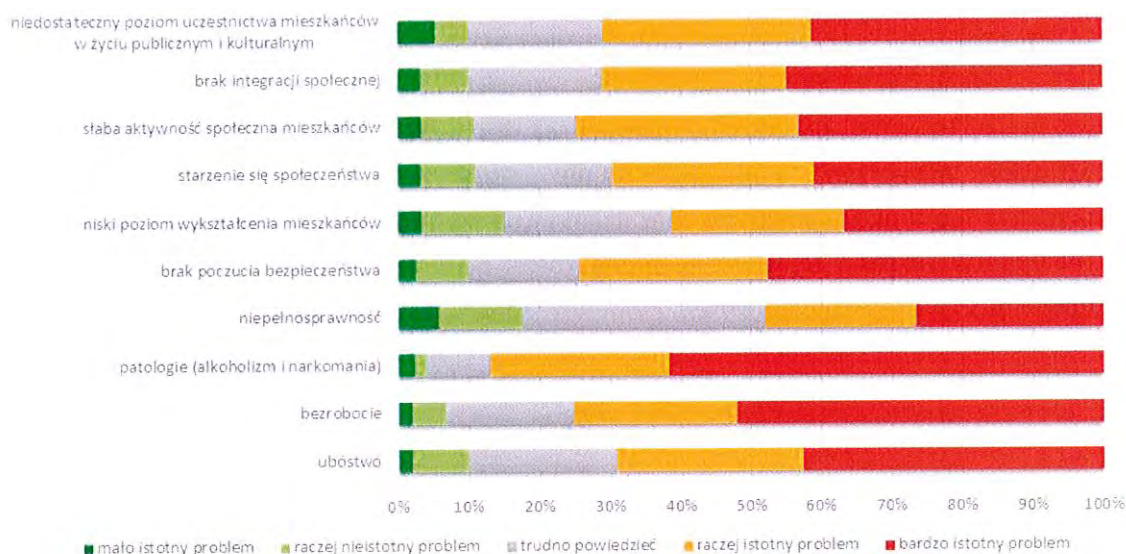
Ryc. 31. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Struktura ankietowanych wg statusu zawodowego
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

W ankiecie respondenci zostali poproszeni o ocenę problemów występujących na obszarach wybranych do rewitalizacji (352 osoby wybrały do oceny Strzegom, natomiast 103 osoby Jaroszków).

Najważniejsze problemy w przypadku centralnej części Strzegomia (wraz z Grabiną) wskazane przez ankietowanych to:

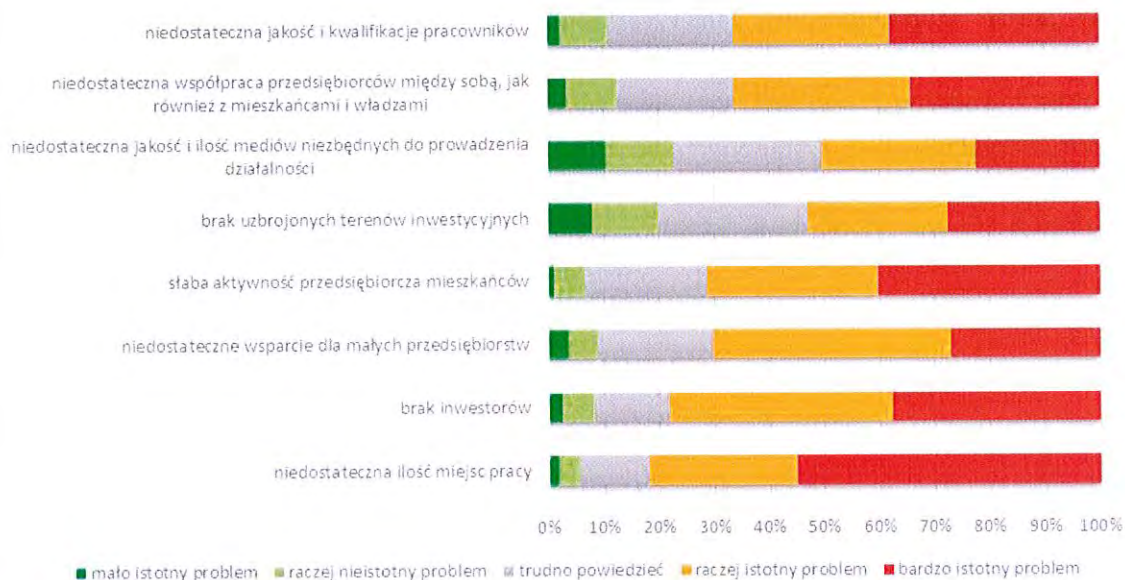
- **w sferze społecznej:** patologie (alkoholizm i narkomania) (średnia ocena 4,42⁵), bezrobocie (4,18), brak poczucia bezpieczeństwa (4,09), słaba aktywność społeczna mieszkańców (4,04), brak integracji społecznej (4,03) oraz ubóstwo (4,00). Co ważne, wszystkie ze wskazanych w ankiecie problemów społecznych, z wyjątkiem niepełnosprawności (3,51), przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne problemy (ryc. 32).

⁵ Gdzie: 1 – mało istotny problem; 2 – raczej nieistotny problem, 3 – trudno powiedzieć, 4 – raczej istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

Ryc. 32. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku części Strzegomia
 Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

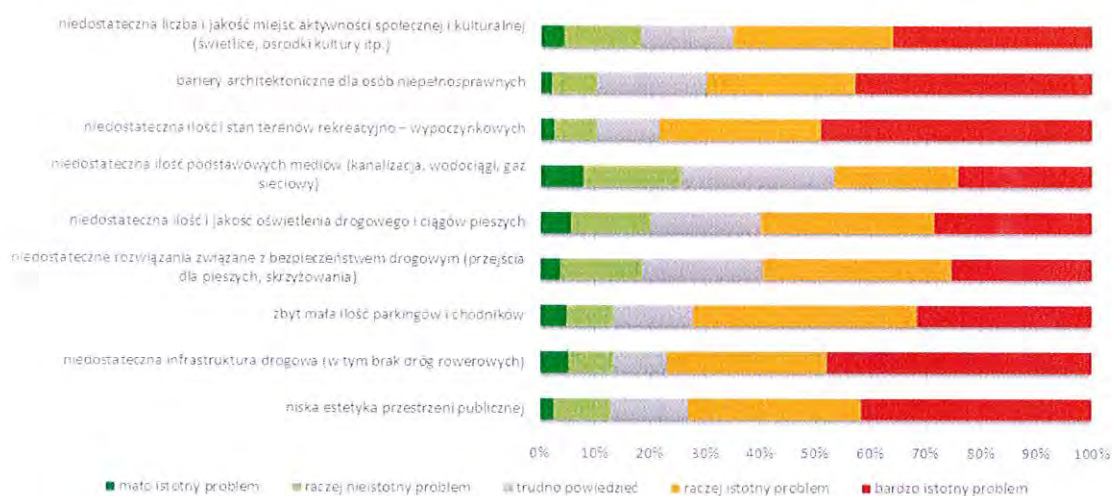
- **w sferze gospodarczej:** niedostateczna ilość miejsc pracy (4,30), brak inwestorów (4,05) i słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców (4,04). Także i w tym wypadku większość analizowanych problemów zostało w większości ocenionych jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 33). Najlepiej w zakresie sfery gospodarczej ocenione zostały: niedostateczna jakość i ilość mediów niezbędnych do prowadzenia działalności (3,39) i brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych (3,53).

Ryc. 33. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku części Strzegomia

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

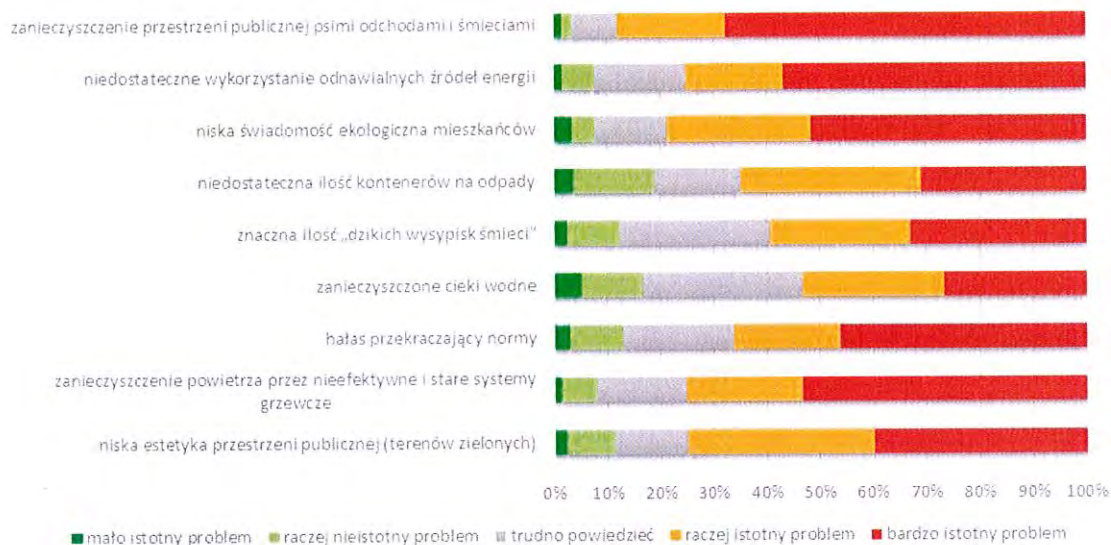
- **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:** niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (4,15), niedostateczna infrastruktura drogowa (w tym brak ścieżek rowerowych) (4,07), bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych (4,01) i niska estetyka przestrzeni publicznej (3,99). Większość analizowanych problemów przestrzenno-funkcjonalnych zostało ocenionych jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 34). Najlepiej w zakresie tej sfery oceniony został poziom infrastruktury technicznej, czyli niedostateczna ilość podstawowych mediów (kanalizacja, wodociągi, gaz sieciowy) (3,38).

Ryc. 34. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku części Strzegomia
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

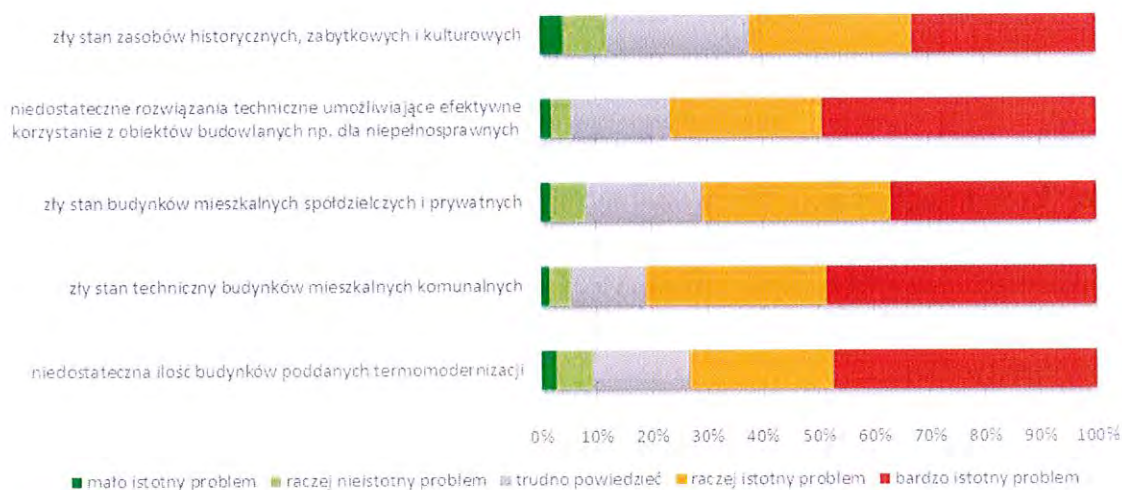
- **w sferze środowiskowej:** zanieczyszczenie przestrzeni publicznej psimi odchodami i śmieciami (4,51), niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (4,23), niska świadomość ekologiczna mieszkańców (4,19), zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze (4,19) oraz niska estetyka przestrzeni publicznej (terenów zielonych) (4,01). Wszystkie z analizowanych problemów środowiskowych przez większość ankietowanych zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 35).

Ryc. 35. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku części Strzegomia
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

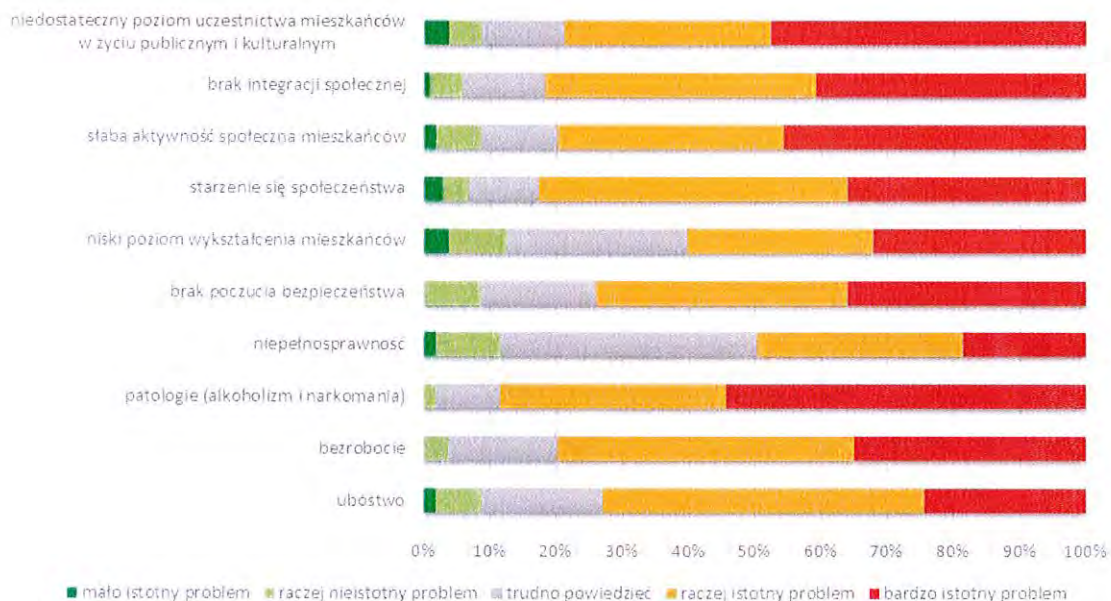
- **w sferze technicznej:** zły stan techniczny budynków mieszkalnych komunalnych (4,23), niedostateczne rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych np. dla niepełnosprawnych (4,18) oraz niedostateczna ilość budynków poddanych termomodernizacji (4,03), ale także i pozostałe problemy w sferze technicznej przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 36).

Ryc. 36. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Strzegomia
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

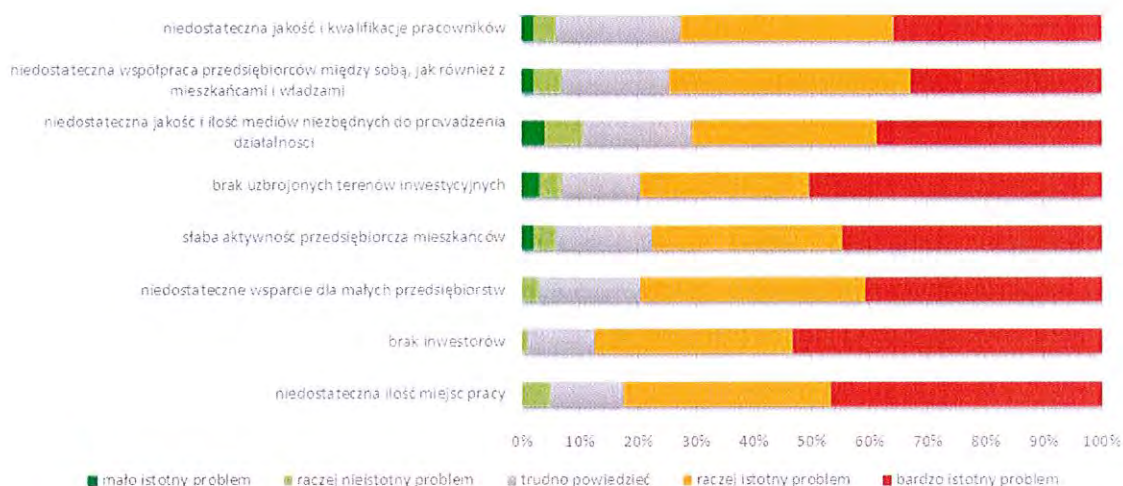
Najważniejsze problemy w przypadku miejscowości Jaroszków wskazane przez ankietowanych to:

- **w sferze społecznej:** patologie (alkoholizm i narkomania) (średnia ocena 4,41), brak integracji społecznej (4,16), słaba aktywność społeczna mieszkańców (4,15), niedostateczny poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym (4,14) oraz bezrobocie (4,11). Podobnie jak w przypadku centralnej części Strzegomia i Grabiny, wszystkie ze wskazanych w ankiecie problemów społecznych, z wyjątkiem niepełnosprawności (3,54), przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne problemy (ryc. 37).

Ryc. 37. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku Jaroskowa
 Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze gospodarczej:** brak inwestorów (4,40), niedostateczna ilość miejsc pracy (4,24), brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych (4,20), niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw (4,17) i słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców (4,15). Wszystkie analizowane problemy gospodarcze zostały w większości ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 38).

Ryc. 38. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku Jaroszowa
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

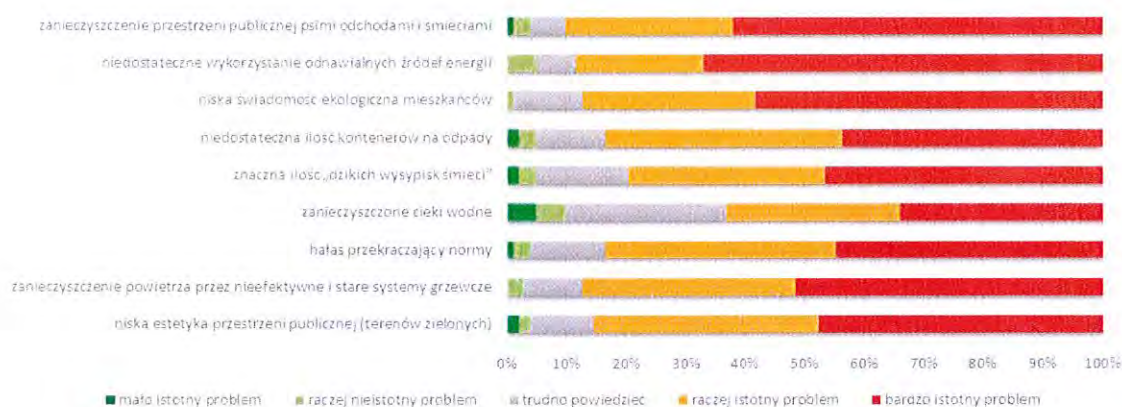
- **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:** niedostateczna infrastruktura drogowa (w tym brak ścieżek rowerowych) (4,50), niedostateczna liczba i jakość miejsc aktywności społecznej i kulturalnej (świetlice, ośrodki kultury itp.) (4,48), niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (4,46), niska estetyka przestrzeni publicznej (4,39) oraz niedostateczne rozwiązania związane z bezpieczeństwem drogowym (przejścia dla pieszych, skrzyżowania) (4,28). Również i w tym przypadku wszystkie analizowane problemy przestrzenno-funkcjonalne zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 39).

Ryc. 39. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”.
Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku Jaroszowa

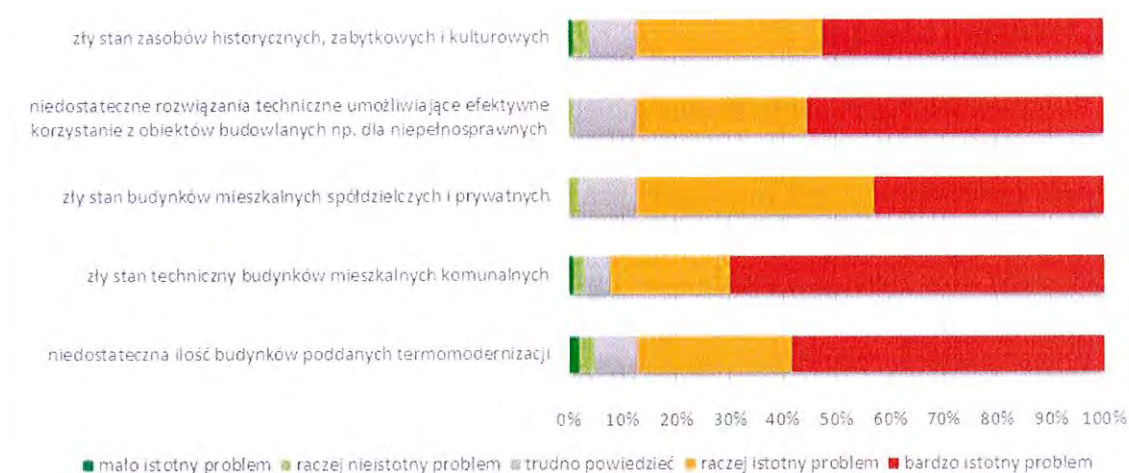
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze środowiskowej:** niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (4,50), zanieczyszczenie przestrzeni publicznej psimi odchodami i śmieciami (4,48), niska świadomość ekologiczna mieszkańców (4,45), zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze (4,36), niska estetyka przestrzeni publicznej (terenów zielonych) (4,27) oraz hałas przekraczający normy (4,23). Wszystkie z analizowanych problemów środowiskowych przez większość ankietowanych zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 40).

Ryc. 40. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku Jaroszowa
Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

- **w sferze technicznej:** zły stan techniczny budynków mieszkalnych komunalnych (4,58), niedostateczne rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych np. dla niepełnosprawnych (4,42) oraz niedostateczna ilość budynków poddanych termomodernizacji (4,39), ale także i pozostałe problemy w sferze technicznej przez większość respondentów zostały ocenione jako raczej lub bardzo istotne (ryc. 41).

Ryc. 41. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Jaroszewa
 Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Strzegom

Warto również zauważyć, że analizowane problemy w zakresie każdej ze sfer była znacznie gorzej oceniana w przypadku miejscowości Jaroszewo niż centralnej części miasta Strzegom wraz z Grabiną, co świadczy o skali i złożoności procesów degradacji społeczno-ekonomicznej w przypadku wsi Jaroszewo.

3. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

3.1 Wizja rozwoju

Wizja rewitalizacji to obraz rozwoju społeczno-gospodarczego przedstawiający stan w jakim obszar rewitalizowany miałby znaleźć się w przyszłości, zakładając wystąpienie odpowiednich korzystnych uwarunkowań. Jest to zarazem koncepcja swoistego modelu organizacji określonych procesów w przyszłości. Koncepcja ta oparta jest na szeregu zaplanowanych działań mających w sposób pozytywny zmienić funkcjonowanie wadliwych dotychczas mechanizmów na obszarach kwalifikowanych jako kryzysowe i zdegradowane zgodnie z przeprowadzoną diagnozą gminy.

W perspektywie 2025 roku obszar rewitalizacji w gminie Strzegom charakteryzuje się spójnym i zrównoważonym rozwojem, który jest kreowany przy współudziale społeczności lokalnej angażującej się w inicjatywny społeczne determinujące poprawę jakości życia mieszkańców.

Obszar rewitalizacji stanowi nowoczesną przestrzeń o zróżnicowanej funkcjonalności, będącą centrum życia społecznego gminy. Odrestaurowane tereny publiczne służą mieszkańcom, integrując społeczność lokalną, głównie poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i edukacyjnych. Wyremontowane obiekty zabytkowe, wpisane w historyczny układ urbanistyczny, są dopełnieniem atrakcyjnego krajobrazu obszaru. Kompleksowo odnowiona tkanka mieszkaniowa zapewnia wysoki standard życia w czystym środowisku naturalnym.

Obszar rewitalizacji cechuje się sukcesywnym wzrostem integracji społecznej, przy aktywnym zaangażowaniu różnorodnych interesariuszy, w szczególności instytucji publicznych i wyspecjalizowanych podmiotów trzeciego sektora. Obserwowany jest spadek poziomu ubóstwa i zmniejszenie natężenia zjawisk patologicznych.

Obszar rewitalizacji jako rdzeń procesów rozwojowych determinuje konkurencyjność gospodarczą gminy w wymiarze regionalnym i krajowym. Filarem rozwoju gospodarczego jest potencjał endogeniczny. Dopełnieniem innowacyjnej gospodarki jest spójna sieć transportowa i zmodernizowana infrastruktura transportowa, zapewniająca sprawne i bezpieczne przemieszczanie się użytkowników, a przez to poprawiająca jakość życia mieszkańców i wzrost atrakcyjność inwestycyjnej gminy.

3.2 Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych

W Lokalnym Programie Rewitalizacji wyznaczono cele strategiczne i dedykowane im kierunki działań rewitalizacyjnych (tab. 18). Tak skonstruowana koncepcja strategiczna stanowi odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze gminy negatywne zjawiska i problemy rozwojowe koncentrujące się w różnorodnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), które dodatkowo zostały potwierdzone przez mieszkańców w ramach mechanizmów partycypacji społecznej funkcjonujących w procesie tworzenia programu. Cele strategiczne i kierunki działań są względem siebie komplementarne, gwarantując spójność realizacji Programu.

Tab. 18. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych w gminie Strzegom

Cele strategiczne	Kierunki działań rewitalizacyjnych
1. Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego	1.1 Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych umożliwiająca integrację mieszkańców.
	1.2 Modernizacja tkanki mieszkaniowej i obiektów zabytkowych.
	1.3 Podniesienie jakości środowiska naturalnego.
2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej	2.1 Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
	2.2 Wzmocnienie działalności organizacji pozarządowych i budowa społeczeństwa obywatelskiego.
	2.3 Aktywizacja społeczności lokalnej w życiu publicznym.
	2.4 Rozwój infrastruktury społecznej sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego.
3. Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej	3.1. Efektywne wykorzystanie endogennego potencjału gospodarczego.
	3.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych na rynku regionalnym i krajowym.
	3.3 Kształtowanie spójnej sieci komunikacyjnej i modernizacja infrastruktury transportowej.
	3.4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, separacja ruchu rowerowego i pieszego

Źródło: opracowanie własne

CEL 1. POPRAWA ŁADU I FUNKcjONALNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH ORAZ STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Istotnymi działaniami, które należy zrealizować w ramach kompleksowej rewitalizacji są modernizacja i rozbudowa infrastruktury w celu zwiększenia jej funkcjonalności dla mieszkańców. Przedsięwzięcia te powinny także prowadzić do uporządkowania zdegradowanej przestrzeni publicznej. Efekty procesu rewitalizacji zostaną osiągnięte pod warunkiem podjęcia odpowiednich działań ukierunkowanych zarówno na kompleksową odnowę budynków mieszkalnych wraz z ich otoczeniem, jak również rozbudowę oraz modernizację obiektów małej architektury. Istniejącym budynkom, które stanowią zasób komunalny, należy przede wszystkim przywrócić dawne funkcje bądź nadać całkiem nowe. Niezbędne są także działania dążące do modernizacji lub budowy placów zabaw oraz uporządkowania istniejących terenów zielonych (m.in. parków miejskich), celem przywrócenia im funkcji rekreacyjnych oraz integracyjnych.

Działania zaplanowane w ramach realizacji celu będą obejmować wszelkie projekty zmierzające do stworzenia i odnowy istniejących przestrzeni publicznych poprzez nadanie im nowych funkcji, zwłaszcza w zakresie usług publicznych o charakterze sportowo-rekreacyjnym, turystycznym czy też kulturalnych, dążąc do zaspokojenia potrzeb różnych grup społecznych w kwestii rekreacji ruchowej, a także aktywnego wypoczynku. Projekty i przedsięwzięcia mające na celu modernizację i termomodernizację obiektów zabytkowych, budynków mieszkalnych oraz budynków i przestrzeni użyteczności publicznej spowodują podniesienie estetyki obszaru. Kompleksowej odnowie poddane zostaną w szczególności zdegradowane obszary rekreacyjne m.in. parki i inne tereny zielone znajdujące się na obszarze rewitalizacji. Wybudowane zostaną nowe obiekty sprzyjające uprawianiu sportu (boiska wielofunkcyjne, korty tenisowe, „park kalisteniczny). Nastąpi ogólna poprawa dostępności do bazy sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców. Nieodłącznym aspektem tych działań będzie także poprawa jakości środowiska naturalnego. W wyniku termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej planowane jest zredukowanie emisji zanieczyszczeń powietrza.

1.1. Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych umożliwiająca integrację mieszkańców

Jedną z ważniejszych inwestycji w zakresie wzmocnienia lokalnego kapitału społecznego jest zagwarantowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, które sprostają oczekiwaniom mieszkańców. Niezbędnym staje się zatem właściwa modernizacja o charakterze funkcjonalnym istniejących przestrzeni publicznych, przyczyniająca się do podniesienia poziomu estetyki krajobrazu architektonicznego. Niezwykle istotnym przedsięwzięciem jest kreacja miejsc, które zapewnią możliwości do organizacji określonych inicjatyw społecznych.

Rewitalizacja przewiduje podjęcie działań mających na celu pobudzenie miejscowej ludności, a także jej integrację poprzez organizację m.in. wydarzeń o charakterze kulturalnym i zajęć dla dzieci i młodzieży z zakresu edukacji lokalnej. Działania te wymagają dostosowania przestrzeni publicznych do określonych celów i grup odbiorców. Należy ukierunkować działania zarówno na poprawę stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, jak również jakości

obszarów zielonych o funkcji rekreacyjnej, stanowiących otoczenie zabudowy rewitalizowanej. Niezbędne zatem będzie przekształcenie przestrzeni publicznej dla zapewnienia właściwych warunków pod organizację odpowiednich wydarzeń o charakterze kulturalnym, edukacyjnym czy też sportowym, a w konsekwencji integracyjnym. Dostosowanie infrastruktury społecznej do oczekiwań społeczności lokalnej zapewni spójność przestrzenną.

Należy mieć na uwadze, że wzmocnienie kapitału społecznego na rewitalizowanych obszarach może nastąpić tylko przez włączenie w działania wszystkich grup ludności. Oznacza to, że w ramach działań rewitalizacyjnych należy dążyć do zapewnienia dostępności przestrzeni publicznych dla wszystkich użytkowników m.in poprzez usunięcie wszelkich barier architektonicznych oraz odpowiednie dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób starszych z ograniczonymi możliwościami ruchowymi.

1.2. Modernizacja tkanki mieszkaniowej i obiektów zabytkowych.

Rewitalizacja terenów mieszkaniowych wymaga podjęcia działań kompleksowych, zmierzających zarówno do odnowy samej tkanki architektonicznej, jak również właściwego zagospodarowania przestrzeni podwórek, w skutek czego odzyskają one funkcję wypoczynkowo-integracyjną. Realizacja przyjętego kierunku wymaga modernizacji istniejącej infrastruktury lub budowy nowej na potrzeby obsługi lokalnej społeczności

Adekwatnie do wskazanych w diagnozie społeczno-gospodarczej potrzeb mieszkańców należy przywrócić dawne funkcje istniejącym obiektom użyteczności publicznej bądź też nadać im nowe. Pożądana jest adaptacja zdegradowanych obiektów budowlanych na cele społeczne, umożliwiającą organizację wydarzeń integrujących społeczność. Ponadto w celu podniesienia jakości przestrzeni publicznej konieczne jest wprowadzenie inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa na jej obszarze poprzez rozbudowę i modernizację oświetlenia, a także rozwój monitoringu.

Jednocześnie niezwykle istotną kwestię stanowi renowacja obiektów zabytkowych. Ich rewitalizacja wpłynie na podniesienie poziomu estetyki przestrzeni, jak również atrakcyjności turystycznej. W następstwie tychże procesów nastąpi wzrost poczucia więzi z obszarem zamieszkania i chęć samodzielnej dbałości o wspólne mienie przez społeczność lokalną.

1.3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego

Główną przesłanką realizacji kierunku jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego stanowi jeden z istotniejszych problemów zidentyfikowanych w diagnozie. Wysoka kapitałochłonność działań dotyczących kompleksowej termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz publicznych spowodowała, że wszelkie przedsięwzięcia w tym zakresie zostały odłożone w czasie. Aktualnie znacząca część mieszkańców miasta korzysta z tradycyjnych źródeł ciepła, a budynki ogrzewane są przy wykorzystaniu starych systemów ciepłowniczych. Przeciwdziałanie stosunkowo wysokiej emisji

zanieczyszczeń atmosferycznych pochodzących z tradycyjnego ogrzewania wymaga podjęcia wszelkich działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców.

Jednocześnie należy usprawnić system gospodarki komunalnej poprzez budowę lub rozbudowę sieci kanalizacyjno-wodociągowej w miejscach cechujących się niskim poziomem rozwoju infrastruktury technicznej. Działania prowadzone w sposób kompleksowy sprawią, że zostanie zahamowana degradacja techniczno-środowiskowa obszarów rewitalizacji i nastąpi poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

CEL 2. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Podjęmowane w ramach realizacji celu działania będą ukierunkowane na zapobieganie i minimalizowanie wykluczenia społecznego różnych grup mieszkańców (w szczególności osób bezrobotnych i młodzieży) poprzez poprawę funkcjonowania społecznego i odbudowę zdolności do samodzielnego świadczenia pracy. Dodatkowo podejmowane inicjatywy będą dążyły do integracji społecznej i włączenia się do życia publicznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i edukacyjnych.

Podniesienie poziomu życia zostanie osiągnięte w wyniku kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich w wymiarze społecznym i przestrzennym, zakładającej poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy, stworzenie odpowiednich warunków kształcenia dzieciom i młodzieży ze szkół gminnych oraz poprawę jakości wypoczynku.

Operacjonalizacja celu uwzględni również zadania dążące do wykreowania właściwego wizerunku obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjnego dla różnych form sportu, rekreacji, turystyki i edukacji.

2.1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży

W procesie rewitalizacji bardzo istotnym aspektem jest podjęcie kompleksowych działań, które umożliwią mieszkańcom aktywne uczestnictwo w życiu gminy. Zaangażowanie społeczności obszarów rewitalizowanych we wspólne przedsięwzięcia, jak również stworzenie dla nich możliwości inicjatyw społecznych spowoduje wzmocnienie tożsamości z miejscem zamieszkania, wpływając pozytywnie na cały obszar podlegający ożywieniu. Wynik wspomnianych działań stanowić będzie integracja, wzajemna edukacja, a także wskazanie mieszkańcom, że każda grupa społeczna stanowi bardzo ważny element całej społeczności.

W trakcie inicjowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych szczególna uwaga zostanie skierowana na specyficzną grupę społeczną, jaką tworzą dzieci i młodzież, która w sposób szczególny jest narażona na patologię wynikającą z nadużywania alkoholu i narkotyków. Rozwój technologii pociągający za sobą zahamowanie jakiegokolwiek aktywności, poza wirtualną, a także brak zainteresowań prowadzą do zwiększonego ryzyka dziedziczenia przez tę grupę aspołecznych

zachowań. W efekcie rośnie stopień zagrożenia występami chuligańskimi, generującymi pogłębianie degradacji społecznej.

Istotne znaczenie dla realizacji działania będzie miała współpraca i pełne zaangażowanie wszystkich potencjalnych beneficjentów: mieszkańców, lokalnych liderów, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców i władz lokalnych.

2.2. Wzmocnienie działalności organizacji pozarządowych i budowa społeczeństwa obywatelskiego

Ważną składową rewitalizacji są działania ukierunkowane na wzrost aktywności społeczności lokalnej także w zakresie realizacji zadań przez samorząd lokalny i inne organizacje pożytku publicznego. Właściwy „głos społeczny” na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji i jego ewaluacji wspomaga niwelację negatywnych zjawisk wskazanych w diagnozie społeczno-gospodarczej oraz umożliwia skuteczniejsze rozwiązywanie napotkanych konfliktów i problemów. Zaplanowane w ramach kierunku przedsięwzięcia dążą w swych założeniach do wzmocnienia współpracy mieszkańców z organizacjami pozarządowymi i podmiotami społecznymi zwłaszcza w zakresie realizacji zadań o charakterze publicznym, jednocześnie przyczyniając się do kształtowania i wzmacniania tożsamości lokalnej. Ponadto podjęte działania zmierzają do wspierania inicjatyw oddolnych i realizacji zadań publicznych w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego, co wiąże się również z promowaniem posiadanego potencjału endogenicznego.

Uwzględniając dodatkowo historię obszaru, niezwykle istotne jest wzmocnienie działań ukierunkowanych na politykę lokalną. Niezbędna w tym zakresie staje się permanentna współpraca różnych środowisk na wielu płaszczyznach, zwłaszcza pomiędzy samorządem gminnym a różnorodnymi organizacjami pożytku publicznego i innymi instytucjami, w szczególności w zakresie inicjowania działań lokalnych o charakterze edukacyjno-oświatowym, sportowo-rekreacyjnym i kulturalnym.

2.3. Aktywizacja społeczności lokalnej w życiu publicznym

Niska aktywność w życiu publicznym i dezintegracja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych jest wypadkową zarówno czynników o charakterze zewnętrznym, do których zaliczyć należy brak odpowiedniej infrastruktury społecznej, jak i czynników o charakterze wewnętrznym m.in. niechęci do samodzielnego podejmowania inicjatyw, anonimowości, braku poczucia więzi społecznych, braku zaufania do sąsiadów. Planowane działania zmierzać będą głównie do przezwyciężania własnych barier społeczności lokalnej oraz jej aktywizacji do samodzielnego działania. Przyczyni się to do integracji i współpracy sąsiedzkiej. Organizacja imprez kulturalnych oraz poprawa zagospodarowania przestrzennego miejsc ogólnodostępnych umożliwi mieszkańcom aktywne uczestnictwo w wydarzeniach i sprawi, że sami mieszkańcy staną się inicjatorami różnorodnych przedsięwzięć. Ponadto działania sprzyjać będą wzrostowi poczucia tożsamości wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych, integracji i wspólnemu działaniu.

Istotnym dla powodzenia zaplanowanych przedsięwzięć będzie współpraca wszystkich potencjalnych beneficjentów – mieszkańców, lokalnych liderów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz władz lokalnych.

2.4. Rozwój infrastruktury społecznej sprzyjającej spędzaniu czasu wolnego

Rozwój infrastruktury społecznej wiąże się z koniecznością uwzględnienia szerokiego wachlarza potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zasadnicze znaczenie w procesach rewitalizacyjnych ma rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, mieszkaniowej, opiekuńczo-wychowawczej lub edukacyjnej. Obiekty te stanowić będą nie tylko miejsca aktywizacji mieszkańców, ale służyć także będą integracji międzypokoleniowej.

Priorytetem działań w ramach wytyczonego kierunku jest rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej obejmujący budowę i modernizację różnorodnych obiektów umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego zwłaszcza dla dzieci i młodzieży m.in. boiska wielofunkcyjnego oraz centrum aktywności i integracji społecznej.

Ponadto w ramach realizacji kierunku należy zrewitalizować parki miejskie, poszerzając ich obszar o tereny rekreacyjne i doposażając je w tzw. małą infrastrukturę. Również zostaną zmodernizowane budynki oświatowe, zwłaszcza w zakresie unowocześnienia systemów grzewczych. W efekcie działań rewitalizacyjnych zapewniony zostanie dostęp mieszkańców do infrastruktury społecznej, a jednocześnie nastąpi uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

CEL 3. ROZWÓJ GOSPODARCZY I POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

Konstrukcja celu dotyczy działań zmierzających do poprawy dostępności komunikacyjnej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej. Dobrze skomunikowana przestrzeń gminy spowoduje wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów, co z kolei przełoży się na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W ramach realizacji celu będą podejmowane inicjatywy zmierzające do kreowania warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, który powinien opierać się o potencjał endogeniczny. Szczególnie istotne będą działania promujące rozwój tzw. małej przedsiębiorczości, czyli zakładaniu i prowadzenie własnych działalności gospodarczej głównie w branżach handlowych i usługowych.

Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizowanego musi obejmować zmiany zarówno o charakterze ilościowym, jak również o charakterze jakościowym. Właściwie stymulowany i skoordynowany korzystnie wpływa także na inne aspekty procesów rozwojowych m.in. wzrost poziomu życia mieszkańców i zwiększenie bezpieczeństwa publicznego, a zatem zabezpieczenie podstawy funkcjonowania obszaru rewitalizowanego.

Kluczowym czynnikiem towarzyszącym rozwojowi gospodarczemu, ale także i społecznemu, jest jakość funkcjonowania układu komunikacyjnego. W ramach realizacji celu będą podejmowane inicjatywy w zakresie: wzrostu integracji lokalnej sieci komunikacyjnej, poprawy

bezpieczeństwa drogowego, poprawy dostępności do terenów aktywności gospodarczej oraz wzrost udziału transportu rowerowego.

3.1. Efektywne wykorzystanie endogennego potencjału gospodarczego.

Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizowanego powinien swoim zakresem objąć zarówno zmiany o charakterze ilościowym (wzrost zatrudnienia, inwestycji, wzrost produkcji itp.), jak również zmiany o charakterze jakościowym (zmiany organizacji społeczeństwa, przystosowanie lokalnej społeczności do podjęcia pracy itd.). Niewątpliwie rozwój gospodarczy przekłada się bezpośrednio na podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji (stwarzając szanse na podjęcie zatrudnienia) i minimalizację zjawisk negatywnych.

Podjęte w ramach realizacji kierunku działania prowadzą do wzmocnienia potencjału gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej rewitalizowanego obszaru. W efekcie wdrożonych przedsięwzięć stworzone zostaną warunki dla zwiększenia liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych, generujących nowe miejsca pracy. Dodatkowo w wyniku modernizacji i polepszenia stanu dróg poprawie ulegnie przepustowość, a przez to zwiększy się dostępność do terenów przeznaczonych pod działalność produkcyjną i/lub usługową.

3.2. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych na rynku regionalnym i krajowym

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach założonego kierunku ma na celu pobudzenie dotychczas niewykorzystanego endogenicznego potencjału gospodarczego, generującego zrównoważony i trwały rozwój lokalny. Szczególnie istotną rolę w procesach rozwoju przedsiębiorczości pełnić będą podmioty ekonomii społecznej, ukierunkowane na aktywizację zawodową mieszkańców obszaru i wypełniające lukę w strukturze usług publicznych dla społeczności.

Rozwój przedsiębiorczości będzie dokonywać się poprzez promowanie kompleksowych narzędzi i instrumentów, w szczególności zachęt do założenia własnej działalności gospodarczej, działań w zakresie edukacji i doradztwa. Pobudzenie mieszkańców do aktywności gospodarczej ma także kreować pozytywne postawy przedsiębiorczości wśród młodzieży. Stymulowanie pozytywnych wzorców w grupie młodego pokolenia mieszkańców gminy będzie możliwe dzięki wspieraniu kreatywności. Całokształt podjętych działań zapewni stabilny rozwój gospodarczy obszarów podlegających rewitalizacji, jednocześnie przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych zarówno na rynku regionalnym, jak również krajowym.

3.3. Kształtowanie spójnej sieci komunikacyjnej i modernizacja infrastruktury transportowej.

Czynnikiem niezwykle istotnym dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów rewitalizowanych jest sieć komunikacyjna. Jej spójność wpływa w istotny sposób na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów, ułatwia przepływy pracowników, a także poprawia jakość

życia mieszkańców, a w efekcie finalnym wpływa korzystnie na stan rynku pracy, redukując zjawisko bezrobocia.

W ramach realizacji kierunku zaplanowano w szczególności modernizację i polepszenie stanu dróg. Będzie to sprzyjać właściwej organizacji sieci drogowej oraz zwiększeniu jej bezpieczeństwa i przepustowości, a co za tym idzie również dostępności do powstających osiedli mieszkaniowych, terenów przeznaczonych pod działalność produkcyjną i/lub usługową oraz obiektów użyteczności publicznej m.in. centrum aktywności i integracji mieszkańców Jaroszowa, remizy strażackiej, terenów rekreacyjnych, boiska Orlik. Efektem działań będzie odpowiednie powiązanie dróg lokalnych z siecią dróg wyższej kategorii. Dzięki realizacji inwestycji poprawie ulegnie przepustowość oraz bezpieczeństwo sieci drogowej obszarów rewitalizacji.

Oprócz spójnej sieci komunikacyjnej ważnym elementem systemu transportowego jest odpowiednia infrastruktura towarzysząca. W ramach inwestycji w infrastrukturę transportową ujęto przedsięwzięcia zmierzające do budowy, przebudowy czy też modernizacji chodników, ścieżek rowerowych, systemu oświetlenia oraz otoczenia zieleni. Rozwój tychże elementów prowadzić będzie zarówno do poprawy bezpieczeństwa użytkowników dróg, jak i do podniesienia jakości stanu środowiska naturalnego poprzez ograniczenie zjawiska niskiej emisji.

3.4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, separacja ruchu rowerowego i pieszego

W ramach niniejszego zadania zaplanowano przedsięwzięcia związane z modernizacją i przebudową istniejących ciągów komunikacyjnych. W wyniku prac remontowych nastąpi znaczne odciążenie komunikacji wewnątrz centrum miasta poprzez jednocześnie udrożnienie alternatywnej trasy przejazdu pomiędzy centrum miasta a Grabiną. W ramach prac związanych bezpośrednio z modernizacją ciągów komunikacyjnych zostanie również wykonane nowe oświetlenie z zastosowaniem technologii energooszczędnych (LED), co w pozytywny sposób wpłynie na poprawę bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenia. Wzrośnie poziom bezpieczeństwa zarówno dla ruchu pieszych, jak i zmotoryzowanych. Efekt ten zostanie osiągnięty także na innych terenach podlegających rewitalizacji w zakresie zaplanowanych prac modernizacyjnych ciągów komunikacyjnych. Ponadto w wyniku przebudowy chodników oraz oświetlenia na dość ruchliwym odcinku drogi wojewódzkiej (nr 374 w Strzegomiu) w znacznym stopniu zostanie osiągnięty wspomniany wyżej cel. Wzrośnie także poziom estetyki przestrzeni publicznych.

W ramach realizacji wskazanego celu zaplanowano także działania mające na celu promocję ruchu rowerowego, zwłaszcza w okolicach centrum. Efekt ten będzie możliwy do osiągnięcia poprzez budowę ścieżek rowerowych, ich odpowiednie oznakowanie, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu rowerowego na terenach podlegających rewitalizacji w Strzegomiu, jak również wpłynie na wzrost atrakcyjności obszaru Grabiny dla mieszkańców miasta.

3.3 Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)

Lokalny Program Rewitalizacji będzie operacjonalizowany za pomocą poszczególnych przedsięwzięć o charakterze kluczowym (tab. 19) i uzupełniającym (tab. 20), przewidzianych do realizacji w latach 2016-2026. Wyszczególnione działania są komplementarne, wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb i problemów rozwojowych w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) oraz są ściśle powiązane z wytyczonymi celami strategicznymi i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tab. 19. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A)

Lp.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Krótki opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Cel projektu	Cel rewitalizacji	Zakres realizacji zadań	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizowanym	Szacowana wartość PLN	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
A01	Zagospodarowanie (przebudowa) przestrzeni publicznej w centrum wsi Jarosłów w celu nadania jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych	Gmina Strzegom	Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, niska estetyka i atrakcyjność centrum Jarosłowa. Brak miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Nieutwardzone nawierzchnie dróg w centrum wsi, brak chodników.	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej zlokalizowanej w centrum wsi i nadanie jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców wsi Jarosłów poprzez udostępnienie oświetlonej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji oraz utwardzenie ciągów komunikacyjnych. Poprawa wizerunku i atrakcyjności turystycznej centralnej części wsi, w rejonie zabytkowego kościoła parafialnego.	1,2	- wykonanie nawierzchni z kostki i płyt granitowych (drogi, chodniki, plac), - wykonanie odwodnienia, punkty świetlne energooszczędne (LED), - ustawienie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci i psie odchody, stojak na rowery itp.), - przygotowanie miejsca pod tablicę informacyjno-historyczną.	Podobszar rewitalizacji Jarosłów Działki nr 119/2, 126, 127/2, 127/5, 459, 460, 461, 497, 537/1 Obręb Jarosłów	1 000 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km] 0,3 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] 0,4	Liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce [szt.] 1

A02	Zagospodarowanie terenu zielonego wzdłuż ul. Dolnej wraz z dojściem do parku miejskiego	Gmina Strzegom	Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, niska estetyka i atrakcyjność przestrzeni publicznej Grabiny. Brak miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Ograniczony dostęp do infrastruktury dla dzieci (plac zabaw)	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej stanowiącej osiedla Grabina i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców osiedla Grabina poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji z wykorzystaniem położenia nad rzeką Strzegomką Poprawa wizerunku osi komunikacyjnej osiedla Grabina. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni przyciągającej na teren Grabiny mieszkańców innych części miasta	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: utwardzone alejki, wyniesione przejścia dla pieszych, elementy małej architektury w tym m.in.: fontanny, urządzenia zabawowe, urządzenia linowe, ławki, kosze na śmieci i psie odchody, ogrodzenia, nasadzenia drzew, krzewów oświetlenie parkowe, monitoring, instalacje wodociągowe i kanalizacyjne w zakresie doprowadzenia i odprowadzenia wody do elementów małej architektury, wymiana nawierzchni parkingów i chodników oraz wykonanie nowych	Podobzar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 176, 225 Obręb 5 Grabina Pd Działki nr 1928, 1945, 2009 Obręb nr 3 Śródmieście	Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m ²] 820 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] 0,9	Liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce [szt.] 1
A03	Zagospodarowanie parku miejskiego od ul. Dolnej do ul. Świdnickiej	Gmina Strzegom	Zdegradowane ciągi piesze, niski poziom bezpieczeństwa, wyeksploatowane i nieefektywne oświetlenie. Brak ścieżek rowerowych. Brak miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Niska estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej.	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej parku miejskiego i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców osiedla Grabina i Starego Miasta poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: ścieżki rowerowe i chodniki lub ciąg pieszo-rowerowy, przejścia dla pieszych lub pieszo-rowerowe, nasadzenia drzew, krzewów i oświetlenie parkowe, monitoring, urządzenia małej architektury, w tym kosze na śmieci i psie odchody, ławki itp.,	Podobzar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1555, 1946, 2037 Obręb nr 3 Śródmieście	Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km] 0,18 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] 0,65	Liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce [szt.] 1

A04	Zagospodarowanie parku miejskiego i terenów przyległych od ul. Świdnickiej do ul. Kasztelańskiej.	Gmina Strzegom	Zdegradowane ciągi piesze, niski poziom bezpieczeństwa, wyeksploatowane i nieefektywne oświetlenie. Brak ścieżek rowerowych. Brak miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Niska estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej.	wypoczynku, rekreacji i integracji z wykorzystaniem położenia nad rzeką Strzegomką. Poprawa wizerunku Staro Miasta. Udoskonalenie nowej w skali gminy formy rekreacji dla młodzieży – parku kalistenicznego (street workout)	1,2	W ramach zadania wykonane zostaną: ścieżki rowerowe i chodniki lub ciąg pieszo-rowerowy, nasadzenia drzew, krzewów oświetlenie parkowe, monitoring, elementy małej architektury w tym np.: fontanny, plac zabaw, ławki, kosze na śmieci i psie odchody, Powstanie miejsce dla zakochanych tzw. „Górka Catusów”.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1599, 1600, 1627, 2039 Obręb nr 3 Śródmieście	3 000 000,00	Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km] 0,28 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] 0,9	Liczba przestrzeni publicznych o podniesionej estetyce [szt.] 1
A05	Renowacja zabytkowych murów obronnych w rejonie parku od ul. Dolnej do ul. Kasztelańskiej.	Gmina Strzegom	Postępująca degradacja fizyczna substancji średniowiecznych murów miejskich. Brak dostępu mieszkańców do zabytku. Brak miejsca spotkań i	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej parku miejskiego i nadanie jej nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Poprawa jakości życia mieszkańców Staro Miasta poprzez udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynku, rekreacji i integracji. Poprawa wizerunku Staro Miasta, w tym bezpośredniego otoczenia pomnika historii – Bazyliki Mniejszej pw. Św. App. Piotra i Pawła w Strzegomiu.	1,2	W ramach zadania wykonana zostanie renowacja murów obronnych zgodnie z zaleceniami konserwatora	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 1555, 1599, 1600, 2037	450 000,00	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.] 1	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym

3.4 Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)

Tab. 20. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B)

Lp.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Krótki opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Cel projektu	Cel rewitalizacji	Zakres realizacji zadań	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizowanym	Szacowana wartość PLN	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
B01.	Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Brzegowej	Gmina Strzegom	Brak odpowiednio zagospodarowanych i oznakowanych ścieżek rowerowych; obniżone bezpieczeństwo poruszania się rowerzystów; zbyt duży ruch samochodowy na terenie Starego Miasta i Grabiny	Utworzenie ciągu komunikacyjnego rowerowego łączącego istniejącą ścieżkę wzdłuż ul. Jeleniogórskiej ze ścieżką rowerową w parku i dalej w kierunku ul. Szarych Szeregów. Poprawa bezpieczeństwa ruchu rowerowego na obszarze rewitalizacji w Strzegomiu. Poprawa atrakcyjności obszaru Grabiny dla mieszkańców miasta Strzegom. Ograniczenie ruchu samochodowego na terenie Grabiny i Starego Miasta	2	Utworzenie ścieżki rowerowej – roboty rozbiórkowe, wycinka drzew, likwidacja kolizji z istniejącymi sieciami, podbudowa, obrzeża, krawężniki, nawierzchnia, ogrodzenie, nasadzenia trawy i zieleni, oznakowanie pionowe i poziome.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 227 Obręb nr 5 Grabina Pd	220 000,00	Długość utworzonych ścieżek rowerowych [km] 0,7 km	Liczba osób korzystających z drogi rowerowej [os./rok] 500
B02.	Przebudowa ulicy Krótkiej i ulicy Parkowej wraz z przebudową rowu melioracyjnego	Gmina Strzegom	Niezbyt dobra komunikacja w obrębie Starego Miasta i Grabiny; brak alternatywnej dla Rynku trasy przejazdu; stare oświetlenie obniżające bezpieczeństwo poruszania się	Poprawa komunikacji w obrębie Starego Miasta i Grabiny poprzez udrożnienie alternatywnej trasy przejazdu pomiędzy centrum miasta a Grabiną. Poprawa dostępności komunikacyjnej	3	W ramach projektu przewiduje się: - przebudowę drogi o nawierzchni bitumicznej, - przebudowa sieci elektroenergetycznej NN, - przebudowa oświetlenia drogowego, - nowe oświetlenie drogowe typu LED,	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina ul. Krótka od skrzyżowania z ul. Boh. Getta do skrzyżowania z ul. Parkowa, od ul. Parkowa od	2 250 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km] 0,6 Liczba słupów oświetleniowych [szt.] 7	Nośność drogi Kn/os 80

				<p>utworzonych w ostatnich latach terenów zabudowy mieszkaniowej w rejonie ulic Krótkiej i Parkowej. Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenie z zastosowaniem technologii energooszczędnych (LED) Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i zmotoryzowanych Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Poprawa dostępu do terenów przeznaczonych pod działalność produkcyjną i/lub usługową.</p>		<p>- przebudowę sieci kanalizacji deszczowej oraz rowu odwadniającego.</p>	<p>skrzyżowania z ul. Krótką do skrzyżowania z ul. Dolną.</p>	
B03.	<p>Przebudowa chodników i oświetlenia przy drodze wojewódzkiej nr 374 w Strzegomiu w ciągu ul. Kasztelańskiej</p>	<p>Gmina Strzegom, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu</p>	<p>Stare i zdegradowane chodniki obniżające bezpieczeństwo poruszania się pieszych na dość ruchliwym odcinku drogi wojewódzkiej i nieefektywne oświetlenie</p>	<p>Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych i zmotoryzowanych na ruchliwym odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez obszar rewitalizacji. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez jego oświetlenie z zastosowaniem</p>	<p>1,3</p>	<p>W ramach zadania nastąpi: 1) przebudowa chodników wzdłuż ulicy Kasztelańskiej w Strzegomiu (po obu stronach jezdni). Zostanie wykonana nowa nawierzchnia chodników z kostki betonowej, granitowej, wymiana krawężników i barier ochronnych. 2) remont istniejącej sieci oświetlenia</p>	<p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina ul. Kasztelańska od wiaduktu kolejowego do skrzyżowania z ul. Świdnicką.</p>	<p>Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m²] 2424 Liczba słupów oświetleniowych [szt.] 17 584 000,00 Nośność drogi Kn/os 115</p>

			<p>w ścisłym centrum miasta.</p>	<p>monitorujących.</p>		<p>punktów kamerowych, w tym: - PK3 – Strzegom, Rynek – ul. Świdnicka, - PK4 – Rynek – róg ulicy Św. Anny i Paderewskiego, 3) modernizację PK2 (Rynek) – wymianę i obniżenie wysokości instalacji kamery, 4) zestawienie łączy światłowodowych pomiędzy centrum dozoru, a poszczególnymi punktami kamerowymi: Możliwa będzie dalsza rozbudowa systemu w zależności od potrzeb obszaru.</p>	<p>Miasta</p>		<p>[%] 10</p>
<p>B07.</p>	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jeleniogórskiej w Strzegomiu</p>	<p>Gmina Strzegom</p>	<p>Brak dostępu mieszkańców Grabiny do obiektów sportowo-rekreacyjnych; brak odpowiedniej bazy do realizacji działań o charakterze rekreacyjno-sportowym</p>	<p>Poprawa dostępności mieszkańców osiedla Grabina do obiektów sportowo-rekreacyjnych. Stworzenie odpowiedniej jakości bazy do realizacji działań o charakterze rekreacyjno-sportowym na rzecz mieszkańców Grabiny.</p>	<p>2</p>	<p>Zakres robót obejmuje wykonanie oświetlonego, ogrodzonego i monitorowanego boiska wielofunkcyjnego z nawierzchnią poliuretanową o powierzchni 1 232 m2 przeznaczonych do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę, mini piłkę nożną. W ramach zadania zostanie wykonana droga dojazdowa, plac manewrowy, parkingi oraz mała architektura (zieleń, stojaki na rowery, kosze na śmieci). Obiekt będzie dostępny dla osób</p>	<p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działki nr 47, 51/4, 60 Obręb nr 5 Grabina Pd</p>	<p>Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.] 1</p>	<p>Liczba beneficjentów [os.] 100</p>

B08.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek Gimnazjum nr 1 w Strzegomiu	Gmina Strzegom	Niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej. Niska estetyka zabudowy	Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej i stworzenie warunków do poprawy jakości nauczania Zwiększenie efektywności energetycznej Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	1,2	Zakres zadania obejmuje wykonanie : izolacji i ocieplenia ścian, docieplenia stropodachów z częściową wymianą pokrycia papowego, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę obróbek blacharskich, częściową wymianę i przełożenie rynien i rur spustowych, remont kominów, wymianę parapetów zewnętrznych, wymianę instalacji odgromowej, wykonanie nowej opaski wokół budynku, modernizację instalacji centralnego ogrzewania, remont schodów zewnętrznych oraz tarasu.	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina ul. Brzegowa 1	1 484 000,00	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] 1	Oszczędność energii końcowej na cele grzewcze oraz przygotowania c.w.u Gj/rok 2730
B09.	Przebudowa ul. Malinowej w Strzegomiu	Gmina Strzegom	Niebýt dobra komunikacja w zakresie dojazdów do pól przez pojazdy rolnicze; niski poziom estetyki nowo powstałego osiedla mieszkaniowego	Przebudowa drogi poprawi bezpieczeństwo ruchu pojazdów, w tym rolniczych dojeżdżających do pól. Poprawa estetyki nowo powstałego osiedla mieszkaniowego. Efekt zachęty do osiedlania się w tej części miasta. Poprawa dostępu do terenów przeznaczonych pod działalność produkcyjną i/lub usługową.	1,2	Projekt przebudowie drogi, tj. poprawie parametrów konstrukcyjnych istniejącej drogi oraz położeniu warstwy bitumicznej (w chwili obecnej droga jest szutrowa) wraz z odwodnieniem (sposób odwodnienia zostanie ustalony na etapie projektowania).	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 2019 Obręb nr 3 Śródmieście	500 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km] 0,4	Nośność drogi Kn/łoś 80

B10.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Malinowej	Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zwiększenia bezpieczeństwa i zmniejszenie presji na środowisko.	1	Wykonanie sieci wodociągowej ok. 550 mb i sieci kanalizacyjnej ok. 550 mb	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Działka nr 2019 Obręb nr 3 Śródmieście	750 000,00	Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] 0,5 Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km] 0,5	Liczba przyłączy [szt.] 10
B11.	Miejsca mi bliskie – Strzegom, Grabina, Szkoła	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu	Niskie poczucie przynależności do środowiska lokalnego wśród dzieci i młodzieży. Niewystarczająca wiedza w zakresie kultury, historii. Zagrożenie patologiami społecznymi na skutek nieumiejętności ciekawego zagospodarowania czasu wolnego. Znaczne oddalenie od instytucji kultury.	Bliższe poznanie przez uczniów swojego otoczenia (Starego Miasta wraz z Grabiną), poznanie historii oraz ciekawych miejsc, rozbudzenie pragnień do środowiska lokalnego i regionu	2	Projekt obejmuje realizację: - szkolnych warsztatów historyczno-muzealnych, przyrodniczych i plastycznych - konkursów, w tym konkursu fotograficznego „Moja najbliższa okolica – Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną”, konkursu na prezentację multimedialną dot. ciekawych miejsc, - prowadzenie gazetki ściennej dot. historii i współczesności, - przeprowadzenie wywiadów z najstarszymi mieszkańcami dzielnicy, - stworzenie prezentacji multimedialnej dot. historii PSP nr 3	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. [szt.] 1	Liczba beneficjentów [os.] 100
B12.	Sportowy Festyn Rodzinny	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu	Niska aktywność fizyczna dzieci i młodzieży. Niewystarczająca wiedza w zakresie zdrowego stylu życia Zagrożenie patologiami społecznymi na skutek	Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym, poprawa jakości życia uczniów i ich rodzin przez popularyzację idei zdrowego stylu życia	2	- warsztaty, pogadanki, prelekcje - filmy edukacyjne, spotkania z lokalnymi wytwórcami zdrowej żywności	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt.]	Liczba beneficjentów (rocznie) [os.] 150

				<p>nieumiejętności ciekawego zagospodarowania czasu wolnego.</p> <p>Niska aktywność społeczna mieszkańców Grabiny. Brak organizacji pozarządowej realizującej zadania publiczne na rzecz Grabiny</p> <p>Niezadawalający poziom integracji społecznej mieszkańców Grabiny. Brak wsparcia dla PSP nr 3 w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowania działań na rzecz uczniów.</p>	<p>oraz integracja społeczności szkolnej i lokalnej</p> <p>Wzrost aktywności społecznej, pobudzenie do działań społecznych, wzrost świadomości obywatelskiej, współpraca z podmiotami działającymi w sektorze pozarządowym i na szczeblu samorządu terytorialnego, wszechstronny rozwój mieszkańców.</p> <p>Zgromadzenie i sformalizowanie współpracy grupy osób aktywnie działających na rzecz społeczności Grabiny.</p>		<p>- przygotowywanie zdrowych posiłków i ich degustacja - zabawy ruchowe i sportowe angażujące dzieci i dorosłych</p>	<p>Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom wraz z terenem przyległym Po wybudowaniu – boisko wielofunkcyjne przy ul. Jeleniogórskiej. (B07)</p>	<p>1</p>	<p>Liczba członków stowarzyszenia [os.] 20 (założyciele) + mieszkańcy gminy</p> <p>Liczba nowo utworzonych organizacji pozarządowych [szt.] 1</p> <p>0,00</p> <p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom</p>
B13.	Założenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju Grabiny	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu		<p>2</p>						<p>Liczba członków stowarzyszenia [os.] 20 (założyciele) + mieszkańcy gminy</p> <p>Liczba nowo utworzonych organizacji pozarządowych [szt.] 1</p> <p>0,00</p> <p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza w Strzegomiu Ul. Jeleniogórska 19, 58-150 Strzegom</p>

	<p>Familijne kino rowerowe pod chmurką</p>	<p>Strzegomskie Centrum Kultury Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Grabiny</p>	<p>Znaczna odległość od instytucji kultury. Brak oferty wydarzeń kulturalnych i integrujących lokalną społeczność.</p>	<p>Wzrost aktywności społecznej, pobudzenie do działań kulturalnych i integracyjnych. Umożliwienie aktywności polegającej na połączeniu kultury i rekreacji. Promocja korzystania z roweru jako środka komunikacji w mieście. Dotarcie z ofertą kulturalną na teren znacznie oddalony od istniejących instytucji kultury. Integracja międzypokoleniowa. Popularyzacja zdrowego stylu życia i aktywności ruchowej.</p>	<p>2</p>	<p>- wymiana doświadczeń i współpraca ze środowiskiem lokalnym, - inne działania na rzecz społeczności lokalnej.</p>	<p>Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Graby, ul. Dolna, skwer na osiedlu Graby zagospodarowywany w ramach innego projektu rewitalizacyjnego. (A02)</p>	<p>2000,00</p>	<p>Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt.] 2</p>	<p>Liczba beneficjentów (rocznie) [os.] 100</p>
<p>B14.</p>					<p>2</p>		<p>Na przemian: Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Podobszar rewitalizacji Jarosław Strzegom – boisko przy ul. Jeleniogórskiej (B07), a do czasu jego powstania inny obiekt na obszarze rewitalizacji – np.</p>	<p>2000,00</p>	<p>Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. (rocznie) [szt.] 1</p>	<p>Liczba beneficjentów [os.] 100</p>
<p>B15.</p>	<p>Turniej Sołectw Strzegom-Jarosław</p>	<p>Rada Sołectwa Sołectwa Strzegom we współpracy z: Radą Sołectką Wsi Jarosław, Strzegomskim Centrum Kultury, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, radnymi Rady Miejskiej w Strzegomiu</p>	<p>Znaczna odległość od instytucji kultury. Brak oferty wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integrujących społeczność obywateli podobszarów rewitalizacji.</p>	<p>Wzrost aktywności społecznej i fizycznej, pobudzenie do uczestnictwa w działaniach sportowo-rekreacyjnych oraz integracyjnych. Integracja społeczność dwóch podobszarów rewitalizacji. Nawiązanie i rozwój współpracy liderów lokalnych społeczności</p>	<p>2</p>	<p>Jednolite wydarzenie polegające na wspólnych konkursach, grach i zawodach sportowych połączone ze spotkaniem integracyjnym (1 raz w roku w miesiącach wiosenno-letnich)</p>				

						<p>Boisko Orlik przy ul. Brzegowej Jarosów – boisko Orlik, a po wybudowaniu: Centrum integracji społecznej (B20) i teren rekreacyjny (B22)</p>																															
B16.	Świetlice opiekuńczo-wychowawcze „Akcja” nowym sposobem na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Stowarzyszenie Wspieranie Kultury w Gminie Strzegom „Akcja”	Zagrożenie dzieci i młodzieży patologiami społecznymi na obszarach rewitalizacji. Ograniczone wsparcie dla rodzin niewydolnych wychowawczo.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnienie właściwej opieki wychowawczej oraz wspieranie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji	2	<p>- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo podczas roku szkolnego i wakacji poprzez różne formy takie jak: sport, zajęcia muzyczne, plastyczne, kulturalne i artystyczne, - zajęcia gastronomiczne, z zakresu dietytyki i rozwoju osobowego, - zapewnienie właściwej opieki wychowawczej i pomocy m.in. w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych, - organizacja zajęć z zakresu promocji zdrowia w formach wyjazdowych tj. w formie wyjazdów turystyczno-krajoznawczych, edukacji kulturalnej</p>	<p>Na przemian: Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną Podobszar rewitalizacji Jarosów Strzegom – Graby – pomieszczenia Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Strzegomiu Jarosów – Centrum aktywności i integracji lub mała świetlica na osiedlu „Hotele” (B20, B21) - po ich wybudowaniu/uruc homieniu</p>	30 000,00	Liczba zorganizowanych świetlic [szt.] 2	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 20-40																											
B17.	Poprawa jakości nauczania na każdym etapie edukacji w placówkach	Gmina Strzegom Placówki oświatowe położone na	Niskie wyniki nauczania w placówkach oświatowych na obszarach rewitalizacji. Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu	Poprawa jakości nauczania w placówkach edukacyjnych. Zwiększenie oferty	2	Realizacja projektów edukacyjnych o różnej tematyce i zakresie w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	Podobszar rewitalizacji Jarosów Podobszar rewitalizacji	200 000,00	Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych (h/rok) 100	Liczba beneficjentów w okresie rewitalizacji [os.]																											

		oświatowych na obszarach rewitalizacji.	obszarach rewitalizacji. Organizacje pozarządowe wspierające szkoły.	wolnego.	zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych dla uczniów z obszarów rewitalizowanych.		uczniów poszczególnych placówek	Strzegom – Stare Miasto wraz z Grabiną – gminne placówki oświatowe Podobszar rewitalizacji Jaroszków – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jaroszowie				500
B18.	Remont i wyposażenie obiektu publicznego pełniącego funkcję społeczno-kulturalną we wsi Jaroszków 95	Znajdujący się na terenie wsi obiekt jest w złym stanie technicznym i w związku z tym nie pełni funkcji, do których jest przeznaczony. Brak innego obiektu umożliwiającego prowadzenie działań na rzecz lokalnej społeczności.	Gmina Strzegom	Stworzenie infrastruktury aktywności społecznej dla miejscowych organizacji pozarządowych Stworzenie warunków do realizacji działalności społeczno-kulturalnej przez lokalne organizacje pozarządowe	2	Remont lokalu w celu przystosowania do realizacji działalności społeczno-kulturalnej Wyposażenie obiektu w sprzęt i meble niezbędne do realizacji działalności społeczno-kulturalnej	Podobszar rewitalizacji Jaroszków	90 000,00	Liczba wyposażonych obiektów publicznych [szt.] 1	Liczba beneficjentów w okresie rewitalizacji [os.] 500		
B19.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszowie	Niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej. Niska estetyka zabudowy. Nieekologiczne i nieekonomiczne źródło ciepła.	Gmina Strzegom	Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej I stworzenie warunków do poprawy jakości nauczania Zwiększenie efektywności energetycznej Poprawa estetyki przestrzeni publicznej Zwiększenie udziału alternatywnych źródeł energii	1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszowie Zakres zadania obejmuje wykonanie : izolacji, osuszenia i ocieplenia ścian , ocieplenia stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji ciepłej wody użytkowej , wymianę instalacji centralnego ogrzewania wraz z wymianą źródła ciepła z kotłowni węglowej na nowe, oparte o kocioł na	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Jaroszków 37	607 000,00	Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] 1	Oszczędność energii końcowej na cele grzewcze oraz przygotowania c.wu Gj/rok 718		

B20.	Budowa centrum aktywności i integracji mieszkańców wsi Jaroszków	Gmina Strzegom	Brak miejsca integracji i działalności społecznej adekwatnego do potrzeb i skali działań społeczności największej wsi w gminie (4 NGO). Brak obiektu remizy strażackiej dla OSP, obsługującej zdarzenia na terenie Jaroszowa i sąsiadujących, w tym na ruchliwej DK 5	Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia, stworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych, aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców wsi Jaroszków.	2	Projekt polega na budowie budynku wielofunkcyjnego niepodpiwniczonego, częściowo dwukondygnacyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu, przyłączami wod-kan, deszczowym i elektrycznym oraz przebudową sieci energetycznej niskiego i średniego napięcia. Budynek przeznaczony będzie pod centrum aktywności i integracji mieszkańców. Ponadto zaprojektowano pomieszczenia na potrzeby remizy strażackiej oraz biblioteki.	Podobzar rewitalizacji Jaroszków Działka nr 191 + działki przyległe	3 600 000,00	Liczba nowo wybudowanych budynków służących integracji i działalności kulturalnej i społecznej [szt.] 1	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne [szt.] 1
B21.	Przebudowa budynku komunalnego na mieszkania społeczne – Jaroszków 142 tzw. „Hotele”	Gmina Strzegom	Niedostatek mieszkań dla osób z niższymi dochodami. Realizacja przedsięwzięcia ma poprawić stan zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizowanym.	Zagospodarowanie zdegradowanego budynku komunalnego w celu ich adaptacji na mieszkania społeczne.	1	Roboty budowlane, przebudowa, wyposażenie lokali zgodne z minimum określonym w przepisach prawa. Zagospodarowanie jednego z pomieszczeń budynku na pomieszczenia świetlicowe dla mieszkańców tzw. „Osiedla Hotele”	Podobzar rewitalizacji Jaroszków Jaroszków 142	1 000 000,00	Liczba utworzonych mieszkań społecznych [szt.] 20	Liczba osób zamieszkujących odnowione budynki mieszkalne [szt.] 30
B22.	Zagospodarowanie terenu zielonego działki nr 215	Gmina Strzegom	Istniejące przestrzenie publiczne nie spełniają swojej funkcji w związku z czym brak jest obszarów do wspólnej	Stworzenie przestrzeni integracji i rekreacji mieszkańców wsi Jaroszków.	2	Wykonanie miejsca spotkań – altana, grill, mini plac zabaw, mini scena, nasadzenie zieleni,	Podobzar rewitalizacji Jaroszków Działka nr 215	100 000,00	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Liczba beneficjentów rocznie [os.]

	w Jarosławie na cele rekreacyjno-integracyjne mieszkańców wsi.		integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji	Zagospodarowanie zdegradowanego terenu. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centralnej części wsi.		mała architektura.	obręb Jarosłów		[ha] 0,3	500
B23.	Przebudowa drogi na działkach nr 457/1 i 457/2 w Jarosławie	Gmina Strzegom	Droga o nawierzchni gruntowej nie spełnia norm bezpieczeństwa, niski poziom estetyki przestrzeni publicznej. Brak alternatywnego dla DK 5 dojazdu do osiedla mieszkaniowego	Zapewnienie alternatywnego dojazdu do osiedla domów wielorodzinnych. Zapewnienie sprawnego dojazdu rolników do gruntów rolnych.	3	W ramach projektu przewiduje się: - przebudowę drogi o nawierzchni bitumicznej, - odwodnienie drogi	Podobszar rewitalizacji Jarosłów Działki nr 457/1 i 457/2 obręb Jarosłów	871 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km] 0,4	Nośność drogi Kn/os 80
B24.	Przebudowa drogi na działkach nr 447 i 448 w Jarosławie	Gmina Strzegom	Zapewnienie połączenia nowo powstającego centrum aktywności i integracji mieszkańców Jarosława, w tym remizy strażackiej, terenu rekreacji oraz istniejącego boiska Orlik 2012 z droga krajową nr 5 i centrum wsi. Zapewnienie sprawnego dojazdu rolników do gruntów rolnych. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej centrum wsi	Remont/przebudowa drogi powiatowej na podstawie porozumienia z Powiatem Świdnickim na odcinku od DK5 do granicy zabudowań oraz fragmentu drogi na działce nr 448 na odcinku od skrzyżowania z droga powiatowa do parkingu przy boisku Orlik 2012. Oznakowanie poziome i pionowe. Modernizacja oświetlenia ulicznego	3		Podobszar rewitalizacji Jarosłów Działka działek nr 447 i 448 obręb Jarosłów	100 000,00	Długość przebudowanych dróg gminnych [km] 0,1	Nośność drogi Kn/os 100
B25.	Festyn Świątjański w Jarosławie	Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jana Chrzcziciela w Jarosławie	Niedostateczna integracja mieszkańców	Integracja mieszkańców, rozbudzenie aktywności w działalności społecznej, zapewnienie ciekawej formy spędzania czasu	2	Projekt obejmuje realizację: - konkursów, zawodów, turniejów - gier i zabaw - prezentacje i degustacje wyrobów kulinarnych	Podobszar rewitalizacji Jarosłów Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jana Chrzcziciela w Jarosławie	5 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. (rocznie) [szt.] 1	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 500

B26.	„Festyn Rodzinny Mama, Tata i ja”	Zespół Szkolno-Przedszkolny Gimnazjum w Jarosławie	Niska aktywność fizyczna dzieci i młodzieży. Niewystarczająca wiedza w zakresie zdrowego stylu życia Zagrożenie patologiami społecznymi na skutek nieumiejętności ciekawego zagospodarowania czasu wolnego.	Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku i rekreacji oraz wspólnego spędzania czasu z rodzicami i dziećmi, integracja pokoleń i promocja więzi rodzinnych mieszkańców Jarosława	2	- wspólna zabawa Program imprezy obejmuje różnorodne występy artystyczne uczniów, pokazy OSP i Policji, występy jarosławskich zespołów muzycznych, loteria fantowa z ciekawymi nagrodami dla całych rodzin, konkursy tematyczne: plastyczne, sportowe, prezentacja i degustacja wypieków rodziców oraz potraw charakterystycznych dla środowiska	Podobszar rewitalizacji Jarosław Jarosław (boisko Orlik, po wybudowaniu – teren rekreacyjny B22)	7 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. rocznie [szt.] 1	Liczba beneficjentów [os.] 500
B27.	Projekt ekologiczny „Młodzi Jarosławianie dbają o klimat	Zespół Szkolno-Przedszkolny Publiczny Szkoła Podstawowa w Jarosławie	Zwiększenie wiedzy w zakresie ochrony środowiska i kształtowanie świadomości ekologicznej społeczności szkolnej, rodzinnej i środowiskowej oraz kształtowanie aktywnych postaw w trosce o stan przyrody; Pogłębianie wiedzy z zakresu zmian klimatycznych zachodzących pod wpływem działalności gospodarczej środowiska;	1,2	Obserwacje przyrodnicze; Zajęcia warsztatowe w „Eko klasie”; Badanie i eksperymenty; Pogadanki i prelekcje dla uczniów szkoły w naturalnym środowisku; Twórczość dzieci wyrażania w pracach w ramach konkursów: plastycznych, technicznych, fotograficznych, literackich; Konkursy wiedzy o klimacie; Ankiety i wywiady z mieszkańcami gminy; Gry i zabawy edukacyjne	Podobszar rewitalizacji Jarosław Zespół 98 teren Przedszkolnego w Jarosławie	7 500,00	Liczba projektów skierowanych do dzieci i młodzieży w okresie rewitalizacji [szt.] 7	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 50	

B28.	Jaroszowski Marszobieg Przetajowy	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jaroszowie	Niska aktywność fizyczna dzieci, młodzieży i dorosłych. Niewystarczająca wiedza w zakresie zdrowego stylu życia Zagrożenie patologiami społecznymi na skutek nieumiejętności ciekawego zagospodarowania czasu wolnego.	Propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku i rekreacji oraz współzawodnictwa sportowego, popularyzacja biegów i marszu jako najprostszej formy ruchu, integracja międzypokoleniowa Jaroszowa, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz atrakcyjne spędzanie wolnego czasu	2	Projekt obejmuje realizację: - realizacja przedsięwzięcia edukacyjno-sportowego polegającego na udziale w biegach na różnych dystansach i różnych kategoriach wiekowych - marsz „Nordic Walking”	Podobszar rewitalizacji Jarosów Zespół Szkolno-Przedszkolny Jaroszowie Jarosów 98, boisko Orlik inne tereny we wsi	5 000,00 (rocznie)	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.] 1	Liczba beneficjentów [os.] 300
B29.	Jaroszowskie Graffiti-Murale	Stowarzyszenie „Razem dla Jaroszowa” we współpracy z innymi organizacjami i grupami społecznymi we wsi	Zniszczone elewacje budynków, niska estetyka przestrzeni publicznej i obiektów prywatnych.	Poprawa wizerunku zaniedbanych fragmentów elewacji budynków. Stworzenie możliwości prezentacji zdolności artystycznych młodzieży. Wciągnięcie młodzieży w proces poprawy wizerunku miasta i wytworzenie poczucia odpowiedzialności za mienie. Ograniczenie niekontrolowanego niszczenia elewacji.	1	Przygotowanie ścian do naniesienia graffiti-murali. Zakup farb w sprayu Promocja wydarzenia	Podobszar rewitalizacji Jarosów Miejsca wybrane przez mieszkańców gminy, po uzyskaniu zgody właściciela.	2 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.] 1	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 10
B30.	Kalendarz cyklicznych wydarzeń	Rada Sołecka wsi Jarosów	Brak spójnej informacji o całościach wydarzeń, kulturalnych, integracyjnych,	Uporządkowanie oferty wydarzeń kulturalnych, integracyjnych	2	Coroczne opracowanie kalendarza wydarzeń i jego publikacja za	Podobszar rewitalizacji Jarosów	0,00	Liczba opublikowanych kalendarzy	Liczba beneficjentów imprez rocznie

	kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych we wsi Jaroszków		rekreacyjnych na terenie wsi	i rekreacyjnych realizowanych przez różne podmioty na rzecz mieszkańców wsi Jaroszków. Równomierne rozłożenie wydarzeń w poszczególnych miesiącach. Wsparcie dla koordynacji organizacji różnych wydarzeń.		pośrednictwem stron internetowych jaroszkowskich organizacji pozarządowych.			wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych rocznie [szt.] 1	[os.] 500
B31.	Konkurs w zakresie estetyki budynków, ogrodzeń, zagrod i ogrodów	Rada Sołectwa Jaroskowa w partnerstwie z innymi organizacjami pozarządowymi z terenu wsi	Pobudzenie społeczności do zwiększenia troski o wizerunek wsi.	Motywacja władających nieruchomościami do poprawy wizerunku zaniebanych elewacji budynków, ogrodzeń, zagrod i ogrodów.	1	Opracowanie regulaminu konkursu. Ogłoszenie i przeprowadzenie konkursu. Nagrody.	Podobszar rewitalizacji Jaroszków	5 000,00	Liczba konkursów rocznie [szt.] 1	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 10
B32.	Nasadenie drzew i krzewów w rejonie graniczenia obszaru wsi ze składowiskiem odpadów	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Jaroszków i Rusko we współpracy z innymi organizacjami i grupami społecznymi we wsi oraz właścicielem składowiska odpadów komunalnych	Pobudzenie społeczności do zwiększenia troski o wizerunek wsi. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Jaroskowa	Wspólne działanie mieszkańców wsi na rzecz społeczności tzw. osiedla „Hotele”. Stworzenie naturalnej bariery oddzielającej obszary zabudowane od obszaru składowiska odpadów komunalnych. Poprawa wizerunku i estetyki tzw. osiedla „Hotele”.	1	Pozyskanie sadzonek od przedsiębiorcy – właściciela składowiska. Rozpowszechnienie informacji o akcji Przeprowadzenie akcji	Podobszar rewitalizacji Jaroszków Rejon tzw. osiedla „Hotele”	4 000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp. Rocznie [szt.] 1	Liczba beneficjentów rocznie [os.] 30
B33.	Remont elewacji kościoła św. Jana Chrzyciela w Jaroszwie	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzyciela w Jaroszwie	Niska estetyka i atrakcyjność obiektu dziedzictwa kulturowego – zabytku wpisanego do rejestru zabytków. Zagrożenie substancji zabytku degradacją.	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego w centrum wsi Jaroszków. Zabezpieczenie substancji zabytku przed postępującą degradacją.	1	Remont elewacji kościoła polegać będzie na oczyszczeniu starej cegły, uzupełnieniu ubytków, konserwacji i hydrofobizacji elewacji.	Jaroszków 49, 58-120 Jaroszków	85 000	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.] 1	Odnowiony o zabezpieczony przed zniszczeniem obiekt [szt.] 1

B34.	Remont muru okalającego kościół św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Niska estetyka i atrakcyjność obiektu dziedzictwa kulturowego – zabytku	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego w centrum wsi Jarosław. Zabezpieczenie substancji zabytku przed postępującą degradacją	1	Remont muru polegać będzie na oczyszczeniu kamieni, uzupełnieniu ubytków, konserwacji i hydrofobizacji	Jarosław 49, 58-120 Jarosław	80 000	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.] 1	Odnowiony i zabezpieczony przed zniszczeniem obiekt [szt.] 1
B35.	Remont gotyckiej wieży kościoła św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Niska estetyka i atrakcyjność obiektu dziedzictwa kulturowego – zabytku wpisane do rejestru zabytków. Zagrożenie substancji zabytku degradacją.	Poprawa estetyki obiektu zabytkowego w centrum wsi Jarosław. Zabezpieczenie substancji zabytku przed postępującą degradacją.	1	Remont wieży kościoła polegać będzie na naprawie i wymianie zniszczonej części konstrukcji wieży, wymianie pokrycia hełmu, oczyszczeniu i hydrofobizacji murów wieży.	Jarosław 49, 58-120 Jarosław	350 000	Liczba zabytków poddanych pracom konserwacyjnym [szt.] 1	Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji i/lub restauracji obiekty [os./rok.] 500
B36.	Zagospodarowanie nie terenu wokół kościoła św. Jana Chrzyciela w Jarosławie na cele integracji społecznej mieszkańców	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, niska estetyka i atrakcyjność centrum Jarosława. Brak miejsca spotkań i integracji mieszkańców.	Zagospodarowanie terenu wokół obiektu zabytkowego celem stworzenia nowej przestrzeni sprzyjającej odpoczynkowi i integracji społeczności lokalnej, nawiązującej do przestrzeni powstałej w ramach projektu A01.	1,2	Zagospodarowanie zielonego terenu wokół kościoła ma polegać na wytyczeniu alejek, nasadzeniach różnorodnych krzewów, postawieniu ławek i stolików	Jarosław 49, 58-120 Jarosław	50 000	Powierzchnia zagospodarowane j przestrzeni publicznej [ha] 0,15	Liczba osób korzystających z wytworzonych/z modernizowanych h [os.] 500
B37.	Zagospodarowanie nie terenu na cele rekreacyjno-sportowe poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego i kortów tenisowych w Jarosławie	Parafia Rz. Kat. św. Jana Chrzyciela w Jarosławie	Brak na terenie Jarosława alternatywy dla gier zespołowych i ograniczona oferta sportowa dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	Zielone rekreacyjno-sportowe. Zwiększenie atrakcyjności Jarosława jako ośrodka oferującego możliwość uprawiania tenisa ziemnego.	1,2	W ramach projektu zbudowane zostaną dwa korty, dodatkowo zbudowane zostanie boisko wielofunkcyjne (do koszykówki i siatkówki)	Jarosław 49, 58-120 Jarosław	450 000	Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.] 3	Liczba osób korzystających z wytworzonych/z modernizowanych h obiektów sportowych [os.] 200
B38	Centrum Interwencji Kryzysowej w Jarosławie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegomiu	Problem stanowi kumulacja zjawisk patologicznych w środowisku wiejskim Jarosława. Występujące na	Celem projektu jest organizacja działań pomocowych ukierunkowanych na	2,3	1) Świadczenie bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej,	Podobszar rewitalizacji Jarosław, Centrum	100 000,00	Liczba utworzonych centrow interwencji	Liczba osób korzystających z usług

B39	Rowerem przez Strzegom	Gmina Strzegom we współpracy z NGO	Brak informacji o poszerzającej się ofercie ścieżek rowerowych na terenie miasta. Niewystarczająca skłonność mieszkańców do wyboru roweru jako środka transportu.	Promocja nowo powstałych w ramach projektów rewitalizacyjnych ścieżek rowerowych jako elementu sieci ścieżek rowerowych w mieście.	3	<p>zapobieganie i minimalizowanie wykluczenia społecznego różnych grup mieszkańców poprzez poprawę i odbudowę zdolności do prawidłowego funkcjonowania w lokalnej społeczności.</p> <p>tym obszarze negatywne zjawiska to m.in. alkoholizm, narkomania, ubóstwo, wykluczenia społeczne, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.</p>	<p>zapobieganie i minimalizowanie wykluczenia społecznego różnych grup mieszkańców poprzez poprawę i odbudowę zdolności do prawidłowego funkcjonowania w lokalnej społeczności.</p> <p>terapeutycznej, społecznej i interwencyjnej osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej w związku z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezradnością o sprawach opiekuńczo-wychowawczych, - prowadzeniu gospodarstwa domowego - potrzebą ochrony macierzyństwa - zdarzeniami losowymi - trudności po opuszczeniu zakładu karnego 2) usługi asystenckie świadczone przez asystentów na rzecz osób i rodzin 3) usługi doradcze w zakresie radzenia sobie na rynku pracy, promowanie podejmowania działalności gospodarczej, w tym w ramach podmiotów ekonomii społecznej <p>Opracowanie pogłódowej mapy ścieżek i zamieszczenie jej w internecie, publikacja w mediach lokalnych. Organizacja np. happeningu promującego możliwości</p> <p>przemieszczania się rowerem po Strzegomiu z wykorzystaniem ścieżek utworzonych w ramach projektów A03, A04 i B01</p>	aktywności i integracji mieszkańców wsi Jaroszków (B20) - po wybudowaniu/uruc homieniu	2000,00	Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych [szt.] 1	Liczba uczestników [os.] 50
-----	------------------------	------------------------------------	---	--	---	---	---	--	---------	--	-----------------------------

B40	Wsparcie rozwoju przedsiębiorcy ości na obszarach rewitalizacji	Gmina Strzegom	Niewystarczający przepływ informacji nt. możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw i podmiotów ekonomii społecznej.	Wsparcie informacyjne przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą w zakresie możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych i korzystania z istniejących w gminie zachęt podatkowych.	3	<p>Promocja wśród przedsiębiorców oraz osób chcących złożyć działalność gospodarczą</p> <p>możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na tworzenie, rozwój i innowacyjność MŚP oraz podmiotów ekonomii społecznej (w szczególności pochodzących z LGD, RPO WD). Promocja istniejącego w gminie systemu zachęt podatkowych do rozwijania działalności gospodarczej.</p> <p>Organizacja spotkań informacyjnych we współpracy z instytucjami dofinansowującymi oraz podmiotami doradczymi.</p>	Podobszar rewitalizacji Strzegom – Stare Miasto i Grabina Podobszar rewitalizacji Jaroszków	5 000,00 zł	Liczba spotkań informacyjnych rocznie [szt.] 1	Liczba uczestników rocznie [os.] 40
-----	---	----------------	--	--	---	---	--	-------------	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgłoszonych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (fiszek projektowych).

4. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

4.1 Mechanizm integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność działań w zakresie prowadzonej rewitalizacji jest niezwykle istotnym aspektem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie odpowiednich powiązań pomiędzy realizacją przewidzianych projektów spowoduje efektywne wykorzystanie posiadanych środków finansowych przypisanych do określonych celów.

Komplementarność może przejawiać się w różnych wymiarach, w szczególności: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Poniżej scharakteryzowano mechanizmy, dzięki którym możliwe jest zapewnienie komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami w zakresie rewitalizacji, a także pomiędzy działaniami różnych podmiotów na obszarze objętym rewitalizacją (tab. 21).

Tab. 21. Charakterystyka mechanizmów zapewniających komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami na obszarach rewitalizacji

Komplementarność	Uzasadnienie
Przestrzenna	<p>Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji związane są ze zdiagnozowanymi obszarami kryzysowymi, które wyznaczono po przeprowadzeniu szczegółowej analizy wskaźnikowej i uzyskaniu opinii przedstawicieli zainteresowanych środowisk, a także mieszkańców miasta. Rezultaty wynikające z realizacji postawionych zadań będą oddziaływać pośrednio na całe miasto. Projekty będą realizowane na obszarach rewitalizacji. Inwestycje zaplanowano tak, aby nie stanowiły działań punktowych, ale obejmowały znaczne fragmenty obszarów i nie były lokalizowane w jednym miejscu. Projekty inwestycyjne i społeczne dopełniają się wzajemnie, w szczególności w ten sposób, że powstała w wyniku inwestycji infrastruktura będzie stanowiła bazę realizacji projektów społecznych. W tym celu również odpowiednio zaplanowano harmonogram realizacji projektów oraz wskazano miejsca realizacji projektów społecznych.</p> <p>W ramach tworzenia, a także planowanej implementacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w szczególności sposób zwrócono uwagę na wzajemne powiązania we wszystkich sferach tematycznych.</p> <p>Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć spowoduje pozytywne oddziaływanie na całe podobszary rewitalizacji, ale również i na pozostałe obszary miasta i gminy. Nie dojdzie jednocześnie do wypychania negatywnych zjawisk poza obszar rewitalizacji.</p>
Problemowa	<p>W efekcie kompleksowej realizacji projektów zaplanowanych w ramach rewitalizacji rozwiązaniu lub minimalizacji ulegną problemy w sferze: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Renowacja, termomodernizacja czy też modernizacja budynków użyteczności publicznej, uporządkowanie i rewitalizacja obszarów zielonych, a także utworzenie miejsc sprzyjających integracji oraz aktywizacji społeczności służyć będą przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom. Do rozwiązania problemów w sferze technicznej przyczynią się przedsięwzięcia w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (gimnazjum, budynek szkolno-przedszkolny), remontu i wyposażenia budynku pełniącego funkcję społeczno-kulturalną we wsi Jaroszków, spowodują one także podniesienie estetyki przestrzeni publicznej oraz poprawę stanu środowiska poprzez zmniejszenie emisji CO₂. Ponadto w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zagospodarowane zostaną przestrzenie zielone, głównie w celach rekreacyjno-integracyjnych, a także uporządkowane zostaną parki miejskie</p>

	<p>stwarzając jednocześnie miejsca do integracji i aktywnego wypoczynku społeczności lokalnej, wzrośnie poziom życia oraz poczucia tożsamości, co wpłynie na rozwiązanie problemów w sferze społecznej. Mieszkańcy będą mieli możliwość do integracji w ramach nowo powstałego centrum integracji i aktywności w Jaroszowie. Aktywizacji i włączeniu w życie gminy sprzyjać będą imprezy organizowane w ramach Festynu Świętojańskiego, a budowa tożsamości lokalnej będzie realizowana wśród najmłodszych mieszkańców oraz młodzieży w ramach projektów edukacyjnych. Dzięki przebudowie dróg zwiększy się ich przepustowość, a także dostępność do wielu przestrzeni publicznych oraz zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna regionu. Prace remontowe, termomodernizacyjne sprzyjać będą zahamowaniu degradacji technicznej obiektów, jak również degradacji przestrzennej obszarów, a nadanie im nowych funkcji oraz udostępnienie mieszkańcom wpłynie pozytywnie na poziom jakości ich życia, co przełoży się na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów w sferze społecznej. Wszystkie prace będą prowadzone również w celu zmniejszenia zanieczyszczeń środowiska.</p> <p>Należy zaznaczyć, że wszelkie działania zaplanowane w ramach rewitalizacji są zgodne ze strategicznymi kierunkami rozwoju gminy Strzegom. Wiążą się one przede wszystkim z rozwojem potencjału gospodarczego, ochroną środowiska, aktywizacją i integracją społeczności lokalnej, a także podnoszeniem atrakcyjności gminy, jako miejsca aktywnego wypoczynku.</p>
<p>Proceduralno-institutionalna</p>	<p>Komplementarność w aspekcie instytucjonalno-proceduralnym zagwarantowana została dzięki powołaniu Zespołu ds. Rewitalizacji, który stanowi organ konsultacyjny wspierający władze gminy przy podejmowaniu decyzji w sprawie rewitalizacji. Zespół zapewnia współpracę ze wszystkimi grupami zainteresowanymi procesem rewitalizacji gminy. Jego działania obejmują w szczególności diagnozowanie obszarów zdegradowanych oraz wyznaczenie terenów rewitalizowanych, priorytetyzację problemów dotyczących obszar rewitalizacji, definiowanie celów i kierunków działań procesów rewitalizacji oraz monitorowanie i ocenę wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025.</p> <p>Wszystkie projekty zaplanowane w ramach rewitalizacji opierają się na założeniach i zapisach zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji na lata 2015-2025.</p> <p>Burmistrz Strzegomia jako organ wykonujący uchwałę Rady Miejskiej w Strzegomiu zostanie zobowiązany do odpowiedniego osadzenia systemu zarządzania rewitalizacją w systemie zarządzania gminą, w szczególności poprzez odpowiednie uregulowanie tej kwestii w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Strzegomiu. Ponadto w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 zdefiniowano szerokie grono uczestników wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji.</p>
<p>Międzyokresowa</p>	<p>Zaplanowane do wdrożenia w ramach rewitalizacji projekty stanowią uzupełnienie oraz kontynuację działań realizowanych w latach minionych. Lokalny Program Rewitalizacji zachowuje ciągłość strategicznej koncepcji rozwoju, wykorzystując jednocześnie doświadczenia z realizacji poprzednich Programów, a także wnioski z przeprowadzonych działań ewaluacyjnych. Obecnie zaplanowane przedsięwzięcia kontynuują przede wszystkim realizację celu głównego założonego w poprzednim dokumencie, a mianowicie poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost integracji społecznej, a także poprawę estetyki miasta poprzez nadanie nowej jakości funkcjonalnej wartościowym, a zaniedbanym elementom zabytkowej infrastruktury miasta, rozszerzając poszczególne projekty również na teren wsi Jaroszków, co stało się możliwe w okresie programowania 2014-2020.</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Przewidziane do realizacji działania finansowane będą z wkładu własnego podmiotów je realizujących i/lub w ramach finansowania zewnętrznego, w szczególności w postaci dofinansowania z funduszy europejskich.</p> <p>Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierać się będzie na trzech filarach: środkach pomocowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa dolnośląskiego 2014-2020 (w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,</p>

	Europejskiego Funduszu Społecznego) i innych programów operacyjnych oraz źródeł krajowych, środkach własnych Gminy Strzegom oraz środkach własnych realizatorów poszczególnych projektów lub sponsorów. Wykorzystanie tak zróżnicowanych form finansowania urealnia założenie o efektywnym wdrożeniu zaplanowanych projektów, a także zapewnia realizację zasady dodatkowości środków pochodzących z Unii Europejskiej.
--	--

4.2 Ramy finansowe

Źródła finansowania stanowią kluczowy czynnik dla zapewnienia skutecznego i jednocześnie efektywnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Optymalny model finansowania powinien zatem cechować się komplementarnością i dywersyfikować środki finansowe przez m.in. łączenie publicznych źródeł finansowania z prywatnymi.

W ramach prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarach kryzysowych zaplanowano przeprowadzenie projektów o charakterze kluczowym, jak również zadań uzupełniających, których realizacja została przewidziana zależnie od możliwości finansowych gminy. Łączny koszt wszystkich zaplanowanych działań rewitalizacyjnych wyniósł: 20 297 000,00 zł

W poniższej tabeli (tab. 22) przedstawiono koszty poszczególnych przedsięwzięć.

Tab. 22. Harmonogram rzeczowo-finansowy zaplanowanych działań

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu [zł]	Termin realizacji	Źródła finansowania
A01.	Zagospodarowanie (przebudowa) przestrzeni publicznej w centrum wsi Jaroszków w celu nadania jej nowych funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych.	1 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A02.	Zagospodarowanie terenu zielonego wzdłuż ul. Dolnej wraz z dojściem do parku miejskiego	1 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A03.	Zagospodarowanie parku miejskiego od ul. Dolnej do ul. Świdnickiej	500 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A04.	Zagospodarowanie parku miejskiego i terenów przyległych od ul. Świdnickiej do ul. Kasztelańskiej.	3 000 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
A05.	Renowacja zabytkowych murów obronnych w rejonie parku od ul. Dolnej do ul. Kasztelańskiej.	450 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B01.	Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Brzegowej	220 000,00 zł	2020	Środki własne Gminy Strzegom
B02.	Przebudowa ulicy Krótkiej i ulicy Parkowej wraz z przebudową rowu melioracyjnego	2 250 000,00 zł	2018	Środki własne Gminy Strzegom
B03.	Przebudowa chodników i oświetlenia przy drodze	584 000,00 zł	2016	Gmina Strzegom, Dolnośląska Służba Dróg

	wojewódzkiej nr 374 w Strzegomiu w ciągu ul. Kasztelańskiej			i Kolei we Wrocławiu
B04.	Modernizacja schodów wraz z ciągiem pieszym przy ul. Kościelnej w Strzegomiu	500 000,00 zł	2016 etap I 2018 etap II	Środki własne Gminy Strzegom
B05.	Przebudowa drogi ul. Ogrodowej w Strzegomiu wraz z terenem przyległym	517 000,00 zł	2017	Środki własne Gminy Strzegom
B06.	Rozbudowa monitoringu miasta Strzegomia	140 000,00zł	2016	Środki własne Gminy Strzegom
B07.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jeleniogórskiej w Strzegomiu	914 000,00 zł	2018	Ministerstwo Sportu i Turystyki Środki własne Gminy Strzegom
B08.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek Gimnazjum nr 1 w Strzegomiu	1 484 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B09.	Przebudowa ul. Malinowej w Strzegomiu	500 000,00 zł	2018	Środki własne Gminy Strzegom
B10.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na ul. Malinowej	750 000,00 zł	2018	Środki własne wnioskodawcy
B11.	Miejsca mi bliskie – Strzegom, Grabina, Szkoła	2 000,00 zł	06.2017	Środki publiczne z budżetu wnioskodawcy Środki prywatne (sponsorzy)
B12.	Sportowy Festyn Rodzinny	2 000,00 zł rocznie	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki publiczne z budżetu wnioskodawcy Środki prywatne (sponsorzy)
B13.	Założenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju Grabiny	0,00 zł	06.2017	Zadanie bezkosztowe
B14.	Familijne kino rowerowe pod chmurką	2 000,00 zł rocznie	Projekt cykliczny od 2019 roku	Środki własne Strzegomskiego Centrum Kultury
B15.	Turniej Sołectw Strzegom-Jaroszów	2 000,00 zł rocznie	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki własne Gminy Strzegom. Środki prywatne (sponsorzy)
B16.	Świetlice opiekuńczo-wychowawcze „Akcja” nowym sposobem na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	30 000,00 zł rocznie na 1 świetlicę	Projekt cykliczny Strzegom od 2017, Jaroszów od 2020	Dotacja udzielana ze środków Gminy Strzegom organizacji pozarządowej
B17.	Poprawa jakości nauczania na każdym etapie edukacji w placówkach oświatowych na obszarach rewitalizacji.	200 000,00 zł	2016-2023 (realizacja wieloetapowa w miarę pojawiania się źródeł dofinansowania)	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B18.	Remont i wyposażenie obiektu publicznego pełniącego funkcję społeczno-kulturalną we wsi	90 000,00 zł	2016	„Odnowa Dolnośląskiej Wsi” – UMWD Wrocław Środki własne Gminy

	Jaroszów 95			Strzegom
B19.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Strzegom – budynek szkolno-przedszkolny w Jaroszowie	607 000,00 zł	2018	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B20.	Budowa centrum aktywności i integracji mieszkańców wsi Jaroszów	3 600 000 zł	2019	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B21.	Przebudowa budynku komunalnego na mieszkania socjalne – Jaroszów 142 tzw. „Hotele”	1 000 000,00 zł	2019	RPO WD 2014-2020 Środki własne Gminy Strzegom
B22.	Zagospodarowanie terenu zielonego działki nr 215 w Jaroszowie na cele rekreacyjno-integracyjne mieszkańców wsi	100 000,00 zł	2020	Środki własne Gminy Strzegom Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 20014-2020
B23.	Przebudowa drogi na działkach nr 457/1 i 457/2 w Jaroszowie	871 000,00 zł	2017	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Środki własne Gminy Strzegom
B24.	Przebudowa drogi na działkach nr 447 i 448 w Jaroszowie	100 000,00 zł	2019	Środki własne Gminy Strzegom
B25.	Festyn Świętojański w Jaroszowie	5 000 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki prywatne
B26.	„Festyn Rodzinny Mama, Tata i ja”	7 000 zł	projekt cykliczny od 2017 roku	Środki prywatne, inne środki publiczne
B27.	Projekt ekologiczny „Młodzi Jaroszowianie dbają o klimat	7 500 zł	Miesiące 09.-10. i 04-06. od 2017r. (projekt cykliczny)	Gmina Strzegom, inne środki publiczne
B28.	Jaroszowski Marszobieg Przetajowy	5 000 zł rocznie	Projekt cykliczny od 2016 roku	Gmina Strzegom, środki prywatne
B29.	Jaroszowskie Graffiti-Murale	2 000,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki prywatne
B30.	Kalendarz cyklicznych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych we wsi Jaroszów	0,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Zadanie bezkosztowe
B31.	Konkurs w zakresie estetyki budynków, ogrodzeń, zagrod i ogrodów	5 000,00 zł	Projekt cykliczny od 2017 roku	Środki własne Gminy Strzegom (fundusz sołecki), środki prywatne
B32.	Nasadzenie drzew i krzewów w rejonie graniczenia obszaru wsi ze składowiskiem odpadów	4 000,00 zł	2017	Środki prywatne
B33.	Remont elewacji kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	85 000,00 zł	2019	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B34.	Remont muru okalającego kościół św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	80 000,00 zł	2021	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych

B35.	Remont gotyckiej wieży kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie	350 000,00 zł	2020	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B36.	Zagospodarowanie terenu wokół kościoła św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie na cele integracji społecznej mieszkańców	50 000,00 zł	2022	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych
B37.	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno- sportowe poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego i kortów tenisowych w Jaroszowie.	450 000,00 zł	2022	Środki własne parafii, dotacje ze źródeł publicznych i innych, przeznaczonych na poprawę bazy sportowej
B38.	Centrum Interwencji Kryzysowej w Jaroszowie	100 000,00 zł	Od 2020	środki własne OPS, środki Gminy Strzegom w ramach programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
B39.	Rowerem przez Strzegom	200 000,00	2020	Środki własne organizatorów, sponsorzy, środki publiczne (zewnętrzne i Gminy Strzegom)
B40.	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach rewitalizacji	5 000,00	Projekt cykliczny od 2016 roku	Środki własne Gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie zgłoszone projekty zakładają komplementarność źródeł finansowania, a zatem obejmują zarówno wkład własny gminy, i/lub środki zewnętrzne, bądź będą finansowane ze środków prywatnych.

4.3 Partykypacja społeczna

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystano różnorodne formy partykypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerzej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partykypacyjnych wykorzystano: warsztaty, badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), otwarte spotkania, konsultacje.

W związku z potrzebą zaangażowania mieszkańców w proces rewitalizacji gminy, jak również zidentyfikowania potrzeb, a także wyznaczenia zadań o charakterze priorytetowym, przeprowadzone zostały działania informacyjne, które objęły m.in. następujące działania: ogłoszenie mieszkańcom informacji o konieczności przygotowania programu rewitalizacji gminy Strzegom, organizacja konferencji otwierającej proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji. Powołano Zespół ds. Rewitalizacji jako forum dyskusyjne interesariuszy

z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia oraz monitoringu i oceny wdrażania projektów rewitalizacyjnych. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i organizacji ich skupiających, instytucji rynku pracy, kultury, edukacji i opieki społecznej, organów władzy publicznej, a także organów doradczych i opiniujących, które funkcjonują w gminie (Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Młodzieżowa Rada Miejska). Do współpracy zaproszono również mieszkańców oraz przedstawicieli zarządców nieruchomości. Stworzono także ankietę „Analiza problemów obszaru”, której celem stało się określenie priorytetowych działań zmierzających do poprawy jakości życia na terenach określonych mianem zdegradowanych.

Szczegółowe informacje o dotychczasowych formach i zakresie uspołecznienia procesu rewitalizacji zawiera poniższa tabela.

Tab. 23 Uspołecznienie procesu rewitalizacji

Data	Działanie	Sposób publikacji
02.02.2016r.	Ogłoszenie naboru kandydatów do Zespołu ds. Rewitalizacji	www.strzegom.pl pisma skierowane do instytucji będących interesariuszami procesu rewitalizacji Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 82 z 05.02.2016r.
24.02.2016r.	Uruchomienie strony internetowej projektu www.rewitalizacja.strzegom.pl	www.rewitalizacja.strzegom.pl
29.02.2016r.	Powołanie 26-osobowego składu Zespołu ds. Rewitalizacji z przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i organizacji ich skupiających, instytucji rynku pracy, kultury, edukacyjnych i opieki społecznej, organów władzy publicznej oraz organów doradczych i opiniujących funkcjonujących w gminie (tj. Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego i Młodzieżowej Rady Miejskiej).	Zarządzenie nr 42/B/2016 Burmistrza Strzegomia z dnia 29 lutego 2016r. opublikowane w BIP. Informacja na stronie www.strzegom.pl , www.rewitalizacja.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
07.04.2016r.	Konferencja otwierająca proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 86 z 01.04.2016r.
07.04.2016r.	Warsztaty Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie obszarów zdegradowanych i przeznaczonych do rewitalizacji oraz analiza problemów i potrzeb tych obszarów (z udziałem chętnych mieszkańców pozostałych na warsztatach po zakończeniu konferencji)	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
20-29.04.2016r.	Ankieta dot. problemów obszarów planowanych do rewitalizacji z możliwością wypełnienia: <ul style="list-style-type: none"> • elektronicznie wypełniając aktywny formularz na stronie projektu 	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl

	<ul style="list-style-type: none"> • elektronicznie poprzez wypełnienie i przesłanie pliku mailem opatrzonym tematem: „Ankieta-Analiza problemów obszaru” na adres rewitalizacja@strzegom.pl • wydrukowanie formularza lub pobranie go w Urzędzie Miejskim w Strzegomiu i wrzucenie po wypełnieniu do urny znajdującej się w Wydziale Obsługi Interesantów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu (parter, pok. nr 15) • Wysłanie wypełnionego formularza na adres: Urząd Miejski w Strzegomiu, Rynek 38, 58-150 Strzegom • udzielenie odpowiedzi ankieterowi <p>Zatrudniono 3 ankieterów. Zebrano łącznie 455 ankiet.</p>	
21-29.04.2016r.	Zbieranie uwag i opinii w sprawie granic obszarów rewitalizacji	Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl
20.05.2016r.	Posiedzenie Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie analizy zgłoszonych uwag i opinii oraz zaopiniowania granic obszarów rewitalizacji	Indywidualne powiadomienie członków Zespołu. Informacja o pozytywnej opinii w zakresie obszarów rewitalizacji na stronie www.rewitalizacja.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 91 z 27.05.2016r.
23.05.2016r.	Ogłoszenie naboru uzupełniającego kandydatów do Zespołu ds. Rewitalizacji spośród przedstawicieli mieszkańców ww. obszarów oraz właścicieli (użytkowników, zarządców) nieruchomości na tych obszarach.	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 91 z 27.05.2016r.
23.05.- 03.06.2016r.	Możliwość składania propozycji projektów inwestycyjnych i społecznych do realizacji w ramach LPR. Wpłynęło łącznie 78 propozycji projektów, w tym 17 społecznych (11 dla Jaroszowa, 4 dla strzegomskiego Starego Miasta wraz z Grabiną i 2 skierowane jednocześnie do społeczności obu obszarów rewitalizacji) oraz 61 inwestycyjnych (15 dla strzegomskiego Starego Miasta wraz z Grabiną i 46 dla Jaroszowa).	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl
08.06.2016r.	Powołanie w skład Zespołu ds. Rewitalizacji przedstawicieli mieszkańców oraz władających nieruchomościami na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji – Starego Miasta i Grabiny oraz Jaroszowa, którzy zgłosili chęć udziału w pracach zespołu. Zwiększenie składu zespołu do 34 osób.	Zarządzeniem nr 157/B/2016 Burmistrza Strzegomia z dnia 08.06.2016r opublikowane w BIP. Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl Indywidualne powiadomienie członków zespołu
15.06.2016r.	Warsztaty Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie wizji, celów i kierunków rewitalizacji.	Indywidualne powiadomienie członków zespołu. Relacja z posiedzenia na www.rewitalizacja.strzegom.pl Relacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom”

		nr 93 z 24.06.2016r.
24.06.2016r.	Skierowanie prośby o uwagi dot. skorygowanej wersji wizji i celów rewitalizacji w terminie do 01.07.2016r. (uwag nie zgłoszono)	Indywidualne powiadomienie członków zespołu.
03.08.2016r.	Konferencja otwierająca konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025. Zapewniono bezpłatny dojazd chętnych z obszarów rewitalizacji na konferencję.	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 95 z 22.07.2016r. Indywidualne powiadomienie członków zespołu. Relacja z konferencji na www.rewitalizacja.strzegom.pl , www.strzegom.pl oraz w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 97 z dnia 19.08.2016r.
04-18.08.2016r.	Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Ogłoszenie konsultacji na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.bip.strzegom.pl Plakaty informacyjne Informacja na www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 96 z dnia 05.08.2016r.
04.08.2016r.	Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Starego Miasta i Grabiny	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 95 z 22.07.2016r.
05.08.2016r.	Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Jaroszowa	Plakaty informacyjne Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Informacja w Gminnych Wiadomościach „Strzegom” nr 95 z 22.07.2016r.
22.08.2016r.	Posiedzenie Zespołu ds. rewitalizacji w sprawie zaopiniowania sposobu załatwienia uwag zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz ostatecznej wersji projektu programu	Indywidualne powiadomienie członków zespołu.
23.08.2016r.	Publikacja raportu z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025	Informacja na www.rewitalizacja.strzegom.pl www.strzegom.pl Przekazanie informacji radnym Rady Miejskiej w Strzegomiu

Źródło: na podstawie danych otrzymanych z gminy

W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono ankietę. W kwestionariuszu zawarto 6 pytań:

1. Proszę wskazać obszar rewitalizacji wybrany przez Panią/ Pana do oceny problemów;
2. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze społecznej;
3. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze gospodarczej;
4. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w przestrzenno-funkcjonalnej;
5. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze środowiskowej;
6. Proszę ocenić problemy występujące na wybranych przez Panią/ Pana obszarach w sferze technicznej;

W ramach przeprowadzonych konsultacji mieszkańcy wypełnili łącznie 455 ankiet.

Na tej podstawie jako obszary przeznaczone do rewitalizacji wskazano:

1. Obszar rewitalizacji I - Strzegom - Stare Miasto wraz z Grabiną – ulice: Bohaterów Getta, Brzegową, Czarną, Dolną, Górniczą, Dąbrowskiego, Jeleniogórską, Kamienną, Kasztelańską, Kopalniana, Kościelną, Krótką, ks. Siwca, Konopnickiej, Malinową, Milenijną, Miodową, Ogrodową, Parkową, Plac Jana Pawła II, Rynek, Szkolną, św. Anny, św. Tomasza, Świdnicką, Wałbrzyską, Wolską, Wydobywczą.
2. Obszar rewitalizacji II - wieś Jaroszów.

Wszystkie sugestie i opinie mieszkańców gminy wzięto pod uwagę przy konstrukcji i programowaniu działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

4.4 System monitorowania

4.4.1 Podmioty zaangażowane w zarządzanie

W zarządzanie procesem rewitalizacji zaangażowane są następujące podmioty:

- Rada Miejska w Strzegomiu,
- Burmistrz Strzegomia,
- w imieniu uczestników procesu rewitalizacji - Zespół ds. Rewitalizacji,
- właściwa komórka organizacyjna (wydział, samodzielne stanowisko) Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, odpowiedzialna za rewitalizację, odpowiednio osadzona przez Burmistrza Strzegomia w systemie zarządzania rozwojem gminy oraz wykazana w strukturze organizacyjnej,
- w imieniu uczestników procesu rewitalizacji - podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne/przedsięwzięcia.

Zespół ds. Rewitalizacji jest społecznym podmiotem konsultacyjnym Burmistrza Miasta Strzegomia w zakresie rewitalizacji, powoływanym na czas przygotowania i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji (zwanego dalej LPR). Zespół ds. Rewitalizacji wspiera

proces rewitalizacji poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Zespół ds. Rewitalizacji powołany został Zarządzeniem Burmistrza nr 42/B/2016 z dnia 29.02.2016r. Zasady pracy Zespołu ds. Rewitalizacji określa regulamin.

Do zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należy współpraca w zakresie:

- Diagnozowania obszarów zdegradowanych oraz wyznaczania terenów rewitalizowanych,
- Priorytetyzacji problemów dotyczących obszar rewitalizacji,
- Definiowania celów i kierunków działań procesu rewitalizacji,
- Monitorowania i oceny wdrażania LPR.

Obsługę administracyjną Zespołu ds. Rewitalizacji zapewnia właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu.

Do zadań ww. Komórki urzędu należy:

- Prowadzenie spraw organizacyjnych Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Sporządzanie protokołów z posiedzeń Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Przygotowanie materiałów niezbędnych do wykonywania zadań Zespołu ds. Rewitalizacji,
- Powiadamianie członków Zespołu ds. Rewitalizacji oraz innych zaproszonych osób o terminie oraz tematyce posiedzenia,
- Archiwizowanie dokumentów Zespołu ds. Rewitalizacji.

4.4.2 Monitoring i ewaluacja

Opis podstawowych celów i założeń dot. monitoringu i ewaluacji LPR

Monitorowanie realizacji LPR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji LPR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji ww. przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie LPR jest procesem bieżącym i prowadzone jest przez cały okres wdrażania LPR. Podstawowymi narzędziami służącymi monitorowaniu LPR są coroczne sprawozdania monitoringowe;

Monitoring prowadzony jest z wykorzystaniem ograniczonej liczby wskaźników produktu i rezultatu umożliwiających pomiar stopnia zaawansowania realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności z planowanymi założeniami.

Tab. 24. Wskaźniki monitoringu

Wskaźnik	Oczekiwana zmiana
Cel 1. Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego	
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]	wzrost
Liczba zabytków poddanych renowacji [szt.]	wzrost
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.]	wzrost
Powierzchnia zrewitalizowanych i zagospodarowanych terenów zielonych [ha]	wzrost
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej	
Liczba oddanych do użytku obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.]	wzrost
Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp.[szt.]	wzrost
Liczba zainstalowanych kamer [szt.]	wzrost
Liczba wyposażonych obiektów publicznych [szt.]	wzrost
Liczba nowo wybudowanych budynków służących integracji i działalności kulturalnej i społecznej [szt.]	wzrost
Liczba utworzonych mieszkań socjalnych [szt.]	wzrost
Liczba nowo utworzonych organizacji pozarządowych [szt.]	wzrost
Liczba wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, rekreacyjnych itp.	wzrost
Cel 3. Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej	
Długość przebudowanych dróg gminnych [km]	wzrost
Powierzchnia nawierzchni z kostki betonowej [m kw.]	wzrost
Długość utworzonych dróg rowerowych [km]	wzrost
Liczba słupów oświetleniowych [szt.]	wzrost
Liczba spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców	wzrost

Ewaluacja to proces zbierania, a następnie analizowania informacji dotyczących zarówno realizowanych projektów rewitalizacyjnych (np. w aspekcie rzeczowym i finansowym), jak również dotyczących obszaru rewitalizowanego (przy uwzględnieniu dostępności danych statystycznych). Jej celem jest ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do założonych celów LPR, która stanowi podstawę dla ewentualnych działań korygujących.

Narzędziami służącymi ewaluacji LPR są: raport ewaluacyjny częściowy sporządzany w roku następującym po roku, w którym upływa połowa okresu obowiązywania LPR i raport ewaluacyjny końcowy, sporządzany w roku następującym po roku zakończenia obowiązywania LPR.

Ocena skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o ograniczony zbiór mierników rozwoju, umożliwiających szybki pomiar stopnia realizacji założonych celów LPR.

W proces monitorowania i ewaluacji LPR zaangażowane są podmioty wskazane w podrozdziale Podmioty zaangażowane w zarządzanie

Opis procedury monitoringu LPR – sprawozdanie monitoringowe

Za koordynację procesu monitorowania LPR odpowiada właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację.

Do jej zadań należy m. in.:

Bieżąca współpraca z podmiotami/ osobami realizującymi projekty rewitalizacyjne, przygotowanie sprawozdania monitoringowego, zorganizowanie posiedzenia Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania sprawozdania monitoringowego.

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przygotowany jest i opiniowany do końca kwietnia danego roku i obejmuje swoim zakresem poprzedni rok kalendarzowy (pierwsze sprawozdanie monitoringowe obejmuje swoim zakresem okres od przyjęcia LPR do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym LPR został przyjęty).

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego opracowywany jest w oparciu o dane i informacje przekazywane m.in. przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne.

Podmioty/osoby realizujące wynikające z Programu projekty rewitalizacyjne zobowiązane są zakończyć ich realizację najpóźniej do dnia 31.12.2023 r.⁶,

Podmioty/osoby realizujące projekty wynikające z LPR zobowiązane są przekazać do właściwej komórki urzędu odpowiedzialnej za rewitalizację co najmniej następujące informacje dla projektów planowanych do realizacji i realizowanych odpowiednio:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu.

Dla projektów zakończonych:

- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu (jeśli dotyczy: uzasadnienie nieosiągnięcia zakładanych wartości docelowych wskaźników).

Istotne zmiany wpływające na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, które mogłyby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów. Informacje przekazywane są przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne do właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialnej za rewitalizację do końca stycznia danego roku i przedstawiają stan na 31 grudnia roku poprzedniego.⁷ W przypadku projektów zakończonych ww. informacje przekazywane są przez kolejne 3 lata kalendarzowe po roku zakończenia ich rzeczowej realizacji, jednak nie dłużej niż do 2025 roku. Właściwa komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację może wezwać podmioty/ osoby realizujące projekty rewitalizacyjne do przedstawienia dodatkowych informacji oraz wyjaśnień.

Właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację analizuje informacje przekazywane przez podmioty/osoby realizujące projekty rewitalizacyjne, w tym w zakresie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności

⁶ Zgodnie z przepisami przejściowymi i końcowymi zawartymi w art. 52 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

⁷ za wyjątkiem informacji dotyczących wskaźników produktu, których osiągnięta wartość podawana jest na dzień zakończenia rzeczowej realizacji projektu oraz wskaźników rezultatu, których osiągnięta wartość podawana jest za okres 1 roku od zakończenia rzeczowej realizacji projektu lub uruchomienia inwestycji, jeśli wynika to z jej specyfiki.

z wcześniej zatwierdzonymi założeniami w LPR, dotyczącymi co najmniej możliwości i terminu ich realizacji oraz zakładanych wartości docelowych wskaźników produktu/ rezultatu, a następnie przygotowuje projekt rocznego sprawozdania monitoringowego.

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego zawiera co najmniej:

- ocenę stopnia zaawansowania wdrażania LPR (narastająco), sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez projekty rewitalizacyjne.

- rekomendacje odnośnie:

- Konieczności/braku konieczności ponowienia naboru projektów rewitalizacyjnych w celu wpisania nowych projektów rewitalizacyjnych do LPR,
- Konieczności/braku konieczności wykreślenia projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w LPR. Przyczyną wykreślenia projektu może być opóźnienie terminu realizacji, wystąpienie istotnych zagrożeń realizacji czy też zmniejszenie docelowej wartości wskaźników produktu i rezultatu.

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania.

Zespół ds. Rewitalizacji może zaopiniować projekt rocznego sprawozdania monitoringowego:

- Pozytywnie bez zastrzeżeń;
- Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag;
- Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.

Zaopiniowany projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest do zatwierdzenia Burmistrzowi Strzegomia, w tym również w zakresie uwzględnienia/nie uwzględnienia w nim uwag.

Zatwierdzone sprawozdanie monitoringowe za dany rok przedkładane jest do wiadomości Rady Miejskiej w Strzegomiu oraz publikowane na stronie internetowej gminy, w terminie do 30 czerwca danego roku, w którym zostało zatwierdzone.

Opis procedury ewaluacji LPR – raport ewaluacyjny

Za koordynację procesu ewaluacji LPR odpowiada właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację.

Do jej zadań należy między innymi:

Samodzielne lub we współpracy z podmiotem zewnętrznym przygotowanie raportu ewaluacyjnego częściowego oraz raportu ewaluacyjnego końcowego, bieżąca współpraca z ewaluatorem, przygotowanie informacji o sposobie realizacji rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym częściowym oraz raporcie ewaluacyjnym końcowym, zorganizowanie posiedzenia Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania przygotowanego stanowiska gminy do rekomendacji zawartych raportach ewaluacyjnych.

Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy zawiera co najmniej:

- ocenę stopnia zaawansowania wdrażania LPR, sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez projekty rewitalizacyjne oraz ocenę ich zgodności z wcześniej zatwierdzonymi założeniami w LPR, przygotowaną m. in. na podstawie sprawozdań monitoringowych. Ocenę skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do założonych dla obszaru rewitalizowanego celów w LPR (tj. poprawy sytuacji na obszarach rewitalizowanych), w oparciu o zbiór mierników rozwoju;
- rekomendacje podjęcia działań korygujących, usprawniających, aktualizujących.

Projekt stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładany jest pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania.

Zespół ds. Rewitalizacji może zaopiniować projekt informacji o sposobie realizacji rekomendacji do rekomendacji odnośnie:

- Pozytywnie bez zastrzeżeń;
- Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag;
- Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.

Zaopiniowany projekt stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładany jest do zatwierdzenia Burmistrzowi Strzegomia, w tym również w zakresie uwzględnienia/ nie uwzględnienia w nim uwag.

Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy wraz ze stanowiskiem gminy do zawartych w nich rekomendacji, przedkładane są do wiadomości Rady Miejskiej w Strzegomiu oraz publikowane, co najmniej na stronie internetowej gminy w terminie do 31 grudnia danego roku, w którym zostały zatwierdzone.

4.4.3 Zasady wprowadzania modyfikacji

Przesłankami do wprowadzenia modyfikacji LPR są zmiany w systemie rewitalizacji w Polsce wynikające np. ze zmiany wytycznych MR, rekomendacje zawarte w zatwierdzonym sprawozdaniu monitoringowym lub raporcie ewaluacyjnym częściowym. Konieczność wprowadzenia nowych zadań do LPR.

Inicjatorem modyfikacji mogą być wszystkie podmioty określone w podrozdziale „Podmioty zaangażowane” w zarządzanie. Za koordynację procesu wprowadzania modyfikacji i zmian w ramach LPR odpowiada właściwa komórka Urzędu Miejskiego w Strzegomiu odpowiedzialna za rewitalizację. Wprowadzanie modyfikacji w ramach LPR przebiega wg poniższych zasad:

Właściwa komórka urzędu w odpowiedzi na zaistniałe potrzeby podejmuje działania administracyjne związane z modyfikacją LPR. Efektem działań jest opracowanie projektu zmienionego Programu.

Propozycja modyfikacji LPR przedkładana jest przez właściwą komórkę urzędu odpowiedzialną za rewitalizację pod obrady Zespołu ds. Rewitalizacji w celu ich zaopiniowania.

Projekt zmodyfikowanego LPR uwzględniającego opinię Zespołu ds. Rewitalizacji jest akceptowany przez Burmistrza Strzegomia. Burmistrz przedkłada projekt zmodyfikowanego LPR Radzie Miejskiej w Strzegomiu w celu podjęcia stosownej uchwały.

Należy dopełnić wszelkich czynności i procedur przewidzianych dla zmian LPR, wynikających z przepisów prawa oraz wytycznych, w tym w szczególności wytycznych MR.

4.5 Określenie zmian w obowiązujących aktach prawnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 wskazuje na brak konieczności wprowadzenia zmian zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzegom. Również nie przewiduje się zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025 nie przewiduje ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

5. Spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025” jest instrumentem zarządzania rozwojem w obszarach kryzysowych, stanowiąc jednocześnie komponent strategicznego systemu programowania i planowania rozwoju gminy. Stąd też istotną przesłanką do określenia jego ram strategicznych (zdefiniowania celów strategicznych i kierunków działań rewitalizacyjnych) jest dotychczasowa polityka rozwoju gminy, wyrażona w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych poziomu lokalnego.

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się bezpośrednio w założenia „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2015-2025” (SRL). Zdefiniowany w LPR cel strategiczny 1 „Poprawa ładu i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz stanu środowiska naturalnego” bezpośrednio koresponduje z kilkoma celami strategicznymi wytyczonych LSR – celem 2: „Ochrona środowiska oraz zarządzanie przestrzenią”, celem 3 „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” oraz celem 4 „Podnoszenie atrakcyjności gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku”. Oba dokumenty w zakresie uszczegółowień poszczególnych celów strategicznych (w LPR są nimi kierunki działań rewitalizacyjnych, a w SRL cele operacyjne) kładą nacisk na tożsame zagadnienia tematyczne dotyczące właściwego kształtowania i optymalizacji przestrzeni publicznych, rozwoju infrastruktury społecznej (w szczególności w zakresie zasobów mieszkaniowych), rozwoju potencjału turystycznego oraz poprawy jakości środowiska naturalnego.

Wytyczony w LPR cel 2 „Podniesienie jakości życia mieszkańców i integracja społeczności lokalnej” ściśle koresponduje z celami strategicznymi ujętymi w SRL – mianowicie celem 3 „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” oraz celem 4 „Podnoszenie atrakcyjności gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku”. Zarówno LPR, jak i SRL w ramach przyjętych uściśleń celów strategicznych akcentują wspólne zagadnienia tematyczne: aktywizację i integrację społeczności lokalnej, rozwój infrastruktury społecznej (w szczególności na obszarach wiejskich) oraz rozwój potencjału sportowo-rekreacyjnego i edukacyjnego w wymiarze „miękkim” (jako organizacja różnorodnych imprez) i wymiarze twardym (poprzez budowę bądź modernizację infrastruktury). Podobnie jak SRL, także LPR podkreśla konieczność dywersyfikacji docelowych grup wsparcia i objęcia interwencją w ramach działań rewitalizacyjnych w szczególności grup: osób w wieku starszym, osób z niepełnosprawnością, dzieci i młodzieży oraz osób wykluczonych społecznie m.in. bezrobotnych.

Zdefiniowany w LPR cel 3 „Rozwój gospodarczy i poprawa dostępności komunikacyjnej” jest spójny z celem strategicznym 1 SRL „Rozwój infrastruktury technicznej i dywersyfikacja rynku pracy”. Oba dokumenty w założonych uszczegółowieniach celów strategicznych dążą do realizacji tożsamych zagadnień tematycznych: rozwoju gospodarczego w oparciu o potencjał endogeniczny, wzrost konkurencyjności w skali

regionalnej i krajowej, pobudzeniu przedsiębiorczości lokalnej oraz optymalizacji sieci komunikacyjnej i rozwoju infrastruktury transportowej.

Reasumując, LPR w ramach wyznaczonych kierunków działań rewitalizacyjnych wykazuje ścisły związek ze wszystkimi celami operacyjnymi SRL, zapewniając kontynuację, a także wzmocnienie dotychczas realizowanej przez władze lokalne polityki rozwojowej w gminie (tab. 25).

Lokalny Program Rewitalizacji w wyznaczonej koncepcji strategicznej jest zgodny z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzegom (SUiKZP) i nie wpływa na dotychczasowy układ funkcjonalno-przestrzenny gminny. SUiKZP dla gminy Strzegom zakłada:

- zachowanie i rozwój wykształconych podstawowych funkcji dla poszczególnych obszarów oraz jednostek osadniczych:
  - rozwój miasta Strzegomia jako wielofunkcyjnego ośrodka mieszkaniowego, przemysłowego i usługowego – centrum gminy,
  - zachowanie i aktywizacja obecnej funkcji rolniczo – przemysłowej i mieszkaniowej we wsiach: Żółkiewka, Kostrza, Rogoźnica, Goczałków, Graniczna, Rusko, Jarosów,
  - rozwój jednostek osadniczych na terenach o przewadze funkcji rolniczej z uzupełniającą funkcją mieszkaniową tj. Wieśnica, Żółkiewka, Goczałków Górny, Bartoszków, Żelazów, Godzieszków, Tomkowice, Graniczna, Stawiska, Modłęcin, Olszany, Stanowice, Grochotów, Morawa, Skarzyce,
  - utrzymanie dodatkowej funkcji usługowej w Rogoźnicy i Stanowicach,
- uzupełnienie przestrzeni produkcyjno-rolniczej o nowy element zagospodarowania przestrzennego – elektrownie wiatrowe,
- powiększenie obszaru miasta Strzegomia w kierunku północnym i południowym z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową oraz zabudowę mieszkaniową,
- modernizacja i zmiana układu komunikacyjnego.

Wskazane w LPR cele i kierunki działań rewitalizacyjnych są bezpośrednio powiązane z działaniami ujętymi w SUiKZP. Oba dokumenty dążą do realizacji przestrzennych procesów rozwojowych w sposób kompleksowy i wszechstronny w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym i infrastrukturalno-technicznym, determinując przekształcenia związane z poprawą jakości życia mieszkańców. Można zatem stwierdzić, że LPR wpisuje się w realizację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy Strzegom.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Strzegomiu

Tomasz Murczak

Spis tabel

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie Strzegom.....	4
Tab. 2. Liczba ludności w miejscowościach wiejskich w gminie Strzegom w 2015 r.....	7
Tab. 3. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzegom	7
Tab. 4. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego	9
Tab. 5. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014 w gminie Strzegom na tle innych gmin miejsko-wiejskich w powiecie świdnickim	9
Tab. 6. Wskaźniki obrazujące sytuację demograficzną w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego	9
Tab. 7. Poziom bezrobocie w gminie Strzegom w latach 2010-2014 na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego	10
Tab. 8. Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego.....	11
Tab. 9. Średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej i egzaminu gimnazjalnego w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego w 2015r	11
Tab. 10. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego w 2014r.....	12
Tab. 11. Udział mieszkań w budynkach mieszkalnych powstałych przed 1945r. w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego	12
Tab. 12. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Strzegom na tle danych dla powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego	13
Tab. 13. Czynniki warunkujące lub ograniczające rozwój gminy Strzegom	45
Tab. 14. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej.....	46
Tab. 15. Ulice Strzegomia wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej	46
Tab. 16. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Strzegom	48
Tab. 17. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) i obszarów rewitalizacji (OR) w gminie Strzegom	49
Tab. 18. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych w gminie Strzegom	61
Tab. 19. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista podstawowa (A).....	69
Tab. 20. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – lista uzupełniająca (B).....	73
Tab. 21. Charakterystyka mechanizmów zapewniających komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami na obszarach rewitalizacji.....	91
Tab. 22. Harmonogram rzeczowo-finansowy zaplanowanych działań	93
Tab. 23. Uspołecznienie procesu rewitalizacji	97
Tab. 24. Wskaźniki monitoringu.....	102
Tab. 25. Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010-2020	109

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Strzegomiu

Tomasz Marczak

Spis rycin

Ryc. 1. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia	15
Ryc. 2. Poziom bezrobocia w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	16
Ryc. 3. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa	17
Ryc. 4. Poziom ubóstwa w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	18
Ryc. 5. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości	19
Ryc. 6. Poziom przestępczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	20
Ryc. 7. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji	21
Ryc. 8. Poziom edukacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	22
Ryc. 9. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego	23
Ryc. 10. Poziom kapitału społecznego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	24
Ryc. 11. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej	25
Ryc. 12. Poziom aktywności społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	26
Ryc. 13. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej	27
Ryc. 14. Poziom kapitału ludzkiego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	28
Ryc. 15. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości	29
Ryc. 16. Poziom przedsiębiorczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	30
Ryc. 17. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kondycji przedsiębiorstw	31
Ryc. 18. Poziom kondycji przedsiębiorstw w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	32
Ryc. 19. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska	33
Ryc. 20. Poziom jakości środowiska w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	34
Ryc. 21. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi	35
Ryc. 22. Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	36
Ryc. 23. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej	37
Ryc. 24. Poziom infrastruktury techniczno-społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	38
Ryc. 25. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji	39
Ryc. 26. Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	40
Ryc. 27. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych	41
Ryc. 28. Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	42
Ryc. 29. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Struktura ankietowanych wg wieku	51
Ryc. 30. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Struktura ankietowanych wg wykształcenia	51
Ryc. 31. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Struktura ankietowanych wg statusu zawodowego	52
Ryc. 32. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku części Strzegomia	53
Ryc. 33. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku części Strzegomia	53
Ryc. 34. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku części Strzegomia	54
Ryc. 35. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku części Strzegomia	55
Ryc. 36. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Strzegomia	55
Ryc. 37. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery społecznej w przypadku Jaroszowa	56
Ryc. 38. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery gospodarczej w przypadku Jaroszowa	57

Ryc. 39. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku Jaroszowa.....	57
Ryc. 40. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery środowiskowej w przypadku Jaroszowa	58
Ryc. 41. Ankieta „Analiza problemów obszaru rewitalizacji w gminie Strzegom”. Ocena problemów w zakresie sfery technicznej w przypadku części Jaroszowa	59

Przewodniczący Rady
w Strzegomiu

Tomasz Marczał

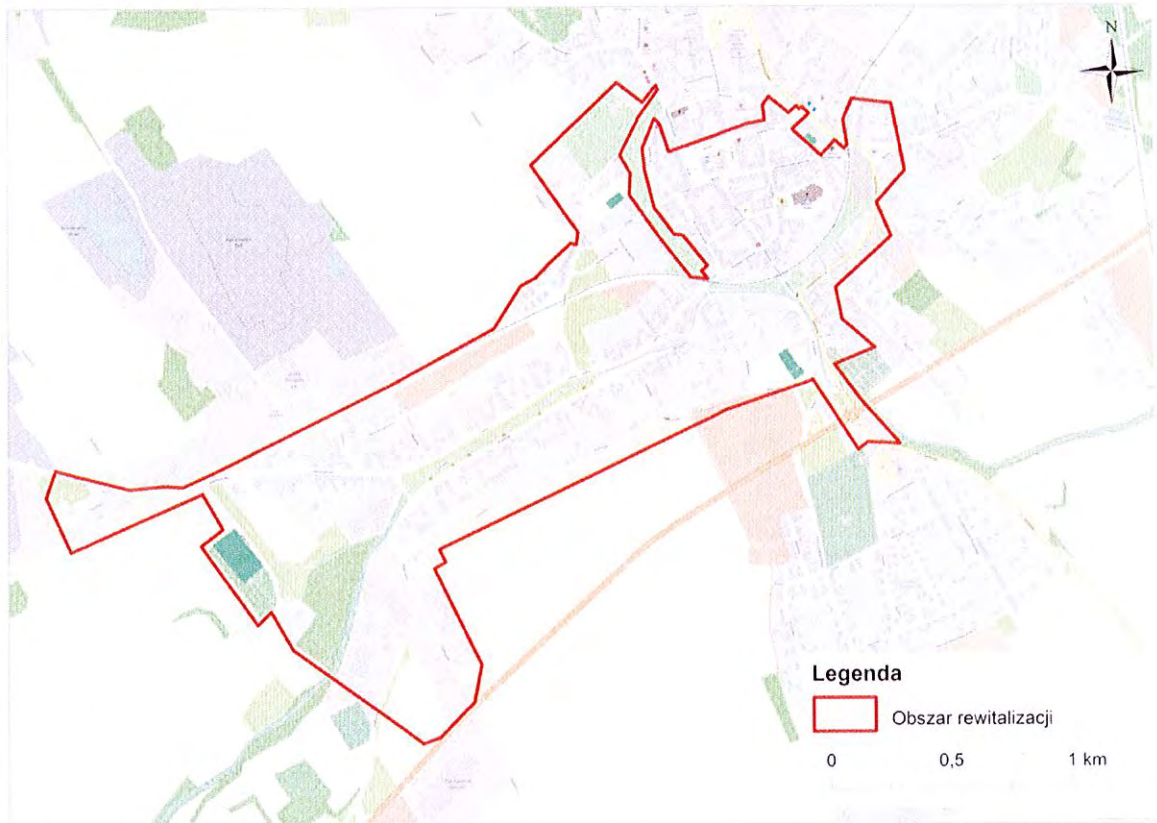
Załącznik nr 1 Mapy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji

Mapa nr 1 Obszary zdegradowane i rewitalizacji na w gminie Strzegom

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Strzegomiu
Tomasz Marczak

Mapa nr 2 Obszar rewitalizacji – miasto Strzegom (Grabina)

Mapa nr 3 Obszar rewitalizacji - Jarosów

